

PRILOG A

**OPĆE ODREDBE I ODREDBE U SVEZI OPASNIH
TVARI I PREDMETA**

1. DIO

Opće odredbe

POGLAVLJE 1.1.

PODRUČJE I PRIMJENA

1.1.1 Struktura

Prilozi A i B u ADR-u razvrstani su u devet dijelova. Prilog A sastoji se od dijelova 1 do 7, a prilog B od dijelova 8 i 9. Svaki dio podijeljen je na poglavlja, a svako poglavlje na odjeljke i pododjeljke. U sklopu svakoga dijela broj dijela uključen je u brojeve poglavlja, odjeljka i pododjeljka, na primjer dio 4, poglavlje 2, odjeljak 1 označen je brojevima 4.2.1.

1.1.2 Područje primjene

1.1.2.1 U svrhu članka 2. ADR-a, u prilogu A navedeno je sljedeće:

- (a) opasne tvari za koju je zabranjen međunarodni prijevoz;
- (b) opasne tvari za koje je dozvoljen međunarodni prijevoz i uvjeti (uključujući izuzeća), posebno u pogledu:
 - klasifikacija tvari, klasifikacijske kriterije i odgovarajuće postupke ispitivanja;
 - uporabe ambalaže (uključujući mješovito pakovanje);
 - uporabe cisterni (uključujući punjenje);
 - postupka predaje opasne tvari na prijevoz (uključujući označavanje, obilježavanje pakovanja listicama opasnosti i označavanje prijevoznoga sredstva, kao i dokumentaciju i potrebne podatke);
 - odredbe u svezi izradbe, ispitivanja i odobravanja ambalaže i cisterni;
 - uporabe prijevoznoga sredstva (uključujući utovar, istovar i mješoviti utovar).

1.1.2.2 U prilogu A navedene su određene odredbe koje se, prema članku 2. ADR-a, odnose na prilog B ili na priloge A i B, kako slijedi:

1.1.1	Struktura
1.1.2.3	(Područje primjene priloga B)
1.1.2.4	
1.1.3.1	Izuzeća u svezi namjene prijevoza
1.1.3.6	Izuzeća u svezi količina koje se prevoze na prijevoznoj jedinici
1.1.4	Primjena drugih propisa
1.1.4.5	Prijevoz koji nije cestovni prijevoz
Poglavlje 1.2	Objašnjenje pojmova mjernih jedinica
Poglavlje 1.3	Osposobljavanja osoba uključenih u prijevoz opasnih tvari
Poglavlje 1.4	Obveze sudionika u svezi sigurnosti
Poglavlje 1.5	Izuzeća
Poglavlje 1.6	Prijelazne mjere
Poglavlje 1.8	Nadzorne i druge mjere potpore kojima se osiguravaju sigurnosni uvjeti
Poglavlje 1.9	Prijevozna ograničenja koja su nametnula nadležna tijela
Poglavlje 1.10	Sigurnosne odredbe
Poglavlje 3.1	Općenito
Poglavlje 3.2	Stupci (1), (2), (14), (15) i (19) (primjena odredbi dijelova 8. i 9. na pojedine tvari ili predmete).

1.1.2.3 U svrhu članka 2. ADR-a, u prilogu B navedeni su uvjeti u svezi izradbe, opreme i rada vozila koja smiju prevoziti opasne tvari čiji prijevoz je dozvoljen:

- zahtjevi u pogledu posade vozila, opreme, rada i dokumentacije;
- zahtjevi u svezi izradbe i odobrenja vozila.

1.1.2.4 U članku 1(c) ADR-a riječ „vozilo“ ne mora se odnositi na isto vozilo. Međunarodni prijevozi, koji se obavljaju na teritoriju barem dviju ugovornih strana, između pošiljatelja i primatelja navedenih u prijevoznoj ispravi, mogu se obavljati s nekoliko različitih vozila.

1.1.3 Izuzeća

1.1.3.1 *Izuzeća u svezi namjene prijevoza*

Određbe utvrđene u ADR-u ne odnose se na:

- (a) prijevoz opasnih tvari koji obavljaju pojedinci kad je navedena tvar pakirana za maloprodaju i namijenjena osobnoj ili domaćoj uporabi, ili za razonodu i športske aktivnosti, pod uvjetom da su poduzete mjere da se spriječi moguće curenje sadržaja u uobičajenim uvjetima prijevoza. **Kada su te tvari zapaljive tekućine i kada se prevoze, u posudama koje se mogu ponovo puniti, za osobne potrebe, ukupne količine ne smije prijeći 60 litara po posudi i 240 litara po prijevoznoj jedinici.** Opasne tvari u IBC, velikim ambalažama ili cisternama, ne smatra se pakovanjem za maloprodaju;
- (b) prijevoz strojeva ili opreme koja nije navedena u ovomu prilogu i u čijoj su unutrašnjosti ili radnoj opremi sastavni dio i opasne tvari, pod uvjetom da su poduzete sve mjere da se spriječi moguće curenje sadržaja u uobičajenim uvjetima prijevoza;
- (c) prijevoz koji obavljaju poduzeća kao pomoćnu djelatnost, kao što su isporuke ili povrat s gradilišta visoko ili niskogradnje ili u svezi geodetskoga mjerenja, popravaka ili održavanja, u količinama koja nisu iznad 450 litara u jednomu pakovanju i ne prelaze najveće dozvoljene količine navedene u 1.1.3.6. kao i uz da su poduzete mjere da se spriječi curenje sadržaja u uobičajenim uvjetima prijevoza. Izuzeća se ne odnose na klasu 7.
Prijevozi koje obavljaju poduzeća za vlastitu opskrbu ili vanjsku ili unutarnju distribuciju, nisu u okviru ovog izuzeća;
- (d) prijevoz, koji obavljaju ili su pod nadzorom hitnih službi,:
 - oštećenih vozila koja su sudjelovala u nesreći ili su pokvarena, a sadrže opasne tvari; ili
 - sadržaja i sakupljenih opasnih tvari uključenih u nesreću i njihovo uklanjanje na sigurno mjesto;
- (e) hitan prijevoz namijenjen spašavanju ljudskih života ili zaštiti okoliša, pod uvjetom da su poduzete sve sigurnosne mjere i da je prijevoz potpuno siguran;
- (f) prijevoz neočišćenih praznih statički tovarnih posuda i cisterni koje su sadržavale plinove klase 2, skupina A, O ili F, tvari klase 3 ili klase 9 koje pripadaju pakirnoj skupini II ili III ili pesticide klase 6.1 koji pripadaju pakirnoj skupini II ili III, u sljedećim uvjetima:
 - kada su svi ventili sa izuzetkom sigurnosnog tlačnog ventila (kada je postavljen) hermetički zatvoreni;

- kada su poduzete mjera za prevenciju protiv svake propusnosti sadržaja u normalnim uvjetima prijevoza; i
- kada je teret učvršćen u okvirima ili drugoj napravi ili na vozilu ili kontejneru tako da ne može doći do gubitka ili pomicanja tijekom normalnog prijevoza.

Ovo izuzeće ne odnosi se na statički tovarne posude i cisterne koje su sadržavale dezenzibilizirajuće eksplozive ili tvari čiji je prijevoz zabranjen ADR-om.

NAPOMENA: Za radioaktivni materijal, vidi 1.7.1.4.

1.1.3.2 *Izuzeca koja se odnose na prijevoz plinova*

Odredbe utvrđene u ADR-u ne odnose se na prijevoz:

- (a) plinova u spremnicima vozila kojima se obavlja prijevoz, a namijenjeni su pogonu ili radu bilo kojega dijela opreme (npr. opreme za hlađenje);
- (b) plinova u spremnicima vozila koja se prevoze kao teret; ventil za gorivo između spremnika za plin i motora mora biti zatvoren, a električni kontakt za dovod goriva otvoren;
- (c) plinova skupine A i O (u skladu s 2.2.2.1), ako tlak plina u posudama ili cisternama na temperaturi od 20 °C nije iznad 200 kPa (2 bar), **ako plin nije tekuć ili podhlađeni tekući plin.**; obuhvaćene su sve vrste posuda ili cisterni, kao i npr. dijelovi strojeva ili uređaja;
- (d) plinova sadržanih u opremi vozila (npr. vatrogasni aparati), uključujući rezervne dijelove (npr. sredstvo za pumpanje guma); ova izuzeca primjenjiva su i na sredstva za pumpanje guma ako se prevoze kao teret;
- (e) plinovi u posebnoj opremi vozila nužni za rad dodatne opreme pri prijevozu (rashladni sustavi, spremnici za ribu, grijači itd.), rezervni spremnici za tu opremu ili neočišćeni prazni ili zamjenski spremnici koji se prevoze na istoj prijevoznoj jedinici; i
- (f) plinovi u hrani ili pićima.

1.1.3.3 *Izuzeca u svezi prijevoza tekućih goriva*

Odredbe utvrđene u ADR-u ne odnose se na prijevoz:

- (a) goriva u spremniku vozila kojim se obavlja prijevoz, a namijenjeno je pogonu toga vozila ili radu bilo kojega dijela opreme vozila.
Gorivo se može prevoziti u spremnicima za gorivo izravno spojenima na motor vozila i/ili pomoćnu opremu koja je sukladna odgovarajućim zakonskim odredbama ili se može prevoziti u prenosivim posudama za gorivo (primjerice, kanistri).
Ukupna zapremnina spremnika za pogonska goriva ne smije prelaziti 1500 litara po prijevoznoj jedinici, a zapremnina spremnika za gorivo koji je postavljen na prikolicu, ne smije prelaziti 500 litara; u prenosivim spremnicima za gorivo dozvoljeno je prevoziti najviše 60 litara po prijevoznoj jedinici; ograničenja se ne smiju primjenjivati na vozila hitne službe;
- (b) gorivo u spremnicima za pogon ili drugim sredstvima prijevoza (npr. brodovima), koji se prevoze kao teret, kad je namijenjeno pogonu ili radu bilo kojega dijela opreme; slavine za gorivo između motora ili opreme i spremnika s gorivom pri prijevozu moraju biti zatvorene ako nije važno da oprema ostane u radu. Ako je moguće, vozila

ili druga prijevozna sredstva moraju biti utovarena tako da se izbjegne bilo kakvo curenje i osigurana od pada.

1.1.3.4 *Izuzeća u svezi posebnih odredbi ili opasnih tvari pakiranih u ograničenim ili izuzetim količinama*

NAPOMENA: Za radioaktivne materijale, vidi **1.7.1.4**.

1.1.3.4.1 Za prijevoz određenih opasnih tvari ne vrijede zahtjevi ADR-a djelomice ili u cjelini temeljem posebnih odredbi iz poglavlja 3.3. Izuzeće se primjenjuje kad je posebna odredba navedena u stupcu (6) tablice A poglavlja 3.2 za opasnu tvar na koju se to odnosi.

1.1.3.4.2 **Izuzeća se odnose na određene opasne tvari i ako su ispunjeni uvjeti iz poglavlja 3.4.**

1.1.3.4.3 **Određene opasne tvari mogu biti predmetom izuzeća ako su uvjeti poglavlja 3.5 ispunjeni.**

1.1.3.5 *Izuzeća u svezi prazne neočišćene ambalaže*

Prazne neočišćene ambalaže (uključujući IBC i velike ambalaže), koja je sadržavala tvari klasa 2, 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8 i 9, nisu predmetom odredbi ADR-a ako su poduzete odgovarajuće mjere da se ukloni svaka moguća opasnost. Opasnosti se smatraju uklonjenim ako se poduzmu odgovarajuće mjere da se uklone sve opasnosti klasa 1 do 9.

1.1.3.6 *Izuzeća u svezi količina koje se prevoze u prijevoznoj jedinici*

1.1.3.6.1 U svrhu ovoga pododjeljka opasne tvari razvrstane su u prijevozne kategorije 0, 1, 2, 3 ili 4, kao što je navedeno u stupcu (15) tablice A poglavlja 3.2. Prazna neočišćena ambalaža u kojoj su bile tvari razvrstane u prijevoznu kategoriju "0", također se razvrstava u prijevoznu kategoriju "0". Prazna neočišćena ambalaža u kojoj su bile tvari drugih kategorija (osim "0"), razvrstava se u prijevoznu kategoriju "4".

1.1.3.6.2 Ako količina opasnih tvari koja se prevozi na prijevoznoj jedinici ne prelazi vrijednosti označene u stupcu (3) tablice u 1.1.3.6.3 za navedenu prijevoznu kategoriju (ako su opasne tvari iste prijevozne kategorije) ili vrijednost izračunatu u skladu s točkom 1.1.3.6.4 (ako su opasne tvari različitih prijevoznih kategorija), mogu se prevoziti u pakovanjima u jednoj prijevoznoj jedinici pri čemu nije potrebno udovoljiti odredbama:

- poglavlja 1.10, osim za klasu 1 eksplozive podskupine 1.4 UN br. 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 i 0500;
- poglavlja 5.3;
- odjeljaka 5.4.3;
- poglavlja 7.2, osim za V5, V7 i V8 iz 7.2.4;
- CV1 u 7.5.11;
- dijela 8, osim
 - 8.1.2.1(a),
 - 8.1.4.2 do 8.1.4.5,
 - 8.2.3,
 - 8.3.3,
 - 8.3.4,
 - 8.3.5,
 - poglavlje 8.4,
 - S1(3) i (6),
 - S2(1),
 - S4,
 - i S14 do S21 poglavlja 8.5;
- dijela 9;

1.1.3.6.3

Kada se na prijevoznoj jedinici prevoze opasne tvari iste kategorije, najveća ukupna količina po prijevoznoj jedinici navedena je u stupcu (3) tablice koja slijedi:

Prijevozna kategorija (1)	Pakirna skupina ili klasifikacijska oznaka/skupina ili UN broj stvari ili predmeta (2)	Najveća ukupna količina po prijevoznoj jedinici (3)
0	klasa 1: 1.1A/1.1L/1.2L/1.3L i UN br. 0190 klasa 3: UN br. 3343 klasa 4.2: tvari pakirne skupine I klasa 4.3: UN br. 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398 i 3399 klasa 6.1: UN br. 1051, 1613, 1614 i 3294 klasa 6.2: UN br. 2814 i 2900 klasa 7: UN br. 2912 do 2919, 2977, 2978 i 3321 do 3333 klasa 9: UN br. 2315, 3151, 3152 i 3432 i oprema u kojoj su tvari ili smjese i prazna neočišćena ambalaža, osim klasificiranih kao UN br. 2908, u kojima su (ili su bile) tvari razvrstane u ovu prijevoznu kategoriju.	0
1	Tvari i predmeti pakirne skupine I, a nisu razvrstane u prijevoznu kategoriju 0 i tvari i predmeti sljedećih klasa: klasa 1: 1.1B to 1.1J ^a /1.2B to 1.2J/1.3C/1.3G/1.3H/1.3J/1.5D ^a klasa 2: skupine T, TC ^a , TO, TF, TOC i TFC aerosoli: skupine C, CO, FC, T, TF, TC, TO, TFC i TOC klasa 4.1: UN br. 3221 do 3224 i 3231 do 3240 klasa 5.2: UN br. 3101 do 3104 i 3111 do 3120	20
2	tvari i predmeti pakirne skupine II, a nisu razvrstane u prijevozne kategorije 0, 1 ili 4 i tvari i predmeti sljedećih klasa: klasa 1: 1.4B do 1.4G i 1.6N klasa 2: skupina F aerosoli: skupina F klasa 4.1: UN br. 3225 do 3230 klasa 5.2: UN br. 3105 do 3110 klasa 6.1: tvari i predmeti pakirne skupine III klasa 9: UN br. 3245	333
3	tvari i predmeti pakirne skupine III, a nisu razvrstane u prijevozne kategorije 0, 2 ili 4 i tvari i predmeti sljedećih klasa: klasa 2: skupine A i O aerosoli: skupina A i O Klasa 4.3: UN br. 3476 klasa 8: UN br. 2794, 2795, 2800, 3028 i 3477 klasa 9: UN br. 2990 i 3072	1 000
4	klasa 1: 1.4S klasa 4.1: UN br. 1331,1345,1944,1945,2254 i 2623 klasa 4.2: UN br. 1361 i 1362 pakirna skupina III klasa 7: UN br. 2908 to 2911 klasa 9: UN br. 3268 i prazna neočišćena ambalaža u kojoj su bile opasne tvari, osim razvrstanih u prijevoznu kategoriju 0	neograničeno

^a Za UN br. 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 i 1017 najveća ukupna količina na prijevoznoj jedinici smije biti 50 kilograma.

U prethodnoj tablici "najveća ukupna količina po prijeznoj jedinici", znači za:

- za predmete, ukupne mase u kilogramima (za predmete klase 1, neto masa u kilogramima eksplozivne tvari; za opasne tvari u strojevima i opremi navedenoj u ovom prilogu, ukupne količine opasnih tvari sadržanih u njima u kilogramima ili litrama po potrebi);
- krute tvari, ukapljene plinove, pothlađene ukapljene plinove i pod tlakom rastopljene plinove, neto masa u kilogramima;
- tekućine i stlačene plinove, uobičajena zapremnina posuda (vidi objašnjenje pojma u 1.2.1), u litrama.

1.1.3.6.4 Ako se opasne tvari različitih prijeznojnih kategorija prevoze na istoj prijeznoj jedinici, zbroj

- količine tvari i predmeta prijeznojne kategorije 1 pomnožene sa "50";
- količine tvari i predmeta prijeznojne kategorije 1 navedenih u napomeni tablice u 1.1.3.6.3, pomnožene sa "20";
- količine tvari i predmeta prijeznojne kategorije 2 pomnožene sa "3"; i
- količine tvari i predmeta prijeznojne kategorije 3;

ne smije biti veći od "1 000".

1.1.3.6.5 Za opasne tvari izuzete prema 1.1.3.2 do 1.1.3.5, odredbe ovog pododjeljka se ne smiju uzimati u obzir.

1.1.3.7 *Izuzeća koja se odnose na prijevoz litijevih baterija*

Odredbe navedene u ADR-u ne odnose se na:

- (a) litijeve baterije ugrađene u vozilo, potrebne pri prijeznojnim operacijama i nužne za njihovo pokretanje ili za rad bilo koje njihove opreme;
- (b) litijeve baterije sadržane u opremi za rad te opreme ili namijenjen za uporabu tijekom prijezoza (npr. prijenosno računalo).

1.1.4 Primjena drugih propisa

1.1.4.1 *(Rezervirano)*

1.1.4.2 *Prijevoz koji uključuje pomorski ili zračni prijevoz*

1.1.4.2.1 Pakovanja, kontejneri, prenosive cisterne i kontejner cisterne, koji ne zadovoljavaju sve zahtjeve za pakovanje, mješovito pakovanje, obilježavanje, označavanje pakovanja ili stavljanje oznaka i narančastih tabli ADR-a, ali su u skladu s potrebama IMDG kôda ili Tehničkih uputa ICAO, mogu biti prihvaćeni na prijevoz, uključujući pomorski ili zračni prijevoz, uz sljedeće uvjete:

- (a) ako pakovanja nisu označena i nemaju listice opasnosti prema ADR-u, moraju imati oznake i listice opasnosti sukladno zahtjevima IMDG kôda ili Tehničkih uputa ICAO;
- (b) zahtjevi u pogledu IMDG označavanja ili Tehničkih uputa ICAO, moraju se primjenjivati za mješovita pakovanja u sklopu jedne pošiljke;

- (c) kod prijevoza u prometnom lancu, koji uključuje pomorski prijevoz, ako kontejneri, prenosive cisterne ili kontejneri cisterne nisu označeni i obilježeni sukladno poglavlju 5.3 ovog priloga, moraju biti označeni i obilježeni sukladno poglavlju 5.3 IMDG kôda. U tomu slučaju, primjenjuje se samo 5.3.2.1.1 ovoga priloga za označavanje vozila. Za prazne, neočišćene prenosive cisterne i cisterne, zahtjev se mora primijeniti i za prijevoz do mjesta za čišćenje.

Odstupanje se ne odnosi na tvari klasificirane kao opasna tvar klasa 1 do 9 prema ADR-u, koja se ne smatra opasnom tvari prema vrijedećim zahtjevima IMDG kôda ili Tehničkih uputa ICAO.

1.1.4.2.2 Prijevozne jedinice, kao vozilo ili skup vozila, drugačije od onih namijenjenih prijevozu kontejnera, prenosivih cisterni ili kontejner cisterni kako je navedeno u 1.1.4.2.1 (c), koje nisu označene listicama opasnosti u skladu s zahtjevima u 5.3.1 ADR-a ali koje su obilježene i označene listicama opasnosti u skladu s poglavljem 5.3 IMDG kôda, moraju biti prihvaćene za prijevoz u prijevoznom lancu uključujući prijevoz morem ukoliko se označe i narančastim tablama prema zahtjevima u 5.3.2 ADR-a.

1.1.4.2.3 Za prijevoz u prometnom lancu, u koji je uključen pomorski i zračni prijevoz, podatci navedeni u 5.4.1 i 5.4.2 ili bilo kojoj posebnoj odredbi poglavlja 3.3 mogu se zamijeniti prijevoznim dokumentom i podatcima prema zahtjevu IMDG kôda odnosno Tehničkih uputa ICAO, **upis dodatnih podataka zahtjevanih ADR-om mora biti uključen.**

***NAPOMENA:** U svezi prijevoza prema 1.1.4.2.1, vidi također 5.4.1.1.7. U svezi prijevoza u kontejnerima, vidi također 5.4.2.*

1.1.4.3 Korištenje IMO prenosivih cisterni odobrenih za pomorski prijevoz

IMO prenosive cisterne (tip 1, 2, 5 i 7) koje ne zadovoljavaju zahtjevima poglavlja 6.7 ili 6.8, a izgrađene su i odobrene prije 1. siječnja 2003. sukladno odredbama (uključujući prijelazne odredbe) IMDG kôda (izmjene i dopune 29-98), mogu se koristiti do 31. prosinca 2009. godine, pod uvjetom da udovoljavaju vrijedećim odredbama o nadzoru i ispitivanju IMDG kôda (izmjenjeno 29-98) i da je potpuno udovoljeno uputama koje se odnose na stupce (12) i (14) poglavlja 3.2 IMDG kôda (izmjenjeno 33-06). Mogu se koristiti i nakon 31. prosinca 2009. godine ako zadovoljavaju odredbe o nadzoru i ispitivanju IMDG kôda¹, ali pod uvjetom da su provedene upute iz stupaca (10) i (11) u poglavlju 3.2 i 4.2 ADR-a.

1.1.4.4 (Rezervirano)

1.1.4.5 Prijevoz koji nije cestovni prijevoz

1.1.4.5.1 Ako vozilo kojim se obavlja prijevoz prema zahtjevima ADR-a prolazi dionicom putovanja koja nije cesta, na navedenu dionicu moraju se primijeniti vrijedeći nacionalni ili međunarodni propisi koji se odnose na prijevoz opasnih tvari za vrstu prijevoznog sredstva na koje je utovareno vozilo.

1.1.4.5.2 U slučajevima navedenima u 1.1.4.5.1 u ADR-u, ugovorne strane mogu se suglasiti s primjenom uvjeta iz ADR-a na dionicu putovanja gdje se vozilo prevozi na drugi način, osim cestovnoga prijevoza, dodatno, ako to smatraju nužnim dodatnim uvjetima, ako sporazumi između ugovornih strana u ADR-u nisu u suprotnosti s odredbama međunarodnih konvencija kojima je reguliran prijevoz opasnih tvari, prijevozom koji se koristi za cestovna vozila na

¹ *The International Maritime Organization (IMO) je izdala "Smjernice za daljnju uporabu postojećih IMO tipova prenosivih cisterni i cestovnih vozila cisterni za prijevoz opasnih tvari" kao dokument DSC.1/Circ.12 s izmjenama. Tekst ovih smjernica dostupan je na IMO web stranici: www.imo.org.*

navedenoj dionici putovanja, npr. Međunarodna konvencija za sigurnost života na moru (SOLAS), prema kojoj bi ugovorne strane u ADR-u, također, bile ugovorne strane.

O ovim sporazumima ugovorna strana koja je preuzela inicijativu, o njima mora obavijestiti Tajništvo Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu koja mora na njih upozoriti ostale ugovorne strane.

1.1.4.5.3

U slučajevima kad je prijevoz koji je predmetom odredbi ADR-a, također predmetom cjelokupnoga ili dijela cestovnoga putovanja prema odredbama Međunarodne konvencije kojom se regulira prijevoz opasnih tvari prijevozom koji nije cestovni odredbama koje obuhvaćaju primjenu te konvencije na određene usluge motornih vozila, odredbe Međunarodne konvencije moraju se primijeniti na navedeno putovanje, istodobno uz odredbe ADR-a koje nisu nesukladne odredbama; ostale odredbe ADR-a, ne smiju se primjenjivati na navedeno putovanje.

POGLAVLJE 1.2

OBJAŠNENJE POJMOVA I MJERNE JEDINICE

1.2.1 Objašnjenje pojmova

NAPOMENA: U poglavlju su navedena opća ili posebna objašnjenja pojmova.

Za primjenu u ADR-u:

A

„ADN”, je Europski Sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih tvari unutarnjim plovnim putovima;

„Aerosol ili aerisol s raspršivačem”, je posuda za jednokratnu uporabu koja ispunjava uvjete iz 6.2.6, izrađena od metala, stakla ili plastike, koja sadrži ukapljeni ili pod tlakom otopljeni plin sa ili bez tekućine, paste ili praha i opremljena uređajem za pražnjenje koji omogućava da se sadržaj ispušta poput krutih ili tekućih čestica u suspenziji plina, kao pjena, pasta ili prah u tekućem ili plinovitom stanju;

„Ambalaža“, je posuda ili više posuda i bilo koje druga oprema ili materijali potrebni da mogu primiti sigurno određeni sadržaj (vidi, također, kombinirana ambalaža (plastični materijal), sastavljena ambalaža (staklo, porculan ili kamen), unutarnja ambalaža, posredni kontejner za rasutu robu (IBC), međuambalaža, velika ambalaža, ambalaža od lakoga metala, ostala ambalaža, ambalaža od recikliranoga materijala, prerađena ambalaža, ponovo uporabljena ambalaža, ambalaža za spašavanje i nepropusna ambalaža).

„Ambalaža za spašavanje“, je posebna ambalaža u koju se stavljaju oštećena, nedostatna ili pakovanja opasnih tvari koja cure ili služe za rješavanje problema opasnih tvari koje cure;

„ASTM”, je Američka udruga za ispitivanja i materijale (ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, PO Box C700, West Conshohocken, PA, 19428-2959, SAD);

B

„Bačva“, je cilindrična ambalaža ravnih ili izbočenih dijelova od metala, lesonita, plastike, šperploče ili jednakovrijednih materijala. U objašnjenje pojma, također, su uključene ambalaže drugih oblika, npr. okrugao, konusan ili kabast. Drvene bačve i kanistri, nisu obuhvaćeni objašnjenjem pojma;

„Bačva pod tlakom“, je zavarena posuda pod tlakom u kojoj se može prevoziti zapremnina vode koja prelazi 150 litara, ali nikako iznad 1 000 litara (npr. cilindrična posuda opremljena obručima za kotrljanje, kliznim kuglama);

„Baterijsko vozilo”, je vozilo koja sadrži elemente koji su povezani međusobno višestrukim spojem i fiksno pričvršćeni na prijevozu jedinicu. Sljedeći elementi smatraju se elementima baterijskoga vozila: cilindri, cilindri pod tlakom, snopovi cilindara (također poznati kao okviri), posude pod tlakom i cisterne namijenjene prijevozu plinova klase 2 zapremnine iznad 450 litara;

C

„CGA”, je Udruga za stlačene plinove (CGA, 4221 Walney Road, 5th Floor, Chantilly VA 20151-2923, SAD);

„*Cilindar*“, je tlačna posuda zapremnine vode manje od 150 litara (vidi također „*Snop cilindara*“);

„*Cisterna*“, je ljuska, uključujući uslužnu (servisnu) i konstrukcijsku opremu. Kad se koristi sam, izraz znači cisterna kontejner, prenosiva cisterna, izgradna cisterna ili fiksna, kako je objašnjeno u ovomu dijelu, uključujući sastavne elemente baterijskoga vozila ili MEGC.

(Vidi, također, „*Izgradna cisterna*“, „*Fiksna cisterna*“, „*Prenosiva cisterna*“ i „*MEGC*“);

NAPOMENA: U svezi prenosivih cisterni, vidi 6.7.4.1.

„*CSC*“, je Međunarodna konvencija sigurnih kontejnera (Ženeva, 1972.), s izmijenama i dopunama, i objavljena u Međunarodnoj pomorskoj organizaciji (IMO), London;

Č

„*Član posade vozila*“, je vozač ili bilo koja druga osoba u pratnji vozača iz razloga sigurnosti, zaštite, vježbe, obuke ili pomoćnog rada;

D

„*Drvena bačva*“, je ambalaža od prirodnoga drva okruglih presjeka, izbočenih stijenki koje se sastoje od prečki i poklopca spojenih obručima;

„*Drveni IBC*“, je kruto ili složivo tijelo od drva zajedno s unutarnjom oblogom (ali bez unutarnjeg pakovanja), i primjenjivom uslužnom i ugrađenom opremom;

E

„*ECE pravilnik*“, je pravilnik uz sporazum u pogledu usvajanja pojedinih tehničkih propisa za vozila na kotačima i dijelova koji se mogu ugrađivati i koristiti na vozilima s kotačima i uvjeti za obostrano davanje odobrenja na temelju propisa (Sporazum iz 1958., izmijenjen i dopunjen);

„*Ekskluzivna uporaba*“, za prijevoz materijala klase 7, je jedinstvena uporaba, od strane jednog pošiljatelja, vozila ili velikog kontejnera, uvažavajući da su početni, među i završni utovar i istovar neposredno između pošiljatelja ili primatelja;

„*EN*“ (*norma*), je europska norma koju je objavio Europski odbor za normizaciju (CEN) (CEN – 36 rue de Stassart. B-1050 Bruxelles);

„*EZ direktiva*“, su odredbe koje su izdale nadležne institucije Europske zajednice, a obvezujuće su za svaku državu članicu i ugovornu stranu na koju se odnose. Nadležnim tijelima je prepušten oblik i postupak provedbe tih odredbi;

F

„*Fiksna cisterna*“, je cisterna zapremnine iznad 1 000 litara koja je fiksno pričvršćena na vozilo (tada nastaje vozilo cisterna) ili je sastavnim dijelom šasije vozila;

G

„*GHS*“, globalno harmonizirani (usklađeni), sustav razvrstavanja i označavanja kemikalija, koje su objavili Ujedinjeni narodi kao dokument ST/SG/AC.10/30/Rev.2;

„Grijač s unutarnjim sagorijevanjem“, je uređaj za koji se izravno koristi tekuće ili plinovito gorivo, a ne preostala toplina iz motora koji se koristi za pogon vozila;

H

„Hermetički zatvorena cisterna“, je cisterna namijenjena prijevozu tekućih tvari, uz računski tlak od najmanje 4 bar ili namijenjena prijevozu krutih tvari (praha ili zrnaca), bez obzira na računski tlak, čiji su otvori hermetički zatvoreni i koja:

- nije opremljena sigurnosnim ventilima, rasprskavajućim diskovima ili sličnim sigurnosnim uređajima ili vakuum ventilima; ili
- nije opremljena sigurnosnim ventilima, rasprskavajućim diskovima ili sličnim sigurnosnim uređajima, ali je opremljena vakuum ventilima u skladu sa zahtjevima 6.8.2.2.3; ili
- je opremljena sigurnosnim ventilima ispred kojih je rasprskavajući disk u skladu sa 6.8.2.2.10, ali nije opremljena vakuum ventilima; ili
- je opremljena sigurnosnim ventilima ispred kojih je rasprskavajući disk u skladu sa 6.8.2.2.10 i vakuum ventilima, prema posebnoj odredbi TE15 od 6.8.4;

I

„IAEA“, je Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA), (IAEA, P.O. Box 100 – A - 1400 Vienna);

„IBC“ (posredni kontejner za rasutu robu), je čvrsto ili savitljivo prenosiva ambalaža, drugačija od one navedene u poglavlju 6.1:

- (a) zapremnine:
 - (i) manje od 3 m³ za krute tvari i tekućine pakirne skupine II i III;
 - (ii) manje od 1,5 m³ za krute tvari pakirne skupine I kad se pakira u savitljive, krute plastične, kombinirane, od lesnita ili drvene IBC;
 - (iii) manje od 3 m³ za krute tvari pakirne skupine I kad se pakira u metalne IBC;
 - (iv) manje od 3 m³ za radioaktivni materijal klase 7;
- (b) ako je izrađena za mehaničko rukovanje;
- (c) ako je otporna na udarce, do čega dolazi pri rukovanju i u prijevozu, kao što je navedeno u ispitivanjima u poglavlju 6.5

(Vidi također „Složeni IBC s plastičnim unutarnjom posudom“, „IBC od vlakana“, „Savitljivi IBC“, „Metalni IBC“, „Kruti plastični IBC“ i „Drveni IBC“.

NAPOMENA 1: *Prenosive cisterne ili kontejner cisterne u skladu s odredbama poglavlja 6.7 odnosno 6.8, ne smatraju se IBC.*

NAPOMENA 2: *IBC cisterna koja zadovoljava odredbama poglavlja 6.5, ne smatra se kontejnerima prema ADR-u.*

„Prerađeni IBC“, je metalni, kruti plastični ili sastavljeni IBC:

- (a) izrađen kao UN tip od ne UN tipa; ili je
- (b) preinačen iz jednoga UN tipa u drugi UN tip.

Prerađeni IBC predmetom je istih zahtjeva u ADR-u koji se primjenjuju na nove IBC iste konstrukcije (vidi, također, objašnjenje pojma *“Tip konstrukcije“* u 6.5.6.1.1).

„Popravljeni IBC“, je metalni, od krute plastike ili kombinirani IBC koji je, kao rezultat utjecaja ili zbog bilo kojega drugoga razloga (npr. korozije, krhkosti ili drugih znakova smanjene čvrstoće u usporedbi s određenim tipom izradbe), popravljen tako da odgovara tom tipu izradbe i u stanju je udovoljiti ispitivanja na taj tip izradbe. Prema ADR-u, zamjena krute unutarnje posude sastavljenog IBC posudom koja odgovara izvornoj proizvođačkoj specifikaciji, smatra se popravkom. Međutim, redovito održavanje krutih IBC, ne smatra se popravkom. Tijela krutih plastičnih IBC i unutarnje posude sastavljenih IBC ne mogu se popravljati. Savitljivi IBC ne mogu se popravljati ako to nisu odobrila ovlaštena tijela.

„Redovito održavanje savitljivih IBC“, je redovito obavljanje radova na plastičnim ili kontejnerima od tkanina, primjerice:

- (a) čišćenje;
- (b) zamjena neintegriranih dijelova, kao što su neintegrirane košuljice ili spojke za poklopce s dijelovima koje odgovaraju izvornoj proizvođačkoj specifikaciji;

pod uvjetom da postupci nemaju negativno djelovanje na funkciju (čuvanje), savitljivoga IBC i ne mijenjaju vrstu oblika.

„Redovito održavanje krutih IBC“, su redoviti radovi na metalnim, krutim plastičnim ili kombiniranim IBC, primjerice:

- (a) čišćenje;
- (b) uklanjanje ili ponovna ugradnja ili zamjena poklopaca tijela (uključujući pripadajuće brtve), ili servisne opreme koja odgovara izvornim proizvođačkim specifikacijama, pod uvjetom da se ispita i potvrdi nepropustnost IBC;
- (c) obnova strukturne opreme koja nije izravno u dodiru s opasnim tvarima ili je u funkciji zadržavanja tlaka pražnjenja tako da odgovara tipu izradbe (npr. ispravljanje nogu ili priključaka za manipulaciju), pod uvjetom da nije došlo do oštećenja na IBC.

„IBC od vlakana“, je tijelo od vlakana sa ili bez posebnoga poklopca na vrhu i dnu, s nužnom unutarnjom oblogom (ne i unutarnje pakovanje), i odgovarajućom servisnom i ugrađenom opremom;

„ICAO“ je Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO, 999 University Street, Montreal, Quebec H3C 5H7, Kanada);

„ICAO tehničke upute“, su tehničke upute za siguran prijevoz opasnih tvari zrakom, dopunjene prilogom 18 Čikaške konvencije o Međunarodnome zračnom prometu (Chicago 1944.), koju je objavila Međunarodna organizacija za civilni zračni promet (ICAO) u Montrealu;

„IMO“, je Međunarodna organizacija prijevoza morem (IMO, 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, Velika Britanija);

„IMDG kôd“, je Međunarodni pomorski kôd o opasnim tvarima za primjenu u poglavlju VII, dio A, Međunarodne konvencije za sigurnost života na moru, 1974, (Konvencija SOLAS), koju je objavila Međunarodna pomorska organizacija (IMO), London;

„Indeks sigurnosne kritičnosti (CSI) naznačen na pakovanju, ovojnom pakovanju ili kontejneru koji sadrži fizijski materijal“, za prijevoz materijala klase 7, je broj koji se koristi za provjeru prekoračenja zračenja u pakovanjima, ovojnim pakovanjima ili kontejnerima koji sadrže fizijske materijale;

„ISO“, (norma), međunarodna norma koju je objavila Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) (ISO – 1, rue de Varembé. CH-1204 Ženeva 20);

„Ispitivanje nepropusnosti“, je ispitivanje kojim se utvrđuje nepropusnost cisterne, ambalaže ili IBC, opreme, ventila i uređaja za zatvaranje;

NAPOMENA: za prenosive cisterne, vidi poglavlje 6.7.

„Ispitni tlak“, je potrební tlak primijenjen pri ispitivanju tlakom kod početnoga ili periodičnoga pregleda (vidi također „Računski tlak“, „Tlak pražnjenja“, „Tlak punjenja“ i „Najveći radni tlak (baždarski)“);

NAPOMENA: Za prenosive cisterne, vidi poglavlje 6.7.

„Izgradna cisterna“, je cisterna koja nije trajno učvršćena (fiksna), prenosiva, kontejner cisterna ili element baterijskoga vozila ili MEGC zapremnine iznad 450 litara. Izgradna cisterna nije predviđena za prijevoz bez promjene opterećenja, uobičajeno rukovanje samo kada je prazana;

„Izmjenljivo tijelo“, vidi "Kontejner";

„Izmjenljivo tijelo cisterna“, podrazumijeva kontejner cisternu;

K

„Kanistar“, je metalna ili plastična ambalaža četvrtastoga ili mnogokutnoga presjeka s jednim ili više otvora;

„Kombinirano pakovanje“, je pakovanje na kombinirani način u svrhu prijevoza, a sastoji se od jednoga ili više unutarnjih pakovanja učvršćenih u jednomu vanjskomu pakovanju u skladu sa 4.1.1.5;

NAPOMENA: "Unutarnja" kod „kombiniranih pakovanja su uvijek "unutarnja pakovanja“, a ne "unutarnje posude“. Primjer "unutarnjega pakovanja" jest staklena boca.

„Konstrukcijska oprema“, je:

- (a) kod cisterni na vozilima cisternama ili izgradnih cisterni, vanjsko i unutarnje ojačanje, učvršćenje, zaštitni i stabilizirajući dijelovi ljuske;
- (b) kod cisterni kontejner cisterni, vanjsko i unutarnje ojačanje, učvršćenje, zaštitni ili stabilizirajući dijelovi ljuske;
- (c) kod elemenata baterijskoga vozila ili MEGC, vanjsko ili unutarnje ojačanje, dijelovi za učvršćenje, stabiliziranje ljuske ili posude;

- (d) kod IBC koji nisu savitljivi, ojačanje, učvršćenje, rukovanje, dijelovi za zaštitu ili stabiliziranje tijela (uključujući temeljnu ploču za sastavljene IBC s plastičnom unutarnjom posudom);

NAPOMENA: U svezi prenosivih cisterni, vidi poglavlje 6.7.

„Kontejner“, je prijevozna naprava (konstrukcija s okvirom ili slične strukture) koja je:

- stalnoga oblika i dovoljne čvrstoće za ponovnu uporabu;
- posebne izradbe da se olakša prijevoz tvari jednim ili više sredstava prijevoza, bez oštećenja robe;
- opremljen napravama kojima je omogućen lakši utovar i rukovanje, posebice pri pretovaru s jedne prijevozne jedinice na drugu;
- izradbe kojom je omogućeno lakše punjenje i pražnjenje;
- ima unutarnju zapreminu veću od 1 m³, osim za kontejnere za prijevoz radioaktivnih materijala.

Izmjenjivo tijelo jest kontejner koji sukladno Europskom standardu EN 283 (inačica iz 1991.), ima sljedeća svojstva:

- u pogledu mehaničke snage, izrađen je za prijevoz na vagonu ili vozilu kopnom ili na RO/RO brodu;
- ne smiju se slagati jedan na drugoga;
- može se stavljati na ili skidati s vozila opremom koja je na vozilu ili samom kontejneru;

NAPOMENA: Pojam "kontejner" ne obuhvaća konvencionalne ambalaže, IBC, kontejner cisterne ili vozila cisterne. *Ipak, kontejner može biti korišten kao pakovanje za prijevoz radioaktivnih materijala.*

„Kontejner cisterna“, je dio prijevozne opreme koji zadovoljava objašnjenju pojma kontejnera i sadrži ljusku i dijelove opreme, uključujući opremu za lakše pomicanja kontejner cisterne bez značajnije promjene pozicije, koji se koristi za prijevoz plinova, tekućina, tvari u prahu ili zrnu, i kad se koristi za prijevoz tvari klase 2, ima zapreminu iznad 0,45 m³ (450 litara);

NAPOMENA: IBC koji zadovoljavaju zahtjevima poglavlja 6.5, ne smatraju se kontejner cisternama.

„Kontejner s pokrovom“, je otvoreni kontejner s pokrovom (ceradom) koji štiti utovarenu robu;

„Kontejner za rasutu robu“, je sustav teretnog prostora (uključujući unutarnju oblogu ili vanjski pokrov), namijenjen prijevozu krutih tvari u izravnom kontaktu sa sustavom teretnog prostora. Ambalaža, IBC, velika ambalaža i cisterne, nisu uključeni u ovaj izraz.

Kontejneri za rasutu robu su:

- za stalnu uporabu i dostatne čvrstoće da mogu biti primjenjivi za ponovnu uporabu;

- posebno dizajnirani da se olakša prijevoz robe na jedan ili više načina prijevoza bez posrednoga pretovara;
- opskrbljeni uređajima kojima se može lako rukovati;
- zapremnine ne manje od 1,0 m³.

Vrsta kontejnera za rasutu robu su kontejneri, pomorski kontejneri za rasutu robu, kontejneri za prijevoz uz obalu, kontejneri za skladištenje rasute robe, izmjenjivi kontejneri oblika korita, valjkasti kontejneri i teretni prostori za tvari u vozilima;

„Kontejner za utovar rasute robe za izvanobalnu plovidbu“, je kontejner za rasutu robu posebno označen za prijevoz više puta na, sa i između izvanobalnih objekata. Izvanobalni kontejner za rasutu robu projektiran je i izrađen u skladu sa smjernicama za odobravanje izvanobalnih kontejnera kojima se rukuje na otvorenim morima, a specificirala je Međunarodna pomorska organizacija (IMO) u dokumentu MSC/Circ.860;

„Korisnik kontejner cisterne/prenosive cisterne“, je svako poduzeće u čije ime se registrira kontejner cisterna ili prenosiva cisterna;

„Kritična temperatura“, je temperatura iznad koje tvar ne može opstati u tekućem stanju;

„Kriogena posuda“, toplinski izolirana posuda pod tlakom u kojoj se mogu prevoziti pothlađeni ukapljeni plinovi zapremnine vode koja nije iznad 1 000 litara;

„Kruta tvar“, je:

- (a) tvar s talištem ili početnim talištem iznad 20 °C, uz tlak od 101,3 kPa; ili
- (b) tvar koja nije tekuća prema ASTM D 4359-90 postupku ispitivanje ili koja je oblika paste, prema kriterijima primjenjivima na ispitivanje za određivanje svojstva fluidnosti (penetrometerski ispitivanje), opisano u 2.3.4;

„Kruta unutarnja posuda“, (za kombinirane IBC), je posuda koja zadržava svoj osnovni oblik kad je prazna i bez poklopaca i bez potpore vanjskoga kućišta. Unutarnja posuda koja nije *kruta*, pripada *savitljivim* posudama;

„Kruta plastični IBC“, je čvrsto plastično tijelo koje može imati konstrukcijsku opremu, uz prikladnu uslužnu opremu;

„Kutija“, je ambalaža pravokutnih ili mnogokutnih površina od metala, drva, šperploče, recikliranoga drva, vlakana, plastike ili drugoga prikladnog materijala. Mali otvori u svrhu lakšeg rukovanja ili otvaranja ili radi potreba razvrstavanja, dozvoljeni su ako nije upitna cjelovitost pakovanja za vrijeme prijevoza;

LJ

„Ljuska“, je osnova cisterne za prihvat tvari (uključujući otvore i njihove poklopce).

NAPOMENA 1: Objašnjenje pojmova ne odnosi se na posude.

NAPOMENA 2: Kod prenosivih cisterni, vidi poglavlje 6.7.

M

„Mali kontejner“, je kontejner koji na vanjskim površinama ima dimenzije (duljina, širina ili visina) manje od 1.5 m ili unutarnju zapreminu manju od 3 m³.;

„Masa pakovanja“, je ukupna masa pakovanja ako nije utvrđeno drukčije. Masa kontejnera i cisterne koja se koristi za prijevoz tvari, nije uključena u ukupnu masu;

„Međuambalaža“, je ambalaža smještena između unutarnjega i vanjskoga pakovanja;

„Međuposude koje sadrže plin“, vidi "Plinski umetak."

„MEGC“, (višedjelni plinski kontejner), je sustav koji sadrži elemente koji su međusobno povezani višestrukom priključnom cijevi i postavljeni na okvir. Sljedeći elementi smatraju se elementima višedjelnoga plinskog kontejnera: cilindri, tube, bačve pod pritiskom i snopovi cilindara i cisterne za prijevoz plinova klase 2 zapremnine iznad 450 litara;

NAPOMENA: U svezi UN MEGC (UN višedjelni plinski kontejner), vidi poglavlje 6.7.

„Meki čelik“, je čelik najmanje vlačne čvrstoće između 360 N/mm² i 440 N/mm²;

NAPOMENA: U svezi prenosivih cisterni, vidi poglavlje 6.7.

"MEMU", vidi "Mobilna jedinica za izradu eksploziva";

„Metalna laka ambalaža“, je ambalaža okrugloga, eliptičnoga, četverokutnoga ili mnogokutnoga poprečnoga presjeka (i konusnoga), na vrhu stanjenoga i kabastoga, izrađenoga od metala, debljinom stijenka ispod 0,5mm (npr. bijeli kositreni lim), plosnato ili izbočeno na dnu s jednim ili više otvora, koje nije obuhvaćeno objašnjenjima pojmova za bačve ili kanistre;

„Metalni IBC“, je metalno tijelo, uz odgovarajuću servisnu i izradbenu opremu;

"Mobilna jedinica za izradu eksploziva", (MEMU), je jedinica, ili vozilo izrađeno kao jedinica, za izradu i stvaranje eksplozivnih opasnih tvari iz onih koje nisu eksplozivi. Jedinica se sastoji iz raznih spremnika i kontejnera za rasute robe i opreme kao što su pumpe i slična oprema. MEMU može imati posebne komore za pakirane eksplozive;

NAPOMENA: Iako pojam MEMU uključuje izraz "izrada i stvaranje eksploziva" zahtjevi za MEMU primjenjuju se samo na prijevoz, a ne na izradu i stvaranje eksploziva."

N

„Nadležno tijelo“, je uprava ili uprave ili bilo koje drugo tijelo ili tijela ovlašteno u svakoj državi koja imaju određene ovlasti sukladno domaćem zakonodavstvu;

„Nadzorna temperatura“, je najveća temperatura na kojoj se mogu sigurno prevoziti organski peroksid ili samoreaktivne tvari;

„Nadzorno tijelo“, je neovisno tijelo za nadzor koje je ovlastilo nadležno tijelo;

„Najveća dopuštena ukupna masa“, je:

- (a) (za sve kategorije IBC, osim fleksibilnih IBC), masa IBC i moguća uslužna ili ugrađena oprema, uz najveću neto masu;
- (b) (za cisterne), masa prazne cisterne i najveća zapremnina koja se smije prevoziti;

NAPOMENA: za prenosive cisterne, vidi poglavlje 6.7.

„Najveća dopuštena nosivost“ (za savitljive IBC), je najveća neto masa namijenjena IBC koja je dozvoljena za prijevoz;

„Najveća neto masa“, je najveća neto masu sadržaja u jednomu pakovanju ili najveća kombinirana masa unutarnjih pakovanja i sadržaja izražena u kilogramima;

„Najveća zapremnina“, je najveća unutarnja zapremnina posude ili ambalaže, uključujući unutarnje međuprostore (komore), za rasutu robu (IBC) i velike ambalaže, izražena u kubičnim metrima ili litrama;

„Najveći normalni radni tlak“, za prijevoz materijala klase 7, je najveći tlak iznad atmosferskog tlaka koji se na morskoj razini razvija u zadržajnom sustavu u periodu od jedne godine pod uvjetima temperature i sunčeva zračenja u okruženju bez prozračivanja, vanjskog hlađenja sustava ili radnog nadzora tijekom prijevoza;

„Najveći radni tlak (baždarski tlak)“, je najveći među sljedećim trima tlakovima:

- (a) najveći učinkoviti tlak dozvoljen u cisterni tijekom punjenja (najveći dozvoljeni tlak punjenja);
- (b) najveći učinkoviti tlak dozvoljen u cisterni tijekom pražnjenja (najveći dozvoljeni tlak pražnjenja);
- (c) učinkoviti baždarski tlak kojemu je cisterna izložena svojim sadržajem (uključujući nepoznate plinove), uz najveću radnu temperaturu.

Ako posebnim zahtjevima propisanim u poglavlju 4.3 nije određeno drukčije, numerička vrijednost radnoga tlaka (baždarskog), ne smije biti niža od tlaka para (apsolutni tlak), tvari koja se puni na 50 °C.

U pogledu cisterni opremljenih sigurnosnim ventilima (sa ili bez rasprskavajućih diskova), koje nisu cisterne za prijevoz stlačenih, ukapljenih ili otopljenih plinova klase 2, najveći radni tlak (baždarski tlak), dostatno je propisati na tlak otvaranja sigurnosnih ventila;

(Vidi, također, „Računski tlak“, „Tlak pražnjenja“, „Tlak punjenja“ i „Ispitni tlak“).

NAPOMENA 1: Za prenosive cisterne, vidi poglavlje 6.7.

NAPOMENA 2: U svezi zatvorenih kriogenih posuda, vidi NAPOMENU uz 6.2.1.3.6.5.

„Namotaj“, (klasa 1), je uređaj izrađen od plastike, drva, drvenjače, metala ili drugoga prikladnog materijala koji se sastoji od središnjega vretena sa ili bez bočnih stijenka na oba kraja vretena. Predmeti i tvari mogu biti namotani na vreteno i učvršćeni bočnim stijenkama;

„Naprava za rukovanje“ (za savitljive IBC), je svaki uređaj, petlja, ušica ili okvir pričvršćen na tijelo IBC ili oblikovan kao dio tijela IBC iz istog materijala;

„Nepropusna ambalaža“, je ambalaža nepropusna za suhi sadržaj, uključujući fini kruti materijal koji se stvara tijekom prijevoza;

„Nominalna zapremnina posude“, je nominalnu zapremnina opasne tvari u posudi izražena u litrama. Za cilindre u kojima je stlačen zrak nominalne zapremnine, u obzir se uzima zapremnina vode u cilindru;

„N.D.N. navod“, (nigdje drugdje navedeno), je zbirni navod o tvarima, smjesama, otopinama ili predmetima koji se mogu prevoziti:

- (a) ako nisu spomenuti poimenice u tablici A poglavlja 3.2; i
- (b) ako pokazuju kemijska, fizička i/ili opasna svojstva koja odgovaraju klasi, klasifikacijskoj oznaci, pakirnoj skupini i imenu te opisu n.d.n. navoda.

O

"Oblik izrade", za prijevoz materijala klase 7, je opis posebnog oblika radioaktivnog materijala, niskog zračenja, pakovanja koje omogućava da bude u potpunosti prepoznat. Opis može uključiti posebnosti, inženjerske nacрте, izvještaje o sukladnosti sa odgovarajućim zahtjevima i ostalu potrebnu dokumentaciju;

„*Obnovljena ambalaža*“, je posebno:

- (a) metalna bačva:
 - (i) kojoj je očišćen izvorni materijal izradbe, sav raniji sadržaj, unutarnja i vanjska korozija, vanjski premazi te uklanjene listice opasnosti;
 - (ii) kojoj je vraćen izvorni oblik i tijelo, usklađen, izravnat, zapečaćen i kojemu su zamijenjene sve oštećene brtve;
 - (iii) koja je pregledana nakon čišćenja, ali prije bojenja i uklonjena su sva vidljiva oštećenja, te ispitan obzirom na značajna smanjenja debljine stijenke, zamora metala, oštećenih navoja ili poklopaca ili druga značajna oštećenja;
- (b) plastični bubnjevi i kanistri:
 - (i) kojima su očišćeni izvorni materijali izradbe, uklonjeni prijašnji sadržaji i premazi i listice opasnosti;
 - (ii) kojima su brtve koje su oštećene, zamijenjene;
 - (iii) koji moraju biti pregledani nakon čišćenja uklanjanjem vidljivih oštećenja, kao što su poderotine, napukline ili pukotine ili oštećeni navoji ili poklopci ili su uklonjena ostala znatna oštećenja;

"Odobrenje,

Multilateralno odobrenje, za prijevoz materijala klase 7, je odobrenje nadležnog stručnog tijela države porijekla izrade ili stavljanja u promet, a kada se primjenjuje, i stručnog tijela svake države kroz ili u koju se pošiljka prevozi. Izraz "kroz ili u" ponekad uključuje i "preko", npr. odobrenja i potpisani zahtjevi ne smiju se primjenjivati na države preko kojih se radioaktivni materijal prevozi u avionu, ukoliko nije predviđeno zaustavljanje u toj državi;

Unilateralno odobrenje, za prijevoz materijala klase 7, je odobrenje za izradu koje prema zahtjevu daju stručna tijela države porijekla samo za izradu. Ako država porijekla nije sporazumna strana ADR-a, valjanost odobrenja mora se zahtijevati od stručnog tijela prve sporazumne strane ADR-a u koju ulazi pošiljka (vidi 6.4.22.6);

"Ograničavajući sustav, za prijevoz materijala klase 7, je skup radioaktivnog materijal i dijelova pakovanja posebno izrađenih i dobrenih od stručnih tijela i namijenjenih zaštiti kritične sigurnosti;

„*Omjer punjenja*“, je omjer mase plina prema masi vode na 15 °C koja bi potpuno ispunila tlačnu posudu pripemljenu za uporabu;

„Opasna reakcija“, znači:

- (a) sagorijevanje ili nastajanje znatne topline;
- (b) nastajanje zapaljivih, zagušljivih, oksidirajućih ili otrovnih plinova;
- (c) stvaranje korozivnih tvari;
- (d) stvaranje nestabilnih tvari; ili
- (e) opasno povećanje tlaka (samo za cisterne);

„Opasne tvari“, su tvari, roba i predmeti čiji prijevoz prema ADR-u nije dozvoljen ili je dozvoljen pod uvjetima navedenim u ADR-u;

„Osiguranje kakvoće“, je sustavni program nadzora i pregleda koje primjenjuje bilo koja organizacija ili tijelo čija je svrha osiguranje provedbe sigurnosnih propisa prema ADR-u;

„Osiguranje usklađenosti“ (radioaktivni materijal), je sustavni program mjera koje primjenjuje nadležno tijelo u svrhu sigurnog, u praksi, zadovoljavanja uvjeta iz ADR-a;

„Otpad“ su tvari, otopine, smjese ili predmeti za koje nije predviđena izravna uporaba, ali koji se prevoze radi ponovne prerade, odlaganja, uklanjanja sagorijevanjem ili drugim postupcima uklanjanja;

„Otvoreni kontejner“, je kontejner otvoren na vrhu ili kontejner koji ima samo postolje;

„Otvoreno vozilo“, je vozilo na čijemu teretnom prostoru nema nadgradnje ili jednostavno ima bočne i krajnje stranice;

„Ovojno pakovanje“, je zatvoreno pakovanje koje se koristi (jedan pošiljatelj u slučaju klase 7) da se jedno ili više pakovanja zadrže zajedno u jednoj jedinici pakovanja kojima je lakše rukovati i slagati ih pri prijevozu;

Primjeri velikih sastavljenih pakovanja:

- (a) podloga za utovar, primjerice paleta, na koju je postavljeno ili složeno nekoliko pakovanja učvršćeno plastičnim ili elastičnim trakama, trakama za stezanje ili nekim prikladnim načinom;
- (b) vanjska zaštitna (ovojna) ambalaža, na primjer kutija, folija ili rešetkasta ambalaža;

P

„Pakiratelj“, je svako poduzeće ili osoba koje stavlja opasne tvari u ambalažu, uključujući velike ambalaže i IBC, a kad je to potrebno priprema pakovanja za prijevoz;

„Pakirna skupina“, je skupina u koju se mogu razvrstati pojedine tvari u svrhu pakovanja, u skladu sa stupnjem opasnosti. Pakirne skupine imaju sljedeća značenja, a detaljnije su objašnjene u dijelu 2:

Pakirna skupina I: tvari visokoga stupnja opasnosti
Pakirna skupina II: tvari srednjega stupnja opasnosti
Pakirna skupina III: tvari niskoga stupnja opasnosti;

NAPOMENA: *Određeni predmeti koji sadrže opasne tvari, razvrstani su u jednu pakirnu skupinu.*

„Pakovanje“, je gotov predmet u postupku pakiranja; sastoji se od ambalaže i velike ambalaže ili IBC; ambalaža sa sadržajem. U pojam su uključene posude za plinove objašnjene u ovom poglavlju i predmeti koji se s obzirom na veličinu, masu ili oblik, mogu prevoziti raspakirani ili na okvirima, sanducima od letava ili uređajima za rukovanje. **Osim za prijevoz radioaktivnih materijala**, pojam se ne odnosi na robu koja se prevozi u rasutomu stanju, ni na tvari koje se prevoze u cisternama;

NAPOMENA: *Za radioaktivni materijal, vidi 2.2.7.2.*

„Plamište“, je najniža temperatura tekućine na kojoj njezine pare sa zrakom stvaraju zapaljivu smjesu;

„Plin“, je tvar:

- (a) koja ima na 50 °C tlak para iznad 300 kPa (3 bar); ili
- (b) je u potpuno plinovitomu stanju na 20 °C, uz normalni tlak od 101.3 kPa;

„Plinski umetak“, je svaka posuda koja se ne može puniti ponovno, a pod tlakom sadrži, plin ili smjesu plinova. Može biti opremljen ventilom;

„Plinski umetak pod tlakom“, vidi "Aerosol ili posuda s raspršivačem."

"Pločica podataka cisterne" je skup podataka koji sadrže sve važne tehničke podatke u svezi sa cisternom, baterijskim vozilom ili MEGC, koji su temeljem potvrde o udovoljavanju navedeni u 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4;

„Podloga“, (klasa 1), je ploča od metala, plastike, lesonita ili jednako prikladnoga materijala, koja je smještena u unutarnjoj, posrednoj i vanjskoj ambalaži i može se čvrsto zatvoriti u pakovanju. Površina podloge može biti oblikovana tako da pakovanja ili predmeti u ambalaži mogu biti umetnuti, sigurno zadržani i odvojeni jedni od drugih;

"Podnositelj", je, u slučaju plaćanja, proizvođač ili njegov ovlaštenu predstavnik u državi potpisnici Sporazuma. U slučaju periodičnih ispitivanja i provjera, podnositelj je ispitni pristupnik, operator ili njegov ovlaštenu predstavnik u državi potpisnici Sporazuma;

NAPOMENA: *Provjere treće skupine (za operatora u skladu s objašnjenjem u 1.2.1) može se primijeniti za slučaj plaćanja;*

„Poduzeće“, je svaka fizička osoba, svaka pravna osoba, profitna ili neprofitna, svaka udruga ili skupina osoba bez pravne osobnosti bez obzira na to bila profitna ili neprofitna, ili svako ovlašteno tijelo bez obzira na to ima li pravnu osobnost sama po sebi ili ovisi o tijelima koja imaju takvu osobnost;

„Poklopac“, „Ventil“, „Zatvarač“, je uređaj kojim se zatvara otvor na posudi;

„Ponovno korištena ambalaža“, je ambalaža koja je ispitana te je utvrđeno da nema nedostataka obzirom na ta ispitivanja. U pojam su uključene ambalaže koje se pune istim ili sličnim tvarima u sklopu distributivnih lanaca pod nadzorom pošiljatelja;

„Popravljeni IBC“, vidi "IBC";

„*Posuda*“, (klasa 1), je kutija, boca, limenka, bačva, vrč ili tuba, zajedno sa svim uređajima za zatvaranja, koja se rabi za unutarnja i međupakovanja;

„*Posuda*“, je zatvoreni spremnik za primanje i zadržavanje tvari ili predmeta, uključujući sve načine zatvaranja. Objašnjenje pojma ne primjenjuje se na ljuske (vidi, također, „*Kriogene posude*“, „*Unutarnje posude*“, „*Posude pod tlakom*“, „*Čvrste unutarnje posude*“ i „*Plinski ulošci*“);

„*Posuda pod tlakom*“, je zbirni pojam u koji su uključeni cilindri, tube, bačve pod tlakom, zatvorene kriogene posude i snopovi cilindara;

„*Pošiljka*“, svako pakovanje ili pakovanja ili teret opasnih tvari koji je pošiljatelj pripremio za prijevoz;

„*Pošiljatelj*“, je poduzeće ili osoba koja otprema opasne tvari bilo za vlastiti račun ili za račun treće strane. Ako se prevozi prema ugovoru za otpremu, pošiljatelj znači pošiljatelja prema ugovoru o prijevozu;

„*Prenosiva cisterna*“, je multimodalna cisterna, koja je kad se koristi za prijevoz tvari klase 2, zapremnine iznad 450 litara u skladu s objašnjenjima pojmova u poglavlju 6.7 ili IMDG kôda i obilježena oznakom za prenosive cisterne (T-oznaka) u stupcu (10) tablice A poglavlja 3.2;

„*Prerađena ambalaža*“, znači posebno:

(a) metalna bačva:

- (i) koja je proizvedena kao UN tip u skladu sa zahtjevima poglavlja 6.1 iz tipa koji nije bio UN tip;
- (ii) koja je preinačena iz jednog UN tipa, u skladu sa zahtjevima poglavlja 6.1, u drugi UN tip;
- (iii) koja je podvrgnuta zamjeni sastavnih konstrukcijskih dijelova (na primjer nemjenjivi pokrov);

(b) plastična bačva:

- (i) koja se preinačuje iz jednoga UN tipa u drugi UN tip (npr. 1H1 u 1H2);
- (ii) koja je podvrgnuta zamjeni unutarnjih konstrukcijskih dijelova.

Preuređene bačve predmetom su zahtjeva poglavlja 6.1 koji se primjenjuju na nove bačve istoga tipa;

„*Prerađeni IBC*“, vidi "IBC"

„*Prijevoz*“, je promjena mjesta opasnih tvari, uključujući nužne zastoje zbog prometnih uvjeta i svako razdoblje koje opasne tvari provede u vozilima, cisternama i kontejnerima koje je nužno radi prometnih uvjeta prije, tijekom i nakon promjene mjesta.

Ovo objašnjenje pojma također obuhvaća neposredno privremeno skladištenje opasnih tvari u svrhu promijene načina prijevoza (pretovara). Smije se primjenjivati pod uvjetom da su prijevozni dokumenti, u kojima je navedeno mjesto otpreme i mjesto prihvaćanja, dani na uvid na zahtjev i pod uvjetom da pakovanja i cisterne nisu otvarani tijekom međuskladištenja, osim zbog nadzora nadležnih tijela;

„Prijevoz u rasutomu stanju“, je prijevoz nezapakiranih stvari (robe) u krutomu stanju ili predmeta u vozilima ili kontejnerima. Pojam se ne odnosi na zapakiranu robu, ni na stvari koje se voze u cisternama;

„Prijevozna jedinica“, je motorno vozilo bez priključnog vozila ili kombinacija motornoga vozila i priključnog vozila;

"Prijevozni indeks (TI) naznačen na pakovanju, ovojnomo pakovanju ili kontejneru, ili na nepakovanim LSA-I ili SCO-I", za prijevoz materijala klase 7, je broj koji se koristi nadzor prekomjernog zračenja;

„Prijevoznik“, je poduzeće koje obavlja prijevoz sa ili bez ugovora o prijevozu;

„Primatelj“ označava primatelja prema ugovoru o prijevozu. Ako primatelj odredi neku treću stranu sukladno odredbama primjenjivima na ugovor o prijevozu, osoba se smatra primateljem u okviru značenja u ADR-u. Ako se prevozi bez ugovora o prijevozu, poduzeće koje vodi brigu o opasnim tvarima, nakon prispjeća smatra se primateljem;

„Priručnik za ispitivanja i kriterije“, je četvrto izmijenjeno izdanje *Preporuka Ujedinjenih naroda za prijevoz opasnih stvari. Priručnik za ispitivanja i kriterije*, koji je objavila Organizacija Ujedinjenih naroda (**dokumentima ST/SG/AC.10/11/Rev.4/Izmjena.1 i ST/SG/AC.10/11/Rev.4/Izmjena.2** s izmjenama i dopunama ST/SG/AC.10/11/Rev.4/Izmjena1);

"Procijena usklađenosti“, je postupak priznavanja usklađenosti proizvoda u skladu s odredbama poglavlja 1.8.6 i 1.8.7 koja se odnose na tipno odobrenje, nadzor izrade i početnu provjeru i ispitivanje;

„Punitelj“, je svako poduzeće ili osoba koja obavlja utovar opasnih stvari u cisternu (vozilo cisternu, izgradnu cisternu, prenosivu cisternu ili kontejner cisternu) i/ili u vozilo, veliki kontejner ili mali kontejner za prijevoz robe u rasutomu stanju ili u baterijsko vozilo ili MEGC;

„Puno opterećenje“, je svako opterećenje koje polazi od jednoga pošiljatelja za kojega je rezervirana uporaba velikoga kontejnera i punjenje i pražnjenje, koje se obavlja u skladu s uputama pošiljatelja ili primatelja;

NAPOMENA: *Odgovarajući pojam za klasu 7 jest ekskluzivna uporaba.*

R

„Računski tlak“, je teoretski tlak najmanje jednak ispitnom tlaku koji, prema stupnju opasnosti stvari koja se prevozi, u većemu ili manjemu stupnju može prelaziti radni tlak. Koristi se isključivo za određivanje debljine stijenki kućišta, neovisno o vanjskomu ili unutarnjemu ojačanomu uređaju (vidi također „Tlak pražnjenja“, „Tlak punjenja“, „Najveći radni tlak (baždarski tlak)“ i „Ispitni tlak“);

NAPOMENA: *Za prenosive cisterne, vidi poglavlje 6.7.*

"Radioaktivni sadržaj“, za prijevoz materijala klase 7, je radioaktivni materijal zajedno sa svim ozračenim ili aktivnim krutim, tekućim i plinovitim materijalima unutar pakovanja;

„Radni tlak“, je utvrđeni tlak stlačenoga plina na referentnoj temperaturi od 15 °C u punoj tlačenoj posudi;

NAPOMENA: *U svezi cisterni, vidi "Najveći radni tlak".*

„Reciklirani plastični materijal“, je materijal izrađen iz korištene industrijske ambalaže koja je očišćena i pripremljena za preradu u nove materijale za ambalažu;

„Referentni čelik“, je čelik vlačne čvrstoće 370 N/mm² i izduženja pri lomu 27 %;

„Rešetkasta ambalaža“, je vanjska ambalaža nepotpunih površina;

„RID“, su propisi u svezi Međunarodnoga prijevoza opasnih tvari željeznicom (Dodatak C, COTIF-a (Konvencija o međunarodnome prijevozu željeznicom));

S

„SADT“, vidi "*Samospješujuća temperatura raspada*".;

„*Samospješujuća temperatura raspada*“ (SADT), je najniža temperatura na kojoj može doći do automatskoga ubrzanja rastvaranja tvari u pakovanju, do čega može doći u prijevozu. Odredbe za određivanje SADT i djelovanja zagrijavanja u zatvorenomu navedene su u dijelu 2. Priručnika za ispitivanje i kriterije;

„*Sastavljena ambalaža (plastični materijal)*“, je ambalaža je koja se sastoji od unutarnje posude od plastike i vanjskoga pakovanja (od metala, lesonita, šperploče itd.). Kad se sastavi, pakovanje je tada cjelovita jedinica koja se puni, skladišti, prevozi i prazni;

NAPOMENA: Vidi NAPOMENU pod naslovom "*Sastavljena ambalaža (staklo, porculan ili kamen)*".

„*Sastavljena ambalaža (staklo, porculan ili kamen)*“, je pakovanje je koje se sastoji od unutarnje staklene, porculanske ili kamene posude i vanjske ambalaže (od metala, drva, lesonita, plastičnoga materijala, ekspaniranoga plastičnog materijala itd.). Kad se sastavi, pakovanje je tada cjelovita jedinica koja se puni, skladišti, prevozi i prazni.

NAPOMENA: "*Unutarnji dijelovi*" sastavljenih pakovanja imaju uobičajeni naziv "*unutarnje posude*". Na primjer "*unutarnji dio*" u 6HAI (sastavljenoga pakovanja, plastični materijal), unutarnje pakovanje koje, s obzirom na to da obično nije konstruirano da ima funkciju skladištenja bez "*vanjskoga pakovanja*", prema tome nije "*unutarnje pakovanje*";

„*Sastavljeni IBC s unutarnjom plastičnom posudom*“, je IBC čija je konstrukcija od čvrstoga vanjskog kućišta unutar kojeg je plastična posuda, uz moguću tehničku ili drugu konstrukcijsku opremu. Izrađen je tako da se unutarnja posuda i vanjsko kućište koriste kao cjeloviti jedinstveni uređaj koji se puni, skladišti, prevozi ili prazni;

NAPOMENA: Izraz "*Plastični materijal*", kad se koristi za unutarnje posude kod sastavljenih IBC, podrazumijeva i druge polimerne materijale, primjerice gumu.

„*Savitljivi IBC*“, je IBC izrađen iz membrane, tkanja ili drugoga savitljivoga materijala ili njihove kombinacije, ako je potrebno i unutarnjega premaza ili obloge, zajedno s mogućom opremom za uporabu i uređajima za rukovanje;

„*Sigurnosna temperatura*“, je temperatura na kojoj se primjenjuju sigurnosni postupci u slučaju gubitka nadzora temperature;

„*Sigurnosni ventil*“, je uređaj s oprugom koji se aktivira automatski tlakom, a svrha jest zaštititi cisternu ili posudu od neprihvatljivo velikoga unutarnjeg tlaka;

„*Snop cilindara*“, je sklop pričvršćenih cilindara međusobno povezanih višestrukim pričvršnicama, a prevoze se kao jedinica. Ukupna zapremnina (vode) ne smije prelaziti 3 000

litara. Kad su snopovi namijenjeni prijevozu otrovnih plinova klase 2 (skupine koje počinju slovom T u 2.2.2.1.3), moraju biti ograničeni na zapreminu (vode) od 1000 litara;

"Stupanj zračenja", za prijevoz materijala klase 7, je odgovarajući iznos izražen u mSv/satu;

T

„*Tehnički naziv*“, je priznati kemijski naziv ili odgovarajući biološki naziv, ili neki drugi naziv koji se danas koristi u znanstvenim i tehničkim priručnicima, časopisima i napisima (vidi 3.1.2.8.1.1);

„*Tekućina*“, je tvar koja na 50 °C ima tlak para ispod 300kPa (3 bar), nije postupno u plinovitom stanju na 20 °C i tlaku od 101,3 kPa i koja:

- (a) ima talište ili početno talište na 20 °C ili manje, uz tlak od 101,3kPa; ili
- (b) je tekuća prema ASTM D 4359-90 postupku ispitivanja; ili
- (c) nije oblika paste prema kriterijima koji se mogu primijeniti na ispitivanje za određivanje fluidnosti (penetrometrijski ispitivanje), opisano u 2.3.4;

NAPOMENA: *"Prijevoz u tekućem stanju", u svrhu zahtjeva cisterne, znači:*

- *prijevoz tekućina prema objašnjenju pojma navedenom gore; ili*
- *krutih tvari koje su pripremljene za prijevoz u otopljenom stanju.*

"Tijelo" (za sve kategorije IBC, osim složenih IBC), je samo posuda , uključujući otvore i poklopce, ali ne i tehničku opremu;

„*Tkana plastika*“, (za savitljive IBC), je materijal izrađen od rastezivih traka ili jednostrukih vlakana od prikladnih plastičnih materijala;

„*Tlak pražnjenja*“, je najviši tlak koji se stvara u spremniku kad se prazni pod tlakom (vidi također *računski tlak, tlak punjenja, najveći radni tlak /baždarski tlak*;

„*Tlak punjenja*“, je najviši tlak projektiran za cisternu kad se puni pod tlakom (vidi također *„Računski tlak“, „Tlak pražnjenja“, „Najveći radni tlak“ i „Ispitni tlak“*);

„*Tuba*“, (klasa 2), je bešavna posuda pod tlakom za prijevoz zapremine (vode) koja prelazi 150 litara, ali nikako iznad 3 000 litara;

„*Tvrтка*“, vidi *"Poduzeće"*

U

"UIC" je Međunarodna udruga željezničkog prijevoza (UIC, 16 rue Jean Rey, F-75015 Paris, Francuska);

„*UN broj*“, je četveroznamenasti identifikacijski broj tvari ili predmeta uzet iz *Pravilnika UN*;

"UNECE" je Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE, Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Švicarska);

„UN ogledni pravilnik“, je ogledni pravilnik koji je u prilogu **petnaestoga** izmijenjenoga izdanja *Preporuka o prijevozu opasnih tvari*, koji su objavili Ujedinjeni narodi (ST/SG/AC.10/1/Rev.15);

„Unutarnje pakovanje“, je pakovanje kojem je radi prijevoza obvezna vanjska ambalaža;

„Unutarnja obloga“, je umetak ili vreća umetnuta u pakovanje, uključujući velika pakovanja ili međuspremnike koji nisu sastavni dio pakovanja, uključujući poklopce vlastitih otvora;

„Unutarnja posuda“, je posuda koja zahtijeva vanjsku ambalažu kako bi se mogla uporabiti;

„Uslužna oprema“, je kod:

- (a) cisterni: uređaji za punjenje, pražnjenje, odzračivanje, sigurnost, grijanje i izolaciju od topline te mjerni instrumenti;
- (b) elemenata baterijskoga vozila ili MEGC: uređaji za punjenje i pražnjenje, uključujući razvodne cijevi, sigurnosne uređaje i mjerne instrumente;
- (c) IBC: uređaji za punjenje i pražnjenje te moguće kontroliranje tlaka, odzračivanje, sigurnosni uređaji za zagrijavanje i izoliranje od topline te mjerni instrumenti;

NAPOMENA: Za prenosive cisterne, vidi poglavlje 6.7.

„Utovaritelj“, je bilo koje poduzeće ili osoba koja utovaruje opasne tvari u vozilo ili veliki kontejner;

„Utvrdjeni tlak“, je tlak sadržaja posude pod tlakom u toplinskoj i ravnoteži raspršivanja;

V

„Vakuum djelujuća cisterna za otpad, fiksna cisterna, izgradna cisterna, cisterna kontejner ili izmjenjivo tijelo cisterna koja se primarno koristi za prijevoz opasnoga otpada, posebnih konstrukcijskih osobina i/ili opreme kojom se lakše obavlja punjenje i pražnjenje otpada, kao što je navedeno u poglavlju 6.10. Cisterna koja u potpunosti odgovara zahtjevima poglavlja 6.7 ili 6.8, ne smatra se vakuum djelujućom cisternom za otpad;

„Vakuumski ventil“, je uređaj s oprugom koji se aktivira automatski tlakom, čija je svrha zaštititi cisternu od neprihvatljivoga negativnog unutarnjega tlaka;

„Vanjska ambalaža“, je vanjska zaštita složenih ili kombiniranih pakovanja, uz moguće apsorpcijske materijale, postavljanje umetaka među komponente da se zadrže i zaštite unutarnje posude i unutarnja pakovanja;

„Veliki kontejner“, je

- (a) **kontejner koji ne udovoljava pojmu za mali kontejner;**
- (b) u značenju CSC, kontejner takve veličine da je površina obuhvaćena četirima vanjskim kutovima; ili
 - (i) oko 14 m² (150 četvornih stopa); ili
 - (ii) oko 7 m² (75 četvornih stopa), kad je postavljena s gornjim kutnim armaturama;

„Velika ambalaža“, je vanjska ambalaža pakovanja u kojoj je sadržaj ili unutarnja pakovanja i koja je:

- (a) izrađena za mehaničko rukovanje; i
- (b) veća od 400 kg neto mase ili 450 litara zapremnine, ali čija ukupna zapremina ne prelazi 3 m³;

„Ventil“, vidi „Poklopac“

„Vozilo“, vidi „Baterijsko vozilo“, „Zatvoreno vozilo“, „Otvoreno vozilo“, „Vozilo s ceradom“ i „Vozilo cisterna“;

„Vozilo cisterna“, je vozilo izrađeno za prijevoz tekućih, plinovitih i tvari u prahu i zrnima na kojemu je jedan ili više fiksnih cisterni. Vozilo cisternu osim samoga vozila i šasije čine jedna ili više ljuski, oprema i armatura za pričvršćivanje na vozilo ili pomoćnu napravu;

„Vozilo s pokrovom“, je otvoreno vozilo s pokrovom (ceradom) koji štiti tvari (robu);

„Vreća“, je savitljiva ambalaža od papira, plastične folije, tekstila, tkanoga materijala ili drugoga prikladnog materijala;

Z

„Zadržajni sustav“, za prijevoz materijala klase 7, je skup dijelova pakovanja određenih od konstruktora i namijenjenih do zaštiti radioaktivnog materijala tijekom prijevoza;

„Zapaljivi sastojak“, (za aerosole) je zapaljiva tekućina, zapaljiva kruta tvar ili zapaljivi plin definiran u navodu 1 do 3 podpoglavlja 31.1.3 dijela III Priručniku za ispitivanje i kriterije. Ova oznaka ne odnosi se na piroforne, samozapaljive ili s vodom reaktivne tvari. Kemijsko zagrijavanje mora biti određeno jednim od sljedećih postupaka ASTM D 240, ISO/FDIS 13943: 1999 (E/F) 86.1 do 86.3 ili NFPA 30B;

„Zapremnina ljuske ili komore ljuske“, za cisterne, je ukupna unutarnja zapremnina (volumen) ljuske ili komore ljuske izražena u litrama ili kubnim metrima. Kada je nemoguće potpuno napuniti ljusku ili komoru ljuske zbog oblika ili konstrukcije ili izrade, tada smanjena zapremnina mora biti uporabljena za određivanje stupnja punjenja i za označavanje cisterne;

„Zaštićeni IBC“, (za metalne IBC), je IBC opremljen dodatnom zaštitom protiv udarca, zaštitom koja primjerice ima višeslojni oblik (sendvič), ili konstrukcije dvostrukih stijenki ili okvira s metalnim rešetkastim kućištem;

„Zatvarač“, vidi „Poklopac“;

„Zatvoreni kontejner“, je potpuno zatvoren kontejner čvrstoga krova, čvrstih bočnih stranica, čvrstih stijenki na krajevima i podom. U pojam su uključeni kontejneri s otvorenim krovom koji se može zatvoriti tijekom prijevoza;

„Zatvoreno vozilo“, je vozilo sa cjelovito zatvorenim teretnim prostorom;

„Zbirni navod“, je unos točno definirane skupine tvari ili predmeta (vidi 2.1.1.2, B, C i D).

Ž

"Životinjski material", su životinjska trupla, životinjski dijelovi tijela, ili životinjske namirnice;

1.2.2 Mjerne jedinice

1.2.2.1 U ADR-u se primjenjuju sljedeće mjerne jedinice^a:

Mjerenje	SI jedinica. ^b	Prihvatljiva alternativna jedinica	Odnos među jedinicama
dužine	m (metar)	-	-
površine	m ² (čtvorni metar)	-	-
zapremnine	m ³ (kubični metar)	l ^c (litra)	1 l = 10 ⁻³ m ³
vremena	s (sekunda)	min. (minuta)	1 min. = 60 s
		h (sat)	1 h = 3 600 s
		d (dan)	1 d = 86 400 s
mase	kg (kilogram)	g (gram)	1 g = 10 ⁻³ kg
		t (tona)	1 t = 10 ³ kg
gustoće mase	kg/m ³	kg/l	1 kg/l = 10 ³ kg/m ³
temperature	K (kelvin)	°C (stupnjeva Celzijevih)	0 °C = 273.15 K
temperaturne razlike	K (kelvin)	°C (stupnjeva Celzijevih)	1 °C = 1 K
sile	N (njutn)		1 N = 1 kg.m/s ²
tlaka	Pa (paskal)	bar (bar)	1 Pa = 1 N/m ²
		N/mm ²	1 bar = 10 ⁵ Pa
naprezanja	N/m ²	kWh (kilowat sati)	1 N/mm ² = 1 MPa
rada			1 kWh = 3.6 MJ
energije	J (džul)	eV (elektronvolt)	1 J = 1 N.m = 1 W.s
količine topline		-	1 eV = 0.1602 H 10 ⁻¹⁸ J
snage	W (watt)	mm ² /s	1 W = 1 J/s = 1 N.m/s
kinematičke viskoznosti	m ² /s	mPa.s	1 mm ² /s = 10 ⁻⁶ m ² /s
dinamičke viskoznosti	Pa.s		1 mPa.s = 10 ⁻³ Pa.s
aktivnosti	Bq (becquerel)		
ekvivalenta količine	Sv (sivert)		

^a Sljedeće približne vrijednosti primjenjuju se za konverziju do sada korištenih jedinica u " SI " jedinice.

<u>sila</u>		<u>naprezanje</u>	
1 kg	= 9,807 N	1 kg/mm ²	= 9,807 N/mm ²
1 N	= 0,102 kg	1 N/mm ²	= 0,102 kg/mm ²

<u>tlak</u>				
1 Pa	= 1 N/m ²	= 10 ⁻⁵ bara	= 1,02 × 10 ⁻⁵ kg/cm ²	= 0,75 × 10 ⁻² torr
1 bar	= 10 ⁵ Pa	= 1.02 kg/cm ²	= 750 torr	
1 kg/cm ²	= 9,807 × 10 ⁴ Pa	= 0,9807 bar	= 736 torr	
1 torr	= 1,33 × 10 ² Pa	= 1,33 × 10 ⁻³ bar	= 1,36 × 10 ⁻³ kg/cm ²	

<u>energija, rad, količina topline</u>				
1 J	= 1 N.m	= 0,278 × 10 ⁻⁶ kWh	= 0,102 kgm	= 0,239 × 10 ⁻³ kcal
1 kWh	= 3,6 × 10 ⁶ J	= 367 × 10 ³ kgm	= 860 kcal	
1 kgm	= 9,807 J	= 2,72 × 10 ⁻⁶ kWh	= 2,34 × 10 ⁻³ kcal	
1 kcal	= 4,19 × 10 ³ J	= 1,16 × 10 ⁻³ kWh	= 427 kgm	

snaga

$$\begin{aligned}
 1 \text{ W} &= 0,102 \text{ kgm/s} &= 0,86 \text{ kcal/h} \\
 1 \text{ kgm/s} &= 9,807 \text{ W} &= 8,43 \text{ kcal/h} \\
 1 \text{ kcal/h} &= 1,16 \text{ W} &= 0,119 \text{ kgm/s}
 \end{aligned}$$

kinematčka viskoznost

$$\begin{aligned}
 1 \text{ m}^2/\text{s} &= 10^4 \text{ St (Stokea)} \\
 1 \text{ St} &= 10^{-4} \text{ m}^2/\text{s}
 \end{aligned}$$

dinamička viskoznost

$$\begin{aligned}
 1 \text{ Pa.s} &= 1 \text{ N.s/m}^2 &= 10 \text{ P (poisea)} &= 0,102 \text{ kg.s/m}^2 \\
 1 \text{ P} &= 0,1 \text{ Pa.s} &= 0,1 \text{ N.s/m}^2 &= 1,02 \cdot 10^{-2} \text{ kg.s/m}^2 \\
 1 \text{ kg.s/m}^2 &= 9,807 \text{ Pa.s} &= 9,807 \text{ N.s/m}^2 &= 98,07 \text{ P}
 \end{aligned}$$

^b Međunarodni sustav jedinica (SI) rezultat je odluka koje je donijela Generalna skupština o težinama i mjerama (Adresa: Pavillon de Breteuil, Parc de St-Cloud, F-92 310 Sèvres).

^c Kratica „L“ za litru, također, se može koristiti umjesto kratice „l“ kad pisači stroj ne može razlučiti brojku „1“ od slova „l“.

Decimalni višekratnici i subdivizori jedinice mogu se tvoriti prefiksima ili simbolima, sa sljedećim značenjima, stavljenima ispred naziva ili simbola jedinice:

<u>Faktor</u>			<u>Prefiks</u>	<u>Simbol</u>
1 000 000 000 000 000 000	= 10 ¹⁸	kvintilion		E
1 000 000 000 000 000	= 10 ¹⁵	kvadrilion		P
1 000 000 000 000	= 10 ¹²	trilijun		T
1 000 000 000	= 10 ⁹	bilijun		G
1 000 000	= 10 ⁶	milijun		M
1 000	= 10 ³	tisuća		k
100	= 10 ²	stotina		h
10	= 10 ¹	deset		da
0.1	= 10 ⁻¹	deseti dio		d
0.01	= 10 ⁻²	stotinka		c
0.001	= 10 ⁻³	tisućinka		m
0.000 001	= 10 ⁻⁶	milijunti dio		μ
0.000 000 001	= 10 ⁻⁹	bilijunti dio		n
0.000 000 000 001	= 10 ⁻¹²	trilijunti dio		p
0.000 000 000 000 001	= 10 ⁻¹⁵	kvadrilijunti dio		f
0.000 000 000 000 001	= 10 ⁻¹⁸	kvintilijunti dio		a

NAPOMENA: 10⁹ bilijuna je engleska inačica Ujedinjenih naroda. Analogijom, 10⁹ = 1 bilijunti dio

1.2.2.2 Ako izričito nije utvrđeno drukčije, znak "%" u ADR-u označava kod:

- smjese krutih tvari ili tekućina i za otopine i krute tvari namočene tekućinom, masu postotka temeljenu na ukupnoj masi smjese, otopine ili namočene krute tvari;
- smjese stlačenih plinova kad se pune pod tlakom, omjer zapremine navedene kao postotak ukupne zapremine smjese plinova ili kad se puni masom, omjerom mase navedene kao postotak ukupne mase smjese;
- smjese ukapljenih plinova i otopina plinova, omjer mase navedene kao postotak ukupne mase smjese.

- 1.2.2.3 Tlakovi koji se odnose na posude (na primjer ispitni tlak, unutarnji tlak, tlak pri otvaranju sigurnosnoga ventila), uvijek su navedeni u najvećem radnom tlaku (baždarskom tlaku), (tlaku višemu od atmosferskoga tlaka), međutim, tlak para tvari uvijek se izražava u apsolutnome tlaku.
- 1.2.2.4 Kad je u ADR-u naveden stupanj punjenja za posude, uvijek se odnosi na odgovarajuću temperaturu tvari na 15 °C ako nije navedena neka druga temperatura.

POGLAVLJE 1.3

OSPOSOBLJAVANJA OSOBA UKLJUČENIH U PRIJEVOZ OPASNIH TVARI

1.3.1 Područje primjene

Zaposlenici u poduzećima, koji prema poglavlju 1.4 imaju obveze koje se odnose na prijevoz opasnih tvari, moraju se upoznati sa zahtjevima kojima se regulira prijevoz opasnih tvari u skladu s odgovarajućim odgovornostima i obvezama. Zahtjevima za osposobljavanjem, koji se odnose na sigurnost opasnih tvari u poglavlju 1.10, mora se udovoljiti.

NAPOMENA 1: U pogledu osposobljavanje za sigurnosnoga savjetnika, vidi 1.8.3.

NAPOMENA 2: U pogledu osposobljavanje članova posade vozila, vidi poglavlje 8.2.

NAPOMENA 3: Za osposobljavanje s obzirom na klasu 7, vidi osim toga 1.7.2.5.

NAPOMENA 4: Osposobljavanje mora biti učinkovo obzirom na prijevoz opasnih tvari.

1.3.2 Narav osposobljavanja

Osposobljavanja moraju moraju biti prikladna u svezi odgovornost i obveza pojedinca.

1.3.2.1 Opća svijest o obuci

Zaposlenici moraju biti upoznati s općim zahtjevima u pogledu odredbi o prijevozu opasnih tvari.

1.3.2.2 Osposobljavanja u pogledu posebnoga djelovanja

Zaposlenici moraju biti podvrgnuti podrobnoj obuci u skladu s svojim obvezama i odgovornostima prema zahtjevima u pogledu prijevoza opasnih tvari.

Kad je u prijevoz opasnih tvari uključeno više vrsta prijevoza, zaposlenici moraju biti svjesni zahtjeva u pogledu drugih načina prijevoza.

1.3.2.3 Sigurnosna osposobljavanja

Sukladno stupnju opasnosti od ozljede ili nesreće, u koje je uključen prijevoz opasnih tvari, uključujući utovar i istovar, u osposobljavanje zaposlenih moraju biti uključeni rizik i opasnost koju mogu prouzročiti opasne tvari.

Svrha primjene osposobljavanja jest da se zaposlenici osposobe za sigurno postupanje u slučaju nužde.

1.3.2.4 "(Izbrisano)"

1.3.3 Dokumentacija

O svim poduzetim mjerama u pogledu osposobljavanja moraju se obučavati kako poslodavci tako i zaposlenici, i moraju prolaziti postupke provjere nakon prihvaćanja novoga zaposlenja. Osposobljavanje je potrebno periodično nadopunjavati uzimajući u obzir nove propise.

POGLAVLJE 1.4.

OBVEZE SUDIONIKA U SVEZI SIGURNOSTI

1.4.1 Opće mjere sigurnosti

1.4.1.1 Sudionici u prijevozu opasnih tvari moraju poduzeti odgovarajuće mjere sukladno naravi i opsegu predvidivih opasnosti, tako da izbjegnu štete i ozljede, ako je do njih došlo da njihove učinke svedu na minimum. U svakomu slučaju, moraju provoditi zahtjeve ADR-a na odgovarajućim područjima.

1.4.1.2 Ako postoji neposredna opasnost ugrožavanja javne sigurnosti, sudionici o tomu moraju odmah obavijestiti hitne službe i dati im potrebne podatke kako bi poduzeli odgovarajuće mjere.

1.4.1.3 ADR može nametnuti određene obveze sudioniku koje pripadaju području drugih sudionika.

Ako ugovorna strana smatra da nije riječ o smanjenoj sigurnosti, obveze nekog od sudionika može prenijeti u svom domaćem zakonodavstvu, na jednog ili nekoliko drugih sudionika, pod uvjetom da budu zadovoljene obveze iz 1.4.2 i 1.4.3. Ova izuzeća ugovorna strana mora priopćiti Tajništvu Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu koja će na njih skrenuti pozornost ugovornih strana.

Zahtjevi u 1.2.1, 1.4.2 i 1.4.3 vezani za objašnjenje pojmova sudionika i njihovih odgovarajućih obveza, ne smiju povrijediti odredbe domaćega zakonodavstva u svezi pravnih posljedica (krivične naravi, odgovornosti itd.), koje se temelje na činjenici da je navedeni sudionik, primjerice, pravni subjekt, obrtnik, poslodavac ili zaposlenik.

1.4.2 Obveze glavnih sudionika

NAPOMENA: U svezi radioaktivnih materijala, vidi također 1.7.6.

1.4.2.1 Pošiljatelj

1.4.2.1.1 Pošiljatelj opasnih tvari na prijevoz mora predati samo pošiljke koje udovoljavaju zahtjevima ADR-a. U kontekstu 1.4.1, mora posebice:

- (a) utvrditi da su opasne tvari klasificirane i prijevoz dozvoljen sukladno ADR-u;
- (b) dati prijevozniku informacije i podatke, ako je potrebno, i potrebne prijevozne isprave i popratne dokumente (dozvole, odobrenja, obavijesti, potvrde itd.), uzimajući u obzir posebno zahtjeve u poglavlju 5.4 i tablica iz dijela 3;
- (c) koristiti ambalažu, veliku ambalažu, IBC-e, i cisterne (vozila cisterne, izgradne cisterne, baterijska vozila, MEGC, prenosive cisterne i kontejner cisterne), odobrene i prikladne za prijevoz navedenih tvari s oznakama propisanim u ADR-u;
- (d) zadovoljiti zahtjevima o vrsti otpreme i ograničenjima u svezi otpreme;
- (e) osigurati da su prazne neočišćene i neodplinjene cisterne (vozila cisterne, izgradne cisterne, baterijska vozila, MEGC, prenosive cisterne i kontejner cisterne), ili prazna neočišćena vozila i veliki i mali kontejneri za rasutu robu označeni listicama opasnosti i da su prazne neočišćene cisterne zatvorene i jednako nepropustne kao da su pune.

1.4.2.1.2 Ako pošiljatelj koristi usluge drugih sudionika (pakovanje, utovar, punjenje, itd.), mora poduzeti odgovarajuće mjere osiguranja da je pošiljka sukladna zahtjevima u ADR-u. Može, međutim, u slučaju kao u 1.4.2.1.1 (a), (b), (c) i (e), osloniti se na informacije i podatke koje su mu stavili na raspolaganje drugi sudionici.

1.4.2.1.3 Kad pošiljatelj djeluje u ime treće strane, mora toga pošiljatelja obavijestiti u pisanomu obliku kako je riječ o opasnim tvarima i dostaviti sve informacije i dokumente koji su potrebni za izvršavanje obveza.

1.4.2.2 Prijevoznik

1.4.2.2.1 U kontekstu 1.4.1, prijevoznik mora posebice:

- (a) utvrditi da je za opasne tvari dozvoljen prijevoz sukladno ADR-u;
- (b) utvrditi da se propisana dokumentacija nalazi u prijevoznoj jedinici;
- (c) utvrditi vizualno da na vozilu i pošiljci nema uočljivih oštećenja, propustnosti ili napuklina, nedostatnosti u svezi opreme itd.;
- (d) utvrditi da nije istekao nadnevak sljedećega ispitivanja za vozila cisterne, baterijska vozila, izgradne cisterne, prenosive cisterne, kontejner cisterne i MEGC;

***NAPOMENA:** Cisterne, baterijska vozila i MEGC mogu biti korišteni poslije provjere na taj dan pod uvjetima u 4.1.6.10 (u slučaju baterijskih vozila i MEGC radni posuda pod tlakom kao elemenata), 4.2.4.4, 4.3.2.4.4, 6.7.2.19.6, 6.7.3.15.6 ili 6.7.4.14.6.*

- (e) provjeriti da vozila nisu pretovarena;
- (f) utvrditi da su postavljene listice opasnosti i oznake opasnosti na vozila;
- (g) utvrditi da se oprema, propisana u pisanim uputama za vozača, nalazi u i na vozilu.

Ako je to potrebno, to se mora učiniti na temelju prijevoznih isprava i popratnih dokumenata, vizualnim pregledom vozila ili kontejnera, ako je potrebno, i pošiljke.

1.4.2.2.2 Prijevoznik, međutim, u slučaju pod točkama 1.4.2.2.1 (a), (b), (e) i (f), može uvažiti informacije i podatke drugih sudionika.

1.4.2.2.3 Ako prijevoznik uoči povredu zahtjeva ADR-a, sukladno 1.4.2.2.1, ne smije započeti prijevoz dok se to ne ukloni.

1.4.2.2.4 Ako se pri prijevozu uoči povreda čime bi mogla biti ugrožena sigurnost prijevoza, pošiljku treba zaustaviti što prije, uzimajući u obzir zahtjeve u svezi sigurnosti prometa, sigurnu zaštitu pošiljke i javnu sigurnost. S prijevozom se može nastaviti tek kada je pošiljka ponovno u skladu s vrijedećim propisima. Nadležna tijela, ovlaštena za nastavak prijevoza, mogu izdati dozvolu za nastavak prijevoza.

U slučaju da nije moguće postići suglasnost, a ne postoji mogućnost za izdavanje dozvole za daljnji prijevoz, nadležna tijela moraju prijevozniku omogućiti nužnu pomoć. To se primjenjuje u slučaju kada prijevoznik izvijesti nadležna tijela da pošiljatelj nije dao obavijest o opasnoj naravi tvari, a da na temelju vrijedećega zakona - posebice u svezi ugovora o prijevozu – želi istovariti, uništiti ili određenu pošiljku učiniti neopasnom.

1.4.2.2.5 (*Rezervirano*)

1.4.2.3 ***Primatelj***

1.4.2.3.1 Obveza primatelja jest da ne odgađa prihvaćanje pošiljke ako za to nema iznimnih razloga, i da nakon istovara potvrdi kako su ispunjeni zahtjevi u ADR-u.

U kontekstu 1.4.1, to posebno mora:

- (a) obaviti u slučajevima određenima u ADR-u - propisano čišćenje i dekontaminaciju vozila i kontejnera;
- (b) osigurati da se sa kontejnera, kad su istovareni, očišćeni i dekontaminirani, uklone listice opasnosti u skladu s poglavljem 5.3.

1.4.2.3.2 Ako primatelj koristi usluge drugih sudionika (pri istovaru, čišćenju, dekontaminaciji itd.), mora poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurao ispunjenje zahtjeva u ADR-u.

1.4.2.3.3 Ako postoje vjerodostojni podatci o kršenju uvjeta u ADR-u, primatelj može vratiti kontejner prijevozniku tek nakon što je prekršaj ispravljen.

1.4.3 **Obveze ostalih sudionika**

Dolje je naveden popis ostalih sudionika, kao i njihovih obveza. Obveze ostalih sudionika navedene su u 1.4.1. Sudionici trebaju znati ili bi morali znati da svoje obveze moraju obavljati sukladno odredbama ADR-a.

1.4.3.1 ***Utovaritelj***

1.4.3.1.1 U kontekstu 1.4.1, utovaritelj ima sljedeće obveze, posebno:

- (a) opasne tvari mora predati prijevozniku ako je prijevoznik ovlašten za prijevoz u skladu s ADR-om;
- (b) ako daje za prijevoz pakiranu opasne tvari ili neočišćena prazna pakovanja, mora ispitati je li pakovanje oštećeno. Ne smije dati za prijevoz pakovanje ako je ambalaža oštećena, posebice ako je propustna i postoji mogućnost curenja opasnih tvari dok ne ukloni štetu; obveza se također primjenjuje na prazna neočišćena pakovanja;
- (c) ako utovaruje opasne tvari u vozilo ili veliki ili mali kontejner, utovar mora biti u skladu s posebnim zahtjevima u svezi utovara i rukovanja;
- (d) nakon utovara opasnih tvari u kontejner, mora poštovati zahtjeve u svezi listica opasnosti u skladu s poglavljem 5.3;
- (e) kad utovaruje pakovanja, mora poštovati zabrane o mješovitom utovaru kojima se uzimaju u obzir opasne tvari koje su na vozilu ili u velikom kontejneru, kao i zahtjeve u svezi odvajanja hrane, ostalih konzumnih proizvoda ili hrane za životinje.

1.4.3.1.2 Utovaritelj, međutim, u slučaju 1.4.3.1.1 (a), (d) i (e), može uvažiti informacije i podatke drugih sudionika.

1.4.3.2 ***Pakiratelj***

U kontekstu 1.4.1, pakiratelj mora posebno poštovati sljedeće:

- (a) zahtjeve u svezi uvjeta pakovanja ili zajedničkog pakiranja;
- (b) zahtjeve u svezi obilježavanja i označavanja pakovanja.

1.4.3.3 *Punitelj*

U skladu s 1.4.1, punitelj ima sljedeće obveze:

- (a) prije punjenja mora provjeriti cisternu i opremu da zadovoljavaju tehničke zahtjeve;
- (b) provjeriti da nije istekao nadnevak za sljedeći pregled vozila cisterna, baterijskih vozila, izgradnih cisterni, prenosivih cisterni, kontejner cisterna i MEGC;
- (c) opasnim tvarima smije puniti samo one cisterne za koje je dozvoljeno prevoženje opasnih tvari;
- (d) pri punjenju cisterne mora se pridržavati zahtjeva u svezi opasnih tvari i zahtjeva u svezi susjednih komora;
- (e) pri punjenju cisterni mora uzeti u obzir najveći dozvoljeni stupanj punjenja ili najveću masu sadržaja po litri zapremnine tvari koja se puni;
- (f) nakon punjenje mora provjeriti nepropustnost uređaja za zatvaranje;
- (g) mora osigurati da nikakav opasni ostatak tvari koja se puni nije ostalo s vanjske strane cisterne koja je napunjena;
- (h) u pripremi opasnih tvari za prijevoz mora osigurati da su narančaste table i propisane listice opasnosti pričvršćene na cisterne, na vozila, i na velike i male kontejnere za prijevoz rasute robe u skladu sa zahtjevima;
- (i) *(rezervirano)*;
- (j) kada puni vozilo ili kontejner s opasnim tvarima u rasutom stanju, mora provjeriti da li je u potpunosti udovoljeno svim relevantnim zahtjevima poglavlja 7.3;

1.4.3.4 *Korisnik kontejner cisterne / prenosive cisterne*

U skladu s 1.4.1, korisnik kontejner cisterne/prenosive cisterne posebno:

- (a) mora osigurati poštivanje zahtjeva u svezi izradbe, opreme, ispitivanja i označavanja;
- (b) mora osigurati da se održavanje kućišta i opreme obavlja na takav način da u uobičajenim uvjetim kontejner cisterna/prenosiva cisterna zadovoljava uvjetima u ADR-u do sljedećega pregleda;
- (c) da se provede dodatni nadzor ako postoji mogućnost oštećenja kućišta ili opreme do čega je došlo pri popravka, zamijeni ili nesreći.

1.4.3.5 *(Rezervirano)*

POGLAVLJE 1.5

ODSTUPANJA

1.5.1 Privremena odstupanja

1.5.1.1 U svrhu skladu s člankom 4. Stavak 3. ADR-a, nadležna tijela ugovornih strana mogu se izravno međusobno dogovoriti u svezi dozvole određenih postupaka u prijevozu na svojim teritorijima privremenim odstupanjima od zahtjeva u ADR-u, pod uvjetom da na taj način nije upitna sigurnost. Tijela koja su poduzela inicijativu u pogledu privremenoga odstupanja moraju obavijestiti Tajništvo Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu, koje u svezi toga treba obratiti pozornost ugovornih strana².

NAPOMENA: "Posebni sporazum" sukladno točki 1.7.4, ne smatra se privremenim izuzećem sukladno ovom poglavlju.

1.5.1.2 Razdoblje valjanosti privremenoga odstupanja ne smije biti više od pet godina od nadnevka stupanja na snagu. Privremeno odstupanje mora prestati odmah, znači nadnevkom stupanja na snagu odgovarajućih izmjena i dopuna u ADR-u.

1.5.1.3 Prijevozne radnje na temelju privremenih odstupanja, predstavljaju prijevoz je u smislu ADR-a.

1.5.2 (Rezervirano)

² *Napomena Tajništva: Posebni sporazumi zaključeni prema ovom poglavlju moraju se objaviti na web stranici Tajništva Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>).*

POGLAVLJE 1.6

PRIJELAZNE MJERE

1.6.1 Općenito

- 1.6.1.1 Ako nije određeno drukčije, sve vrijedeće odredbe i zahtjevi u ADR-u mogu se provoditi do **30. lipnja 2009.** u skladu s uvjetima u ADR-u koji su vrijedili do **31. prosinca 2008.** godine.
- 1.6.1.2 (a) Listice opasnosti kojima se označavala opasnost do 31. prosinca 2004. godine, usklađene s oblicima br. 7A, 7B, 7C, 7D ili 7E mogu se koristiti do 31. prosinca 2001.
- (b) Listice opasnosti koje su vrijedile do 31. prosinca 2006. godine, usklađene s oblicima br. 5.2 mogu se koristiti do 31. prosinca 2010.
- 1.6.1.3 Tvari i predmeti klase 1, koji pripadaju oružanima snagama određene ugovorne strane, pakirani prije 1. siječnja 1990. u skladu s uvjetima ADR-a koji su bili na snazi u to vrijeme, mogu se prevoziti nakon 31. prosinca 1989. ako su pakovanja zadržala svoju cjelovitost i deklarirana su u prijevoznom dokumentu kao vojna roba pakirana prije 1. siječnja 1990. godine. Drugi uvjeti koji vrijede od 1. siječnja 1990. godine za tu klasu, moraju se poštovati.
- 1.6.1.4 Tvari i predmeti klase 1 koji su pakirani između 1. siječnja i 31. prosinca 1996. u skladu s uvjetima u ADR-u koji su bili vrijedeći u to vrijeme, mogu se prevoziti nakon 31. prosinca 1996., pod uvjetom da se zadržala cjelovitost pakovanja i da su deklarirani u prijevoznom dokumentu kao tvari klase 1 koja je pakirana između 1. siječnja i 31. prosinca 1996. godine.
- 1.6.1.5 *(Rezervirano)*
- 1.6.1.6 IBC, proizvedeni prije 1. siječnja 2003. u skladu s uvjetima granične odredbe 3612 (1) vrijedećima do 30. lipnja 2001., a koji ne zadovoljavaju uvjetima u 6.5.2.1.1 u svezi visine slova, brojka i simbola koji su se primjenjivali od 1. srpnja 2001., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.1.7 Tipska odobrenja bačvi, kanistra i složenih ambalaža od polietilena visoke ili srednje molekularne mase, izdana prije 1. srpnja 2005. u skladu s uvjetima odredbe 6.1.5.2.6 na snazi do 31. prosinca 2004., a koja nisu sukladna uvjetima u 4.1.1.19, i dalje vrijede do 31. prosinca 2009. godine. Ambalaža proizvedena i označena na temelju tih odobrenja, može se koristiti do kraja razdoblja korištenja određenoga u 4.1.1.15.
- 1.6.1.8 Postojeće narančaste table koje odgovaraju uvjetima u pododjeljku 5.3.2.2, koji su vrijedili do 31. prosinca 2004. godine, mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.1.9 *(Izbrisano)*
- 1.6.1.10 Litijeve i ostale baterije proizvedene prije 1. srpnja 2003., koje su ispitivane sukladno uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 2002., ali koje nisu ispitivane sukladno vrijedećim uvjetima od 1. siječnja 2003., i uređaji koji sadrže takve litijeve baterije ili druge baterije, mogu se i nadalje prevoziti do 30. lipnja 2013. ako su ispunjeni ostali vrijedeći uvjeti.
- 1.6.1.11 Tipska odobrenja za bačve, kanistre i složene ambalaže izrađene od visoko i srednje molekularno polietilenske mase i za IBC iz visoko molekularno polietilenskih masa, izdana prije 1. srpnja 2007. u skladu s zahtjevima u 6.1.6.1 (a) koji su stupili na snagu 31. prosinca 2006, ali koji nisu u skladu s zahtjevima u 6.1.6.1 (a) primjenjivim od 1. siječnja 2007. i nadalje su važeća.

- 1.6.1.12 Bez obzira na podpoglavlje 1.9.5 ugovorne strane mogu primjenjivati do 31 prosinca 2009 najkasnije ograničenja prolaza kroz tunele u skladu sa nacionalnim zakonima.
- 1.6.1.13 Narančaste tablica u skladu s odredbe u 5.3.2.2.1 i 5.3.2.2.2 primjenjive do 31 prosinca 2008 mogu biti u uporabi do 31 prosinca 2009.
- 1.6.1.14 IBC izrađeni prije 1 siječnja 2011 u skladu sa zahtjevima koji su na snazi do 31 prosinca 2010 i izrađeni kao tipski oblik koji koji ne udovoljava vibracijskom ispitivanju u 6.5.6.13 može ostati i dalje u uporabi.
- 1.6.1.15 IBC izrađeni, prerađeni ili popravljani prije 1 siječnja 2011 ne trebaju biti označeni s najvećim dopuštenim opterećenjem na slaganje u skladu s 6.5.2.2.2. Oni IBC, koji nisu označeni u skladu s 6.5.2.2.2, mogu ostati i dalje u uporabi poslije 31 prosinca 2010 ali moraju biti označeni u skladu s 6.5.2.2.2 ako su popravljani ili popravljani poslije toga datuma.
- 1.6.1.16 Životinjski materijal zaražen patogeno uvršten u kategoriju B, osim onog koji može biti uvršten u kategoriju A prema kulturi (vidi 2.2.62.1.12.2), može biti prevožen u skladu s zahtjevima određenim od stručnog tijela do 31 prosinca 2014¹.
- 1.6.1.17 Tvari klasa 1 do 9 osim onih koji su naznačene pod UN br. 3077 ili 3082 koje ne odgovaraju klasifikacijskim kriterijima u 2.2.9.1.10 i koje nisu označene u skladu s 5.2.1.8 i 5.3.6 mogu biti prevožene do 31 prosinca 2010 bez primjene odredbi obzirom na prijevoz za okoliš opasnih tvari.
- 1.6.1.18 Odredbe poglavlja 3.4.9 do 3.4.13 trebaju biti primjenjive od 1 siječnja 2011.

1.6.2 Posude pod tlakom i posude za klasu 2

- 1.6.2.1 Posude izrađene prije 1. siječnja 1997., a koje nisu sukladne uvjetima u ADR-u, koji su vrijedili prije 1. siječnja 1997., ali čiji prijevoz je dozvoljen prema uvjetima u ADR-u, koji su vrijedili do 31. prosinca 1996., mogu se i nadalje prevoziti nakon toga nadnevkva ako su ispunjeni uvjeti periodičnih ispitivanja u uputama za pakovanje P200 i P203.
- 1.6.2.2 Cilindri sukladni objašnjenju pojma u 1.2.1, koji su podvrgnuti početnom ili periodičnom pregledu prije 1. siječnja 1997., mogu se prevoziti prazni i neočišćeni bez listice opasnosti do nadnevkva sljedećega punjenja ili sljedećega periodičnog pregleda.
- 1.6.2.3 Posude namijenjene prijevozu tvari klase 2 izrađene prije 1. siječnja 2003., mogu se prevoziti i nakon 1. siječnja 2003. Oznake moraju biti sukladne uvjetima koji vrijede do 31. prosinca 2002. godine.
- 1.6.2.4 Posude pod tlakom izrađene i konstruirane u skladu s tehničkim kôdom odobrene s rokom ne duljim od onoga u skladu s 6.2.5 mogu ostati u uporabi.
- 1.6.2.5 Posude pod tlakom i njihovi ventili izrađene i konstruirane u skladu s normama primjenjivim do vremena njihove izrade (vidi 6.2.4) u skladu s zahtjevima ADR-a koji su bili primjenjivi u to vrijeme mogu ostati u uporabi.

¹ Odredbe za mrtve zaražene životinje sadržane npr. u Pravilniku (EC) br. 1774/2002 Savjeta Europskog parlamenta i Savjeta od 3 listopada 2002 određuju se prema pravilima obzirom na životinjsk proizvode koji nisu namijenjeni za ljudsku prehranu (Službeno glasilo Europske zajednice, br.L 273 od 10.10.2002, p. 1).

1.6.2.6 Posuda pod tlakom za tvari osim onih koje su klasa 2, izrađene prije 1 srpnja 2009 u skladu sa zahtjevima u 4.1.4.4 na snazi do 31 prosinca 2008, ali koji ne zadovoljavaju zahtjevima 4.1.3.6 primjenjivim od 1 siječnja 2009, mogu i dalje biti u uporabi ako je zahtjevima 4.1.4.4 na snazi do 31 prosinca 2008 udovoljeno.

1.6.2.7 Ugovorne strane mogu i dalje primjenjivati zahtjeve 6.2.1.4.1 do 6.2.1.4.4 primjenjivih do 31 prosinca 2008 umjesto onih u 1.8.6, 1.8.7, 6.2.2.9, 6.2.3.6 do 6.2.3.8 do 30 srpnja 2011.

1.6.3 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila

1.6.3.1 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila izrađeni prije uvjeta koji su vrijedili od 1. listopada 1978., mogu se koristiti ako oprema ljuske zadovoljava uvjete iz poglavlja 6.8. Debljina stijenke ljuske, osim ljuski namijenjenih prijevozu pothlađenih ukapljenih plinova klase 2, mora biti primjenjiva za izračunati tlak koji nije ispod 0,4 MPa (4 bar), (baždarski tlak), u slučaju mekoga čelika, ili nikako ispod 200 kPa (2 bar), (baždarski tlak), u slučaju aluminijske ili aluminijskih legura. Za ostale, osim za cisterne okrugloga poprečnog presjeka, promjer koji se koristi kao temelj za izračun mora biti promjer kruga čija je površina jednaka površini stvarnoga poprečnog presjeka cisterne.

1.6.3.2 Periodična ispitivanja za fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila koja se koriste prema prijelaznim uvjetima, moraju se provoditi sukladno uvjetima iz 6.8.2.4 i 6.8.3.4 i uz primjerene posebne uvjete za različite tipove. Ako prethodnim uvjetima nije propisan viši ispitni tlak, ispitni tlak od 200 kPa (2 bar), (baždarski), mora biti dostatan za aluminijska kućišta i kućišta od aluminijskih legura.

1.6.3.3 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila koja zadovoljavaju prijelazne uvjete u 1.6.3.1 i 1.6.3.2, mogu se koristiti do 30. rujna 1993. za prijevoz opasnih tvari za koje postoji odobrenje. Prijelazno razdoblje nije vrijedeće za fiksne cisterne, izgradne cisterne i baterijska vozila namijenjena prijevozu tvari klase 2 ili za fiksne cisterne, izgradne cisterne i baterijska vozila čija debljina stijenke i dijelovi opreme zadovoljavaju zahtjevima u poglavlju 6.8.

1.6.3.4 (a) Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila, izrađeni prije 1. svibnja 1985. u skladu sa zahtjevima u ADR-u koji su vrijedili između 1. listopada 1978. i 30. travnja 1985., ali koji nisu bili u skladu s vrijedećim uvjetima od 1. svibnja 1985., mogu se koristiti i nakon toga nadnevka.

(b) Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila, izrađeni između 1. svibnja 1985. i stupanja na snagu uvjeta koji vrijede od 1. siječnja 1988. koji nisu u skladu s tim uvjetima, ali su bili u skladu s uvjetima ADR-a koji su vrijedili do toga nadnevka, mogu se koristiti i nakon toga nadnevka.

1.6.3.5 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila, izrađeni prije 1. siječnja 1993. sukladno uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 1992., ali koji nisu u skladu s uvjetima koji vrijede od 1. siječnja 1993., mogu se koristiti i nadalje.

1.6.3.6 (a) Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila izrađeni, između 1. siječnja 1978. i 31. prosinca 1984., ako se koriste nakon 31. prosinca 2004., moraju odgovarati uvjetima rubnog broja 211 127(5), koji vrijede od 1. siječnja 1990., u svezi debljine ljuske i zaštite od oštećenja.

(b) Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila, izrađeni između 1. siječnja 1985. i 31. prosinca 1989., ako se koriste nakon 31. prosinca 2010., moraju biti u skladu s uvjetima rubnog broja 211 127(5), koja vrijedi od 1. siječnja 1990., u svezi debljine ljuske i zaštite od oštećenja.

- 1.6.3.7 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila, izrađeni prije 1. siječnja 1999. sukladno uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 1998. ali koji, međutim, ne odgovaraju zahtjevima koji vrijede od 1. siječnja 1999., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.3.8 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila namijenjeni prijevozu tvari klase 2, koji su izrađeni prije 1. siječnja 1997., mogu imati oznake sukladne zahtjevima koji vrijede do 31. prosinca 1996. do sljedećega periodičnog ispitivanja.
- Ako se zbog izmjena i dopuna u ADR-u modificiraju neki točni otpremni nazivi plinova, nije potrebno modificirati nazive na pločicama na samoj ljusci (vidi 6.8.3.5.2 ili 6.8.3.5.3), pod uvjetom da se nazivi plinova na fiksnim cisternama, izgradnim cisternama i baterijskim vozilima ili na pločicama [vidi 6.8.3.5.6 (b) ili (c)], prilagode na prvomu periodičnom ispitivanju koje uslijedi.
- 1.6.3.9 i 1.6.3.10 *(Rezervirano)*
- 1.6.3.11 Fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne izrađene prije 1. siječnja 1997. sukladno zahtjevima koji vrijede do 31. prosinca 1996., ali koji ne odgovara zahtjevima rubnom broju 211 332 i 211 333 koji vrijede od 1. siječnja 1997., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.3.12 *(Rezervirano)*
- 1.6.3.13 *(Izbrisano)*
- 1.6.3.14 *(Rezervirano)*
- 1.6.3.15 Fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne izrađene prije 1. srpnja 2007. u skladu sa zahtjevima koji su stupili na snagu 31. prosinca 2006. ali koje ne, udovoljavaju zahtjevima 6.8.2.2.3 primjenjivim od 1. siječnja 2007. mogu i dalje biti u uporabi do sljedećeg periodičkog ispitivanja.
- 1.6.3.16 Za fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila izrađena prije 1. siječnja 2007. koje ne udovoljavaju zahtjevima u 4.3.2, 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4 u svezi s pločicom podataka vozila, popuna podataka na pločici podataka vozila mora početi najkasnije pri sljedećem periodičkom ispitivanju.
- 1.6.3.17 Fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne namijenjene prijevozu tvari klase 3, pakirne skupine i koje imaju tlak para ispod 175 kPa (1.75 bar) (apsolutni) na 50 °C, izrađene prije 1. srpnja 2007. u skladu sa zahtjevima primjenjivim od 31. prosinca 2006., čiji je kôd cisterne L1.5BN morao biti naveden u skladu s zahtjevima primjenjivim od 31. prosinca 2006., mogu i dalje biti u uporabi za prijevoz gore navedenih tvari, do 31. prosinca 2018.
- 1.6.3.18 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i baterijska vozila, izrađeni prije 1. siječnja 2003. sukladno uvjetima koji su vrijedili do 30. lipnja 2001., ali koji nisu sukladni zahtjevima koji su vrijedili do 1. srpnja 2001., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.3.19 Fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne, izrađene prije 1. siječnja 2003. sukladno uvjetima u 6.8.2.1.21, koji su vrijedili do 31. prosinca 2002., ali koje ne odgovaraju zahtjevima koji su vrijedili od 1. siječnja 2003., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.3.20 Fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne, izrađene prije 1. srpnja 2003. u skladu s uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 2002., ali koje ne odgovaraju zahtjevima u 6.8.2.1.7 primjenjivim od 1 siječnja 2003 i posebnom zahtjevu TE15 u 6.8.4 (b) primjenjivim od 1 siječnja 2003 do 31 prosinca 2006., mogu se koristiti i nadalje.

- 1.6.3.21 *(Izbrisano)*
- 1.6.3.22 do 1.6.3.24 *(Rezervirano)*
- 1.6.3.25 Vrsta ispitivanja ("P" ili "L") zahtjevana prema 6.8.2.5.1 ne treba biti navedena na pločici podataka cisterne do prvog provedenog ispitivanja poslije 1. siječnja 2007.
- 1.6.3.26 Fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne izrađene prije 1. siječnja 2007. u skladu s zahtjevima koji su stupili na snagu 31. prosinca 2006. ali koje ne, udovoljavaju zahtjevima primjenjivim od 1. siječnja 2007. u svezi s označavanjem vanjskog računskog tlaka u skladu s 6.8.2.5.1, mogu ostati u uporabi.
- 1.6.3.27 do 1.6.3.29 *(Rezervirano)*
- 1.6.3.30 Vakuumski djelujuće fiksne i izgradne cisterne za otpad, izrađene prije 1. srpnja 2005. sukladno zahtjevima koji su vrijedili do 31. prosinca 2004., ali koji nisu sukladni zahtjevima u 6.10.3.9 koji su vrijedili od 1. siječnja 2005., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.3.31 Fiksne cisterne (vozila-cisterne), izgradne cisterne i cisterne oblika kao element baterijskog vozila izrađene i konstruirane u skladu s tehničkim kodom koji je bio priznat u vrijeme njihove konstrukcije u skladu s odredbama u 6.8.2.7 koje se primjenjuju mogu ostati i dalje u uporabi.
- 1.6.3.32 Fiksne cisterne (cisterne-vozila) i izgradne cisterne konstruirane prije 1 srpnja 2007 u skladu sa zahtjevima koji su na snazi do 31 prosinca 2006, opremljene unutar pokrova otvorom u skladu s odredbama norme EN 13317:2002 navedene u tablicama podpoglavlja 6.8.2.6, primjenjivih do 31 prosinca 2006, uključujući oblik i tablicu B.2 priloga B navedene norme koja je na snazi ne dulje od 1 siječnja 2007, ili materijal koji ne udovoljava zahtjevima EN 13094:2004, podpoglavlje 5.2, mogu se koristiti i dalje.
- 1.6.3.33 Kada su ljuske fiksne cisterne (cisterne-vozila) ili izgradne cisterne već podijeljene na komore ili prostor između protuvalnih pregrada zapremina ne većih od 7 500 litara izrađene prije 1 siječnja 2009, zapremina ljuske ne treba biti dopunjena oznakom "S" u podacima zahtjevanim u 6.8.2.5.1 do sljedeće periodične provjere u skladu s 6.8.2.4.2.
- 1.6.3.34 Unatoč odredbe u 4.3.2.2.4, fiksne cisterne (vozila-cisterne) i izgradne cisterne namijenjene prijevozu tekućih plinova ili podhlađenih tekućih plinova, koje udovoljavaju primjenjive konstrukcijske zahtjeve ADR-a ali koje su bile podijeljene, prije 1 srpnja 2009, na komore ili s valobranima zapremina većih od 7 500 litara mogu biti punjene manje od 20% i više od 80% njihovih zapremina.
- 1.6.3.35 Ugovorne strane ne moraju primjenjivati zahtjeve 1.8.6, 1.8.7 i 6.8.4 TA4 i TT9 prije 1 lipnja 2011.
- 1.6.3.36 do 1.6.3.39 *(Rezervirano)*
- 1.6.3.40 Cisterne od vlakanim ojačane plastike (FRP)**
- FRP cisterne izrađene prije 1. srpnja 2002. sukladne tipu konstrukcije odobrenim prije 1. srpnja 2001. prema uvjetima u prilogu B. 1c koji su vrijedili do 30. lipnja 2001., mogu se koristiti do kraja svoga vijeka trajanja, pod uvjetom da su sukladne svim zahtjevima koji su vrijedili do 30. lipnja 2001. i još su u skladu s tim zahtjevima.
- Međutim, od 1. srpnja 2001. nije odobren nijedan novi tip izradbe u skladu s uvjetima koji su vrijedili do 30. lipnja 2001. godine.

1.6.4 Kontejner cisterne, prenosive cisterne i MEGC

- 1.6.4.1 Kontejner cisterne izrađene prije 1. siječnja 1988. u skladu s uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 1987., ali koje ne odgovaraju uvjetima koji su vrijedili od 1. siječnja 1988. godine, mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.4.2 Kontejner cisterne, izrađene prije 1. siječnja 1993. u skladu sa zahtjevima koji su vrijedili do 31. prosinca 1992., ali ne odgovaraju uvjetima koji su vrijedili od 1. siječnja 1993., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.4.3 Kontejner cisterne, izrađene prije 1. siječnja 1999. u skladu s uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 1998., ali koje nisu u skladu sa zahtjevima koji su vrijedili od 1. siječnja 1999., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.4.4 *(Rezervirano)*
- 1.6.4.5 Ako se zbog izmjena i dopuna u ADR-u neki nazivi plinova modificiraju, nije potrebno modificirati nazive na pločici ili samoj ljusci (vidi 6.8.3.5.2 ili 6.8.3.5.3), pod uvjetom da se nazivi plinova na kontejner cisternama i MEGC ili na pločicama [vidi 6.8.3.5.6 (b) ili (c)], prilagode na prvomu periodičnom ispitivanju koji slijedi.
- 1.6.4.6 Kontejner cisterne izrađene prije 1. siječnja 2007. u skladu s zahtjevima koji su stupili na snagu 31. prosinca 2006., ali koje ne, udovoljavaju to the zahtjevima primjenjivim od 1 Siječnja 2007 u svezi označavanja vanjskog proračunskog tlaka u skladu s 6.8.2.5.1, mogu ostati u uporabi.
- 1.6.4.7 Kontejner cisterne, izrađene prije 1. siječnja 1997. u skladu sa zahtjevima koji su vrijedili do 31. prosinca 1996., ali koje ne odgovaraju zahtjevima rubnih brojeva 212 332 i 212 333 koji su vrijedili od 1. siječnja 1997., mogu se koristiti i dalje.
- 1.6.4.8 *(Rezervirano)*
- 1.6.4.9 Cisterne-kontejneri i MEGC izrađeni i konstruirani u skladu s tehničkim kôdom koji je bio priznat u vrijeme konstrukcije u skladu s odredbama u 6.8.2.7 a koje su primjenjive mogu ostati i dalje u uporabi.
- 1.6.4.10 *(Izbrisano)*
- 1.6.4.11 *(Rezervirano)*
- 1.6.4.12 Kontejner cisterne i MEGC, izrađeni prije 1. siječnja 2003. u skladu s uvjetima koji su vrijedili do 30. lipnja 2001., ali koji ne odgovaraju zahtjevima koji su vrijedili od 1. srpnja 2001., mogu s koristiti i nadalje.
- 1.6.4.13 Kontejner cisterne, izrađene prije 1. srpnja 2003. u skladu s uvjetima koji su vrijedili do 31. prosinca 2002., ali koje ne odgovaraju uvjetima odredbe u 6.8.2.1.7 i posebne odredbe TE15 u 6.8.4 (b), koje su vrijedile od 1 siječnja 2003 do 31 prosinca 2006, mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.4.14 *(Rezervirano)*
- 1.6.4.15 Odgovarajuća kôdna oznaka i pravilno odpremno ime tvari koja se prevozi¹ moraju biti navedeni na samoj kontejner cisterni ili na pločici podataka.
- 1.6.4.16 *(Izbrisano)*

- 1.6.4.17 Kontejner cisterne izrađene prije 1. srpnja 2007. u skladu s zahtjevima koji su stupili na snagu 31. prosinca 2006. ali koje ne udovoljavaju zahtjevima u 6.8.2.2.3 primjenjivim od 1. siječnja 2007. mogu i dalje biti u uporabi do sljedećeg periodičkog ispitivanja.
- 1.6.4.18 **Za cisterne-kontejnere i MEGC konstruirane** prije 1. siječnja 2007. koje ne udovoljavaju zahtjevima u 4.3.2, 6.8.2.4 i 6.8.3.4 u svezi s pločicom podataka vozila, odgovarajući podatci na pločici podataka vozila moraju biti navedeni najkasnije na sljedećem periodičkom ispitivanju.
- 1.6.4.19 Kontejner cisterne namijenjene prijevozu tvari klase 3, pakirna skupine i koje imaju tlak para ispod 175 kPa (1.75 bar) (apsolutni) na 50 °C, izrađene prije 1. srpnja 2007. u skladu s zahtjevima primjenjivim od 31. prosinca 2006., koje su kôd cisterne L1.5BN morale imati navedene u skladu sa zahtjevima primjenjivim od 31. prosinca 2006., mogu i dalje biti u uporabi za prijevoz gore navedenih do 31. prosinca 2016.
- 1.6.4.20 Vakuumski djelujuće kontejner cisterne za otpad, izrađene prije 1. srpnja 2005. u skladu sa zahtjevima koji su vrijedili do 31. prosinca 2004., ali ne odgovaraju zahtjevima u 6.10.3.9 koji su vrijedili od 1. siječnja 2005., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.4.30 **Prenosive cisterne i UN MEGC koji ne odgovaraju zahtjevima za izradu primjenjivim od 1. siječnja 2007. ali koji su izrađeni u skladu s potvrdama o odobravanju koje su bile izdane prije 1. siječnja 2008. mogu i dalje biti u uporabi.**
- 1.6.4.31 **Za tvari kojima je TP35 naznačen u stupcu (11) tablice A poglavlja 3.2, uputa za prenosive cisterne T14 propisane u ADR-u i primjenjive do 31 prosinca 2008 mogu se i dalje primjenjivati do 31 Prosinca 2014."**
- 1.6.4.32 **Kada ljuska cisterne-kontejner je bila podijeljen na komore ili valobranima na dijelove zapremine ne veće od 7 500 litara prije 1 siječnja 2009, zapremina ljuske ne treba biti dopunjena oznakom "S" u podacima zahtjevanim u 6.8.2.5.1 do sljedeće periodične provjere u skladu s 6.8.2.4.2.**
- 1.6.4.33 **Unatoč odredbe 4.3.2.2.4, cisterne-kontejneri namijenjene prijevozu tekućih plinova ili podhlađenih tekućih plinova, koji udovoljavaju primjenjivim konstrukcijama zahtjevanim ADR-om ali koji su bili podijeljeni prije 1 srpnja 2009, komore ili valobranima podijeljeni prostori veći od 7 500 litara zapremine mogu biti punjeni više od 20% i manje od 80% zapremine."**
- 1.6.4.34 **Ugovorne strane ne moraju primjenjivati zahtjeve 1.8.6, 1.8.7 i 6.8.4 TA4 i TT9 prije 1 lipnja 2011.**
- 1.6.5 Vozila**
- 1.6.5.1 i 1.6.5.2 (*Rezervirano*)
- 1.6.5.3 (*Izbrisano*)
- 1.6.5.4 U svezi vrste izradbe EX/II, EX/III, FL, OX i AT vozila, uvjeti dijela 9 koji su vrijedili do **31. prosinca 2008.**, mogu se primjenjivati do **31. ožujka 2010.** godine.
- 1.6.5.5 Vozila koja su registrirana ili u uporabi prije 1.siječnja 2003., sa elektroopremom koja nije sukladna zahtjevima pod točkama 9.2.2, 9.3.7 ili 9.7.8, ali je u skladu sa zahtjevima koji su vrijedili do 30. lipnja 2001., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.5.6 (*Izbrisano*)

- 1.6.5.7 Potpuna ili nepotpuna vozila koja su tipski odobrena prije 31. prosinca 2002. prema Propisu br. 105¹ ECE (Gospodarska komisija UN za Europu), dopunjena i izmijenjena dopunama serije 01 ili odgovarajućim odredbama *Direktive 98/91/EC*² koja nisu sukladna uvjetima poglavlja 9.2, ali su sukladna uvjetima koji vrijede za izradbu osnovnih vozila (rubni brojevi 220 100 do 220 540 dodatka B.2), koje su vrijedile do 30. lipnja 2001., mogu se i nadalje odobravati i koristiti ako su prvi put registrirana ili su puštena u rad prije 1. srpnja 2003. godine.
- 1.6.5.8 EX/II i EX/III vozila koja su prvi put odobrena prije 1. srpnja 2005. i u skladu su sa zahtjevima dijela 9. koji su vrijedili do 31. prosinca 2004., ali koja ne odgovaraju uvjetima koji vrijede od 1. siječnja 2005., mogu se koristiti i dalje.
- 1.6.5.9 Vozila s fiksnim cisternama zapremnine iznad 3 m³ namijenjenih prijevozu opasnih tvari u tekućemu ili rastopljenomu stanju; ispitnog tlaka manjeg od 4 bar; koja nisu u skladu s uvjetima odredbe u 9.7.5.2, prvi put registrirana ili koja ulaze u uporabu ako registracija nije obvezna prije 1. srpnja 2004., mogu se koristiti i nadalje.
- 1.6.5.10 Potvrde o odobravanju koje udovoljavaju uzorku prikazanom u 9.1.3.5 primjenjivim do 31. prosinca 2006 i onom prikazanom u 9.1.3.5 primjenjivom od 1. siječnja 2007 do 31. prosinca 2008 mogu se i dalje koristiti.
- 1.6.5.11 MEMU koji je izrađen i odobren prije 1. siječnja 2009 u skladu s zahtjevima nacionalnih zakona ali koji ne udovoljavaju zahtjevima primjenjivim od 1. siječnja 2009 mogu se koristiti s odobrenjem nadležnih tijela u državama uporabe.

1.6.6 Klasa 7

1.6.6.1 *Ambalaža za koju ne trebaju odobrenja nadležnih tijela za konstrukciju prema izdanjima IAEA Sigurnosne serije br. 6 iz 1985. i 1985. (dopunjeno 1990)*

Ambalaža, industrijska ambalaža tip IP-1, tip IP-2 i tip IP-3 te tip A ambalaže za koju nisu potrebna odobrenja nadležnih tijela u svezi konstrukcije i koja zadovoljavaju uvjete iz 1985. ili 1985. (dopunjeno 1990.), izdanja Propisa IAEA za siguran prijevoz radioaktivnoga materijala (IAEA sigurnosna serija br. 6), mogu se koristiti i nadalje, uz zadovoljavanje uvjeta o obveznom programu osiguranja kakvoće sukladno zahtjevima u 1.7.3 i granicama radioaktivnosti te materijalnih ograničenja u 2.2.7.2.2, 2.2.7.2.4.1, 2.2.7.2.4.4, 2.2.7.2.4.5, 2.2.7.2.4.6, posebnom zahtjevu 336 poglavlja 3.3 i 4.1.9.3.

Modificirana ambalaža, osim u svrhu veće sigurnosti, ili proizvedena nakon 31. prosinca 2003., mora zadovoljavati zahtjevima u ADR-u. Pakovanja pripremljena za prijevoz, ne kasnije od 31. prosinca 2003. prema izdanjima Sigurnosne serije br. 6 organizacije IAEA iz 1985. ili 1985. (u izmjenama i dopunama iz 1990.), mogu se koristiti u prijevozu. Pakovanja pripremljena za prijevoz nakon toga nadnevk, moraju zadovoljavati zahtjevima u ADR-u.

¹ ECE Uredba br. 105 (Jedinstvene odredbe u svezi odobrenja vozila namijenjenih prijevozu opasne robe u svezi posebnih svojstava izradbe).

² Direktiva 98/91/EZ Europskoga parlamenta i Savjeta od 14. prosinca 1998. u svezi motornih vozila i prikolica namijenjenima prijevozu opasne robe cestom i dopunske Direktive 70/156/EEZ u svezi tipskog odobrenja za motorna vozila i prikolica (Službeni list Europske zajednice br. L 011 od 16. siječnja 1999., str. 0025-0036).

1.6.6.2 *Ambalaža odobrena prema izdanjima IAEA Sigurnosne serije br. 6 iz 1973, 1973 (izmjene i dopune), 1985 i 1985 (dopunjeno 1990)*

1.6.6.2.1 Ambalaža izrađena prema odobrenju za ambalaže koju su odobrila nadležna tijela prema odredbama iz 1973. ili 1973. (dopunjena), izdanjima IAEA Sigurnosne serije br. 6., mogu se koristiti i nadalje, pod uvjetom: multilateralnog odobrenja ambalaže obveznog prema programu osiguranja kakvoće u skladu s vrijedećim uvjetima u 1.7.3 i ograničenjima aktivnosti te ograničenjima u pogledu materijala u [2.2.7.2.2](#), [2.2.7.2.4.1](#), [2.2.7.2.4.4](#), [2.2.7.2.4.5](#), [2.2.7.2.4.6](#), **posebnom zahtjevu 336 poglavlja 3.3 i 4.1.9.3**. Nije dozvoljena nova proizvodnja takvih ambalaža. Promjene odobrenja za ambalažu ili naravi ili kvantitete dozvoljenoga radioaktivnog sadržaja koje bi, kao što su odlučila nadležna tijela, značajno utjecalo na sigurnost, moraju zahtijevati da se zadovolje zahtjevi u ADR-u. Serijski broj prema odredbi 5.2.1.7.5 mora se dodijeliti i označiti na svakoj ambalaži s vanjske strane.

1.6.6.2.2 Ambalaža proizvedena prema odobrenju koju su odobrila nadležna tijela prema odredbama iz 1985. ili 1985 (dopunjeno 1990.) prema izdanjima IAEA Sigurnosnoj seriji br.6, mogu se koristiti kao predmet multilateralnih ugovora o odobravanjima ambalaže, pod uvjetima obveznoga programa osiguranja kakvoće u skladu sa zahtjevima odredbe u 1.7.3 i ograničenja aktivnosti te ograničenja materijala u [2.2.7.2.2](#), [2.2.7.2.4.1](#), [2.2.7.2.4.4](#), [2.2.7.2.4.5](#), [2.2.7.2.4.6](#), **posebnom zahtjevu 336 poglavlja 3.3 i 4.1.9.3**. Promjene odobrenja ambalaže ili naravi ili količine dozvoljenoga radioaktivnog sadržaja koji bi, prema odluci nadležnoga tijela, značajno utjecali na sigurnost, moraju se poštovati prema zahtjevu u uvjetima Propisa. Pakovanja koja su se počela proizvoditi nakon 31. prosinca 2006., moraju zadovoljavati zahtjevima u ADR-u.

1.6.6.3 *Posebni oblik radioaktivnoga materijala odobren prema izdanjima sigurnosnih serija IAEA br. 6 iz 1973., 1973.(dopunjeno), 1985. i 1985. (dopunjeno 1990.).*

Posebni oblik radioaktivnoga materijala proizveden prema vrsti izradbe za koju je izdana jednostrana dozvola nadležnih tijela prema izdanjima IAEA Sigurnosne serije br. 6 iz 1973., 1973. (dopunjene) iz 1985. ili 1985. (izmijenjene i dopunjene 1990.), može se koristiti i nadalje sukladno obvezatnom programu osiguranja kakvoće prema vrijedećim zahtjevima u 1.7.3. Radioaktivni materijal posebnoga oblika, koji je proizveden nakon 31. prosinca 2003. godine, mora biti u skladu sa zahtjevima u ADR-u.

POGLAVLJE 1.7

OPĆE ODREDBE U SVEZI KLASE 7

1.7.1 Područje i primjena

***NAPOMENA 1:** U slučaju akcidenta ili nesreće tijekom prijevoza radioaktivnog materijala, zaštitnim zahtjevima, koje donese nadležna nacionalna tijela i/ili međunarodne organizacije, mora se osigurati zaštita osoba, imovine i okoliša. Prikładne smjernice za te zahtjeve sadržane su u "Planovima i pripremama za hitne slučajeve pri prijevozu radioaktivnog materijala uključenog u te slučajeve", Sigurnosne norme serije br. TS-G-1.2 (ST-3), IAEA, Beč (2002).*

***NAPOMENA 2:** Postupak pri hitnim slučajevima mora biti uključen i u postupanje s drugim opasnim tvarima koje mogu reagirati između njih i okoline u slučaju akcidenta.*

1.7.1.1 U ADR-u su utvrđeni sigurnosne norme kojima je omogućena prihvatljiva razina kontrole zračenja, kritičnosti i opasnosti od topline za osobe, imovinu i okoliš koji su povezani s prijevozom radioaktivnoga materijala. Norme su temeljene na IAEA Propisima za siguran prijevoz radioaktivnoga materijala, izdanje 2005 Sigurnosne norme serije br TS-R-1, IAEA, Beč (2005). Tumačenja o TS-R-1 (ST-1, izmijenjeno), mogu se naći u "Savjetodavnim materijalima za IAEA Propisi za siguran prijevoz radioaktivnoga materijala" Sigurnosna uputa 1996 izdanje TS-R-1 br. TS-G-1.1 (ST-2) IAEA, Beč, (2002).

1.7.1.2 Svrha ADR-a jest zaštititi osobe, imovinu i okoliš od utjecaja zračenja pri prijevozu radioaktivnoga materijala. Zaštita se postiže pod sljedećim uvjetima:

- (a) teretni prostor za smještaj radioaktivnih sadržaja;
- (b) nadzor vanjskih razina zračenja;
- (c) sprječavanje kritičnosti; i
- (d) sprječavanje štete prouzročene toplinom.

Zahtjevi su zadovoljeni najprije primjenom postupnoga pristupa ograničenjima sadržaja pakovanja i vozila i normama izradbe koje se primjenjuju na izradbu ambalaže ovisno o opasnosti od radioaktivnoga sadržaja. Drugo, zadovoljavaju se nametanjem zahtjeva u pogledu izradbe i postupka pakovanja i održavanja pakovanja, uključujući proučavanje naravi radioaktivnoga sadržaja. Konačno, zadovoljavaju se prema zahtjevu administrativne kontrole, uključujući, ako je potrebno, odobrenja nadležnih tijela.

1.7.1.3 ADR se primjenjuje na prijevoz radioaktivnoga materijala cestom, uključujući prijevoz koji se odnosi na uzgrednu uporabu radioaktivnoga materijala. Prijevoz uključuje sve radnje i stanja povezana s premještanjem radioaktivnoga materijala; izradbu, proizvodnju, održavanje i popravak ambalaže te pripremu, otpremu, utovar, prijevoz - uključujući skladištenje u provozu - istovar i prihvaćanje pošiljki radioaktivnoga sadržaja i pakovanja na konačnom odredištu. Postupni pristup primjenjuje se na radne norme u ADR-u u kojima postoje tri opće razine u pogledu odgovornosti:

- (a) rutinski uvjeti prijevoza (nema nesreća);
- (b) normalni uvjeti prijevoza (manje nesreće);

- (c) izvanredni uvjeti prijevoza (uz nesreće).

1.7.1.4 Odredbe navedene u ADR-u ne odnose se na prijevoz:

- (a) radioaktivnog materijala koji je sastavni dio prijevoza;
- (b) radioaktivnog materijala prevožen od strane vladnjogi i koji je predmetom prikladnih zaštitnih zahtjeva na snazi i čiji prijevoz ne uključuje javne ceste i prometnice;
- (c) radioaktivnog materijala ugrađenog ili implantiranog u osobe ili žive životinje za dijagnosu ili terapiju;
- (d) radioaktivnog materijala u živežnim proizvodima koji koji imaju valjano odobrenje, sljedeći prodaju do krajnjeg korisnika;
- (e) prirodni materijal i ruda koja sadrži prirodno radionukleide ili imaju samo postupni razvitak radionukleida i koji nisu namijenjen za postupak korištenja radionukleidnosti pri koncentraciji aktivnosti u materijalu iznad 10 puta od vrijednosti određenih u 2.2.7.2.2.1 (b), ili izračunatima u skladu s 2.2.7.2.2.2 do 2.2.7.2.2.6;
- (f) ne-radioaktivni kruti predmeti s radioaktivnim tvarima na površinama u količinama koje ne prelaze ograničenja u pojmu za "kontaminaciju" u 2.2.7.1.2.

1.7.1.5 Posebni zahtjevi za prijevoz izuzetih pakovanja

Izuzeta pakovanja određena u 2.2.7.2.4.1 moraju biti predmetom samo sljedećih zahtjeva dijelova 5 do 7:

- (a) primjene zahtjeva u 5.1.2, 5.1.3.2, 5.1.4, 5.2.1.2, 5.2.1.7.1 do 5.2.1.7.3, 5.2.1.9, 5.4.1.1.1 (a), (g) i (h) i 7.5.11 CV33 (5.2);
- (b) zahtjeva za izuzeta pakovanja određenih u 6.4.4; i
- (c) ako izuzeta pakovanja sadrže fisilske materijale, jedna od fisilskih izuzeća navedenih u 2.2.7.2.3.5 mora se primijeniti, a zahtjevima u 6.4.7.2 mora biti udovoljeno.

Izuzeta pakovanja su predmetom važećih zahtjeva ostalih dijelova ADR.

1.7.2 Program zaštite od zračenja

1.7.2.1 Prijevoz radioaktivnoga materijala mora biti predmetom programa zaštite od zračenja koji se sastoji od sustavnih sporazuma u svrhu obraćanja primjerene pozornosti mjerama zaštite od zračenja.

1.7.2.2 Visina zračenja podacima pojedine osobe mora biti ispod važećih ograničenih količina. Zaštita i sigurnost moraju biti na najvećoj razini da visina zračenja pojedinačnih količina, broj izloženih osoba i vjerojatnost izloženosti djelovanju ostane na što nižoj razini u danim okolnostima, uzevši u obzir gospodarske i društvene čimbenike; visina zračenja u odnosu na pojedine osobe mora biti ispod važećinih ograničenih količina. Mora se usvojiti strukturirani i sustavni pristup u koji moraju biti uključene razlike podataka za prijevoz i ostale aktivnosti.

1.7.2.3 Narav i opseg mjera koje se primjenjuju u programu moraju biti razmjerni količini i vjerojatnosti izloženosti radijaciji. U program moraju biti uključeni uvjeti u 1.7.2.2 i 1.7.2.4 do 1.7.2.7. Programski dokumenti moraju, prema zahtjevu, moraju biti na raspolaganju u svrhu nadzora koji provode nadležna stručna tijela.

1.7.2.4 Kod izloženih radnika pri obavljanju djelatnosti prijevoza, kad se ocijeni da efektivna količina:

- (a) će vjerojatno biti između 1 mSv i 6 mSv na godinu, mora se provoditi program procjene praćenjem radnoga mjesta ili pojedinačnog praćenja
- (b) vjerojatno može prelaziti 6 mSv na godinu, mora se provoditi pojedinačno praćenje.

Kad se provodi pojedinačno ili praćenje radnoga mjesta, mora postojati odgovarajuća arhiva u kojoj treba sve zabilježiti.

***NAPOMENA:** Za radnu izloženost aktivnosti pri prijevozu, kada je utvrđena da ne prelazi 1 mSv na godinu, nisu potrebni posebni radni uvjeti, detaljni nadzor, procijene aktivnosti ili osobno praćenje zračenja.*

1.7.2.5 Djelatnici (vidi 7.5.11, CV33 napomena 3) moraju pristupiti prikladnom osposobljavanju obzirom na zaštitu od zračenja uključujući spriječavanje u skladu s ograničenjima radne izloženosti i izloženosti ostalih osoba koje bi mogle biti izložene aktivnostima.

1.7.3 Osiguranje kakvoće

Programi osiguranja kakvoće na temelju međunarodnih, nacionalnih i ostalih normi koje su prihvatljive nadležnim tijelima, moraju se uspostaviti i provoditi u pogledu konstrukcije, izradbe, ispitivanja, dokumentacije, korištenja, održavanja i nadzora svakoga posebnog oblika radioaktivnoga materijala, radioaktivnoga materijala niske raspršivosti i pakovanja za prijevoz i postupke skladištenja u provozu da se osigura sukladnost odgovarajućim odredbama u ADR-u. Nadležnomu tijelu mora biti na raspolaganju potvrda o tome da je u cijelosti provedena specifikacija izradbe. Proizvođač, pošiljatelj ili korisnik moraju biti spremni pripremiti pogone da nadležna tijela mogu imati nadzor u proizvodnji i uporabi te da određenim nadležnim tijelima pokažu:

- (a) da su postupci u proizvodnji i materijali sukladni odobrenim specifikacijama izradbe
- (b) i da se ambalaže periodično podvrgavaju ispitivanju, prema potrebi, i popravljaju i održavaju u dobrom stanju, tako da su i nadalje sukladni svim vrijedećim zahtjevima i specifikacijama, čak i nakon ponovne uporabe.

Ako je potrebna dozvola nadležnih tijela, to se uzima u obzir, i mora zadovoljavati uvjete u pogledu prikladnosti programa za osiguranje kakvoće.

1.7.4 Posebne odredbe

1.7.4.1 Posebne odredbe moraju biti odredbe koje su odobrila nadležna tijela, prema kojima se mogu prevoziti pakovanja koja ne zadovoljavaju primjenu **zahtjeva ADR-a primjenjivih na radioaktivni materijal**.

***NAPOMENA:** Posebne odredbe ne smatraju se privremenim izuzećem u skladu s točkom 1.5.1.*

1.7.4.2 Pošiljke za koje se ne može ostvariti sukladnost bilo kojoj od vrijedećih odredbi za klasu 7, ne smiju se prevoziti, osim prema posebnim odredbama. Ako se nadležna tijela suglase da sukladnost odredbama klase 7 ADR-a nije moguća i da su potrebni sigurnosne norme utvrđene u ADR-u dokazane alternativnim načinima, nadležna tijela mogu izdati odobrenje u svezi posebnih odredba prijevoza za jednu ili planiranu seriju višestrukih pošiljaka. Ukupna razina sigurnosti u prijevozu mora biti barem ekvivalentna onoj koja bi postojala ako bi bili zadovoljeni svi vrijedeći uvjeti. Za međunarodne pošiljke, posebno je multilateralno odobrenje.

1.7.5 Radioaktivni materijal i ostala opasna svojstva

Osim radioaktivnih i fizijskih svojstava, svaki dopunski rizik sadržaja pakovanja, kao što je eksplozivnost, zapaljivost, samozapaljivost, kemijska otrovnost i korozivnost, također treba uzeti u obzir u dokumentaciji, pakovanju, označavanju, obilježavanju, označavanju listicama opasnosti, slaganju, izdvajanju i prijevozu kako bi bili sukladni vrijedećim odredbama za opasne tvari u ADR-u.

1.7.6 Nesukladnost

1.7.6.1 U slučaju nesukladnosti, u pogledu ograničenja u ADR-u, u svezi razine zračenja ili kontaminacije:

- (a) pošiljatelj mora obavijestiti o nesukladnosti:
 - (i) prijevoznik ako se nesukladnost utvrdi tijekom prijevoza;
 - (ii) ili primatelj ako se nesukladnost utvrdi kod prijama;
- (b) prijevoznik, pošiljatelj ili primatelj, prema potrebi:
 - (i) moraju poduzeti žurne korake da ublaže posljedice nesukladnosti;
 - (ii) moraju istražiti nesukladnost i uzroke, okolnosti i posljedice;
 - (iii) moraju poduzeti prikladne postupke da ublaže uzroke i okolnosti koje su dovele do nesukladnosti i spriječe ponavljanje sličnih okolnosti koje bi dovele do nesukladnosti; te
 - (iv) moraju obavijestiti nadležna(e) tijelo(a) o uzrocima nesukladnosti i o korektivnim ili preventivnim akcijama koje se poduzimaju;
- (c) obavijest o nesukladnosti pošiljatelju odnosno nadležnom tijelu/tijelima mora se dostaviti što prije odnosno odmah kad se dogodi ili dok se događa izloženost izvanrednoj situaciji.

POGLAVLJE 1.8

NADZORNE I OSTALE MJERE POTPORE KOJIMA SE OSIGURAVAJU SIGURNOSNI UVJETI

1.8.1 Administrativni nadzor opasnih tvari

1.8.1.1 Nadležna tijela ugovornih strana na svojem nacionalnom teritoriju mogu u bilo koje vrijeme obaviti nadzor na licu mjesta da provjere jesu li zadovoljeni zahtjevi u svezi prijevoza opasnih tvari, uključujući, prema odredbi 1.10.1.5, odredbe u svezi sigurnosnih mjera.

Ovaj se nadzor mora obavljati tako da se ne ugroze osobe, imovina ili okoliš i da ne dođe do poremećaja u cestovnome prijevozu.

1.8.1.2 Sudionici u prijevozu opasnih tvari (poglavlje 1.4), moraju bez odlaganja, u sklopu odgovarajućih obveza, nadležnim tijelima i njihovim predstavnicima dati sve potrebne obavijesti za provedbu nadzora.

1.8.1.3 Nadležna tijela mogu, također, u svrhu provedbe nadzora u prostorijama poduzeća koja sudjeluju u prijevozu opasnih tvari (poglavlje 1.4), obaviti nadzor, pregledati potrebne dokumente i uzeti uzorke opasnih tvari ili ambalaže radi ispitivanja, pod uvjetom da nije ugrožena sigurnost. Sudionici u prijevozu opasnih tvari (poglavlje 1.4), moraju, također, učiniti sve da su vozila ili dijelovi vozila i opreme i uređaja dostupne u svrhu kontrole kad je to moguće i razumno. Također, ako smatraju da je to nužno, mogu odrediti osobu u poduzeću koja treba pratiti predstavnika nadležnih tijela.

1.8.1.4 Ako nadležna tijela primijete da nisu zadovoljeni uvjeti iz ADR-a, mogu zabraniti pošiljku ili prekinuti postupak prijevoza dok se ne uklone primijećeni nedostaci ili mogu propisati druge mjere. Zabrana može uslijediti na licu mjesta ili na drugomu mjestu prema odabiru tijela radi sigurnosti. Mjerama ne smiju prouzročiti veću poremećaji u cestovnome prijevozu.

1.8.2 Međusobna administrativna podrška

1.8.2.1 Ugovorne strane suglasne su o uzajamnoj administrativnoj podršci provedbe ADR-a.

1.8.2.2 Kad neka ugovorna strana uoči da je sigurnost prijevoza opasnih tvari na njezinom teritoriju upitna, što je rezultat vrlo ozbiljnih ili ponovljenih prijestupa poduzeća čije je sjedište na teritoriju druge ugovorne strane, o prijestupima mora obavijestiti nadležna tijela ugovorne strane. Nadležna tijela ugovorne strane na čijemu su teritoriju uočeni vrlo ozbiljni ili ponovljeni prijestupi, može zatražiti od nadležnih tijela ugovorne strane, na čijem teritoriju poduzeće ima svoje sjedište, da poduzme potrebne mjere protiv prekršitelja. Izmjena podataka u svezi osoba nije dozvoljen ako to nije potrebno radi sudbenog progona zbog iznimno ozbiljnih ili uzastopnih prijestupa.

1.8.2.3 Nadležna tijela moraju dati podatke nadležnim tijelima ugovorne strane na teritoriju gdje su uočena kršenja, o mjerama, ako je to nužno, koje su poduzete u svezi navedenog kršenja.

1.8.3 Sigurnosni savjetnik

1.8.3.1 Svako poduzeće, u čijoj je djelatnosti prijevoz ili s tim povezano pakiranje, punjenje ili istovar opasnih tvari u cestovnome prijevozu, mora imenovati jednoga ili više sigurnosnih savjetnika za prijevoz opasnih tvari koji je odgovoran da se spriječe rizici svojstveni takvim djelatnostima u pogledu osoba, imovine i okoliša.

- 1.8.3.2 Nadležna tijela ugovornih strana mogu izdati odredbe da se zahtjevi ne primjenjuju na poduzeća:
- (a) čija je djelatnost u svezi količina u svakoj prijeznoj jedinici manja od onih na koje se poziva u 1.1.3.6, 1.7.1.4 i u poglavljima 3.3, 3.4 i 3.5; ili
 - (b) čije osnovne i sekundarne aktivnosti nisu prijevoz ili s tim povezani utovar ili istovar opasnih tvari, ali koja je povremeno u unutarnjem prijevozu ili s tim povezani utovar ili istovar opasnih tvari koja predstavlja malu opasnost ili rizik u svezi onečišćenja.

1.8.3.3 Osnovna obveza savjetnika u odnosu na odgovornost rukovoditelja poduzeća jest da prikladnim sredstvima i svim potrebnim postupcima u sklopu relevantnih aktivnosti poduzeća nastoji olakšati provedbu aktivnosti sukladno vrijedećim uvjetima na najsigurniji način.

U svezi aktivnosti poduzeća, obveze savjetnika su sljedeće:

- praćenje sukladnosti s uvjetima kojima se regulira prijevoz opasnih tvari;
- savjetovanje svog poduzeća o prijevozu opasnih tvari;
- priprema godišnjega izvješća za upravu poduzeća ili za mjesna javna tijela, prema tome što je potrebno, o djelatnostima poduzeća u prijevozu opasnih tvari. Godišnja izvješća moraju se pohraniti u razdoblju od pet godina i na zahtjev biti dostupna državnim tijelima.

U obveze savjetnika, također, su uključeni praćenje običaja i postupaka u svezi relevantnih aktivnosti poduzeća:

- postupaka za usklađivanje s uvjetima kojima se regulira identificiranje opasnih tvari koja se prevozi;
- prakse poduzeća koja se pri kupovini prijeznoh sredstava uzima u obzir u pogledu mogućih posebnih zahtjeva u svezi prijevoza opasnih tvari;
- postupaka kontrole opreme koja se koristi u svezi prijevoza, utovara ili istovara opasnih tvari;
- pravilnog osposobljavanja zaposlenika i vođenja arhive o obuci;
- provedbe pravilnih postupaka u izvanrednim mjerama u slučaju nesreće ili nezgode koja može loše utjecati na sigurnost tijekom prijevoza, utovara ili istovara opasnih tvari;
- istraživanja, ako je potrebno, i pripremanja izvješća o ozbiljnim nesrećama, nezgodama ili ozbiljnim prijestupima zabilježenima tijekom prijevoza, utovara ili istovara opasnih tvari;
- provedbe odgovarajućih mjera da se izbjegne ponovna nesreća, nezgoda ili ozbiljni prijestup;
- vođenje brige o zakonskim odredbama i posebnim zahtjevima u svezi prijevoza opasnih tvari pri izboru i korištenju podizvođača ili trećih strana;
- provjere raspoložu li zaposlenici uključeni u prijevoz, utovar ili istovar opasnih tvari, detaljnim radnim postupcima i uputama;

- uvođenje mjera da se poveća razina svjesnosti o opasnostima svojstvenima prijevozu, utovaru i istovaru opasnih tvari;
- provedba postupaka verifikacije da se u prijevoznim jedinicama osiguraju dokumenti i sigurnosna oprema koja mora pratiti prijevoz i sukladnost svake isprave i opreme s propisima;
- provedba postupaka verifikacije sukladnosti s uvjetima prema kojima se regulira utovar i istovar;
- postojanje sigurnosnoga plana navedenoga u 1.10.3.2.

1.8.3.4 Savjetnik, također, može biti na čelu poduzeća, osoba koja ima druge obveze u poduzeću ili osoba koja nije izravno zaposlena u tom poduzeću, pod uvjetom da je ta osoba sposobna obavljati dužnosti savjetnika.

1.8.3.5 Svako uključeno poduzeće mora, na zahtjev, izvijestiti nadležna tijela ili tijela koja u tu svrhu odredi svaka ugovorna strana o identitetu svoga savjetnika.

1.8.3.6 Ako su u nesreći oštećeni osoba, imovina ili okoliš ili se imovina ili okoliš ošteti u prijevozu, utovaru ili istovaru koje obavlja navedeno poduzeće, nakon prikupljanja odgovarajućih informacija, savjetnik mora pripremiti izvješće o nesreći za upravu poduzeća ili za javne mjesne vlasti, već prema tomu što je prikladno. To izvješće ne smije zamijeniti moguće izvješće uprave poduzeća koje može biti potrebno prema drugim međunarodnim ili nacionalnim propisima.

1.8.3.7 Savjetnik mora imati vrijedeće uvjerenje o profesionalnoj obuci za prijevoz. Uvjerenje moraju izdati nadležna tijela ili tijelo koje je u tu svrhu odredila svaka ugovorna strana.

1.8.3.8 Za dobivanje uvjerenja kandidat mora proći osposobljavanje i položiti ispit koji su odobrila nadležna tijela ugovorne strane.

1.8.3.9 Osnovna svrha osposobljavanja jest da kandidati dobiju dostatna znanja o rizicima svojstvenima prijevozu opasnih tvari, o zakonima, propisima i administrativnim vrijedećim propisima za navedene načine prijevoza i o obvezama navedenima u 1.8.3.3.

1.8.3.10 Ispit moraju organizirati nadležna tijela ili ispitno tijelo koje imenuje nadležno tijelo. Ispitno tijelo ne smije biti provoditelj osposobljavanja.

Ispitno tijelo mora biti određeno u pisanom obliku. Odobrenje može imati ograničenu valjanost, a temeljeno je na sljedećim kriterijima:

- kompetentnosti ispitnoga tijela;
- specifikaciju oblika ispita koji predlaže ispitno tijelo;
- mjere namijenjene osiguranju nepristranosti ispita;
- neovisnost tijela od svih fizičkih ili pravnih osoba koje zapošljavaju sigurnosne savjetnike.

1.8.3.11 Svrha ispita jest da se utvrdi posjeduju li kandidati potrebnu razinu znanja za obavljanje dužnosti koje su kao obveza nametnute sigurnosnomu savjetniku, kao što je navedeno u 1.8.3.3, u svrhu izdavanja uvjerenja propisanoga u pododjeljku 1.8.3.7, a mora obuhvatiti barem sljedeće predmete:

- (a) znanje o vrstama posljedica prouzročenih nesrećom, uključujući opasne tvari i poznavanje osnovnih uzroka nesreća;

- (b) zahtjeve prema nacionalnim zakonima, međunarodnim konvencijama i sporazumima u pogledu sljedećega, posebice:
- klasificiranje opasnih tvari (postupak klasificiranja otopina i smjesa, sastav popisa tvari, klase opasnih tvari i načina razvrstavanja, narav opasnih tvari koja se prevozi, fizička, kemijska i otrovna svojstva opasnih tvari);
 - opće odredbe o pakiranju, odredbe za cisterne i kontejner cisterne (tipovi, kôdovi, označavanje, struktura, početni i periodični nadzor i ispitivanje);
 - obilježavanje i listice opasnosti, označavanje velikim listicama opasnosti i narančaste table za označavanje (označavanje i listice opasnosti za pakovanja, stavljanje i skidanje listica opasnosti i narančastih tabli);
 - podatci u prijevoznim dokumentima (potrebne obavijesti);
 - postupak slanja pošiljki i ograničenja otpreme (puni teret, prijevoz u rasutomu stanju, prijevoz u IBC za rasutu robu, prijevoz u kontejnerima, prijevoz u fiksnim ili izgradnim cisternama);
 - prijevoz putnika;
 - zabrane i mjere predostrožnosti u svezi zajedničkog utovara tvari;
 - odvajanje tvari;
 - ograničene količine koje se prevoze i izuzeća u svezi količina;
 - utovar i slaganje (utovar i istovar – omjeri punjenja - slaganje i odvajanje);
 - čišćenje i/ili odplinjavanje prije utovara i nakon istovara;
 - posada, profesionalna obuka;
 - dokumenti u vozilu (prijevozni dokumenti, upute u pisanom obliku, potvrdu o odobrenju vozila, ispravu o vozačkoj obuci, primjeri mogućih ograničenja, ostali dokumenti);
 - pisane upute (provedba uputa i zaštitna oprema posade);
 - zahtjevi u pogledu nadzora (parkiranje);
 - prometni propisi i ograničenja;
 - ispuštanja opasnih tvari u okoliš ili propustnost onečišćivača u slučaju nesreće;
 - zahtjevi koji se odnose na prijevozna oprema.

1.8.3.12 *Ispiti*

1.8.3.12.1 Ispit se mora sastojati od pisanoga ispita, koji se može dopuniti usmenim ispitom..

1.8.3.12.2 Uporaba pisanih dokumenata pri ispitu drugačijih od međunarodnih i nacionalnih propisa nije dopuštena.

1.8.3.12.3 Elektronički mediji mogu se uporabljati samo ako dozvoli ispitno tijelo. To ne smije biti iz razloga da kandidat dođe do detaljnijih podataka (odgovora) preko elektroničkih medija nego samo da odgovori na pitanja.

1.8.3.12 Pismeni ispit mora se sastojati od dva dijela:

(a) kandidati moraju dobiti upitnik u kojemu je približno 20 otvorenih pitanja kojima su obuhvaćeni najmanje teme navedene u popisu u 1.8.3.11. Međutim, može se koristiti i mogućnost višestrukoga odabira pitanja, među kojima su teme čija je posebna pozornost na:

- općim preventivnim i sigurnosnim mjerama;
- razvrstavanju opasnih tvari;
- općim odredbama o pakovanju, uključujući posude, kontejner cisterne, cisterne itd.;
- oznakama opasnosti i listicama opasnosti;
- uputama u prijevoznim dokumentima;
- utovaru i slaganju;
- posadama, profesionalnom osposobljavanju;
- dokumentima vozila i potvrdama za prijevoz;
- pisanim uputama;
- zahtjevima u svezi prijevozne opreme;

(b) kandidati moraju obaviti analizu slučaja, držeći se dužnosti savjetnika na kojega se poziva u 1.8.3.3, kako bi pokazali da imaju potrebne kvalifikacije za ispunjavanje obveza savjetnika.

1.8.3.13 Ugovorne strane mogu odlučiti da kandidati koji namjeravaju raditi za poduzeća koja su specijalizirana za prijevoz određene vrste opasnih tvari moraju biti ispitani samo u pogledu tvari koje se odnose na njihove aktivnosti. Vrste (klasifikacija) opasnih tvari su sljedeće:

- klasa 1;
- klasa 2;
- klasa 7;
- klase 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 i 9;
- UN br. 1202, 1203, 1223, 3475, i avionsko gorivo klasificirano pod UN br. 1268 ili 1863.

U uvjerenju propisanom u 1.8.3.7 mora se jasno naznačiti da je valjano jedino za vrstu opasnih tvari koja se odnosi na taj pododjeljak, a savjetnik se ispituje prema uvjetima objašnjenima u 1.8.3.12.

Uvjerenje o osposobljavanju sigurnosnih savjetnika izdano prije 1 siječnja 2009 za UN br. 1202, 1203 i 1223 osim toga vrijedi i za UN No. 3475 i avionsko gorivo klasificirano pod UN br. 1268 ili 1863.

- 1.8.3.14 Nadležno ili ispitno tijelo mora imati aktualnu listu pitanja koja su bila uključena u ispite.
- 1.8.3.15 Uvjerenje propisano u 1.8.3.7 mora imati oblik propisan u 1.8.3.18, a priznaju ga sve ugovorne strane.
- 1.8.3.16 *Valjanost i obnavljanje valjanosti uvjerenja*
- 1.8.3.16.1 Uvjerenje mora vrijediti pet godina. Rok valjanosti uvjerenja može se produžiti od nadnevk isteka na pet godina ako u godini prije isteka roka vlasnik položi ispit. Nadležna tijela moraju odobriti ispit.
- 1.8.3.16.2 Svrha ispita jest utvrditi ima li vlasnik uvjerenja znanje nužno za obnašanje dužnosti navedene u 1.8.3.3. Potrebno znanje navedeno je u 1.8.3.11 (b), i mora uključivati dopune propisima koje su donijete nakon dodjele zadnje potvrde. Ispit se mora održavati i nadzirati na istim osnovama kao u 1.8.3.10 i 1.8.3.12 do 1.8.3.14. Međutim, vlasnici uvjerenja ne moraju obaviti analizu slučaja navedenu u 1.8.3.12.4 (b).
- 1.8.3.17 Za uvjete navedene u 1.8.3.1 do 1.8.3.16, smatra se da su ispunjeni ako su ispunjeni odgovarajući uvjeti *Direktive Vijeća 96/35/EZ* od 3. lipnja 1996. o imenovanju i profesionalnoj kvalifikaciji sigurnosnih savjetnika za prijevoz opasnih tvari cestom, željeznicom i unutarnjim plovnim putovima ¹ i *Direktive 2000/18/EZ* Europskoga parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2000. o minimalnim zahtjevima ispita za sigurnosne savjetnike za prijevoz opasnih tvari cestom, željeznicom ili unutarnjim plovnim putovima ².

¹ Službeno glasilo Europskih zajednica, br. L145 od 19. lipnja 1996., stranica 10.

² Službeno glasilo Europskih zajednica, br. L118 od 19. svibnja 2000., stranica 41.

1.8.3.18 Oblik uvjerenja

Uvjerenje o stručnoj osposobljenosti sigurnosnoga savjetnika za prijevoz opasnih tvari

Uvjerenje br.:

Znak države koja izdaje uvjerenje:

Prezime:

Ime(na):

Datum i mjesto rođenja:

Nacionalnost:

Potpis vlasnika:

Vrijedi do za poduzeća koja prevoze opasne tvari i za poduzeća koja obavljaju utovar i istovar:

cestom

željeznicom

unutarnjim plovnim putovima

Izdalo:

Datum:

Potpis:

Produljeno do:

Produljeno do:

Datum:

Potpis:

1.8.4 Popis nadležnih tijela i tijela koja su ih imenovala

Ugovorne strane moraju izvijestiti Tajništvo Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu o adresama vlasti i tijela koje su odredili kao nadležne u skladu s nacionalnim zakonima da provode ADR, pozivajući se u svakomu slučaju na odgovarajući zahtjev ADR-a i dajući adrese na koje je potrebno proslijediti odgovarajuće prijave.

Tajništvo Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu mora utvrditi popis na temelju podataka koje primi i koji mora biti ažuriran. Popis i dopune mora dostaviti ugovornima stranama.

1.8.5 Obavijesti o događajima u koje su uključene opasne tvari

1.8.5.1 Ako se na teritoriju ugovorne strane pri utovaru, punjenju, prijevozu ili istovaru opasnih tvari dogodi ozbiljna nesreća, utovaritelj, punitelj, prijevoznik ili primatelj, nadležan, mora provjeriti je li izvješće, koje je u skladu s oblikom propisanim u 1.8.5.4, sačinjeno za nadležno tijelo navedene ugovorne strane.

1.8.5.2 Ugovorna strana, ako je to potrebno, treba sačiniti izvješće za Tajništvo Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu u svrhu izvješćivanja druge ugovorne strane.

1.8.5.3 Događaj koji je predmetom izvješća u skladu sa 1.8.5.1 dogodio se ako je opasna tvar ispuštena ili ako postoji neizbježna opasnost od gubitka predmeta, ako je ozlijeđena osoba, ako se dogodila šteta materijalne naravi ili po okoliš, ili ako su u to uključena tijela, ili je u svezi toga zadovoljen jedan ili više slijedećih uvjeta:

Osobna ozljeda, znači smrt ili ozljeda do koje je došlo zbog izravne veze s opasnom tvari i ako se zbog ozljede zahtijeva:

- (a) intenzivna medicinska skrb;
- (b) boravak u bolnici barem jedan dan;
- (c) postoji nemogućnost rada barem tri uzastopna dana.

Gubitak predmeta, znači ispuštanje opasnih tvari:

- (a) prijevozne kategorije 0 ili 1 u količinama od 50 kg / 50 l ili više;
- (b) prijevozne kategorije 2 u količinama od 333 kg / 333 l ili više; ili
- (c) prijevozne kategorije 3 ili 4 u količinama od 1 000 kg / 1 000 l ili više.

Kriterij u svezi gubitka predmeta, također, se računa ako postoji prijeteća opasnost od gubitka predmeta u navedenim količinama. U pravilu, to se mora pretpostaviti ako zbog nekih oštećenja sadržaj više nije prikladan za daljnji prijevoz zbog bilo kojega razloga, te se više ne može osigurati dostatna razina sigurnosti (npr. zbog izobličenja cisterne ili kontejnera, preokretanja cisterne ili požara u neposrednoj blizini).

Ako je riječ o tvarima klase 6.2, obveza izvješćivanja vrijedi bez količinskoga ograničenja.

U događajima u koja su uključeni materijali kase 7, kriteriji gubitka proizvoda su:

- (a) oslobađanje radioaktivnoga materijala iz ambalaže;

- (b) izloženost koja dovodi do prekršaja ograničenja postavljenih u propisima za zaštitu djelatnika i stanovništva od ionizirajućeg zračenja (Shema II IAEA Sigurnosne serije br. 115 *Osnovne sigurnosne međunarodne norme za zaštitu od ionizirajućeg zračenja i za sigurnost izvora zračenja*); ili
- (c) kad postoji razlog vjerovati da je došlo do znatnoga pogoršanja u svezi sigurnosne funkcije bilo kojega pakovanja (zatvorenosti, zaštite, toplinske zaštite ili kritičnosti) koje je pakovanje moglo učiniti neprikladnim za daljnji prijevoz bez dodatnih sigurnosnih mjera.

NAPOMENA: Vidi uvjeti u 7.5.11 CV33 (6), za pošiljke koje se ne mogu isporučiti.

Materijalna šteta ili šteta u okolišu, znači ispuštanje opasnih tvari bez obzira na količinu ako procijenjeni iznos štete prelazi 50.000 eura. U tu svrhu ne uzima se u obzir šteta izravno uključena u prijevoz kojim se prevozi opasne tvari i na modalnu infrastrukturu, uvjetno uzetu u obzir u tu svrhu.

Uključenje tijela, znači izravno uključenje tijela ili službe za hitna stanja za vrijeme neželjenog događaja, u kojem su uključene opasne tvari i preseljenje osoba ili zatvaranje javnih prometnih pravaca (cesta/željeznica), barem tri sata zbog opasnosti nametnute opasnim tvarima.

Ako je potrebno, nadležna tijela mogu zahtijevati daljnje odgovarajuće obavijesti.

1.8.5.4

Oblik izvješća o događajima u prijevozu opasnih tvari

**Izvešće o događajima u prijevozu opasnih tvari
prema RID/ADR u poglavlju 1.8.5**

Prijevoznik/ Operater željezničke infrastrukture:

.....

Adresa:

.....

Osoba za kontakt: Telefon: Faks:

(Nadležna tijela moraju ukloniti ovaj popratni list prije dostave izvješća)

1.8.6 Administrativni nadzori za primjenu procijene usklađenosti, periodičnih provjera i drugih provjera opisanih u 1.8.7

1.8.6.1 Stručna tijela mogu odobriti provjeru u svezi procijene usklađenosti, periodičnih provjera, drugih provjera i nadgledanja vaninstitucionalnih usluga kako je određeno u podpoglavlju 1.8.7.

1.8.6.2 Stručna tijela moraju osigurati nadgledanje provjere i moraju poništiti ili ograničiti dano odobrenje, ako napomene u odobrenju nisu u skladu s odobrenjem i zahtjevima iz 1.8.6.4 ili nije uvažen postupak određen u zahtjevima ADR-a.

1.8.6.3 Ako je odobrenje poništeno ili ograničeno ili kada provjera do aktivira, stručna tijela moraju imati prikladne korake za osiguranje postupaka drugih provjera.

1.8.6.4 Provjera mora obuhvatiti:

(a) osoblje s organizacijskom strukturom, sposobnostima, osposobljavanjima, stručno i praktično, zadovoljavajući izvođenje tehničkih djelovanja;

(b) u obzir uporabu prikladnih i adekvatnih uređaja i opreme;

(c) radno nepristran način i van svakog utjecaja koji utječe na prevenciju;

(d) osiguranje komercijalne tajnosti i vlasništvo nad radom i ostalih tijela;

(e) očuvanje jasno razgraničavanje između važećih provjera i nevažećih funkcija;

(f) uvid u dokumentaciju o kvaliteti sustava;

(g) osiguranje ispitivanja i provjere određenih važećih normi ako su ADR-om određene;
i

(h) očuvanje učinkovitost i prikladnih izvješća i sustav sakupljanje podataka u skladu s 1.8.7.

Provjera mora dodatno biti odobrena u skladu s normom EN ISO/IEC 17020:2004, kako je određeno u 6.2.3.6 i TA4 i TT9 u 6.8.4.

Provjerom nova djelatnost može biti odobrena privremeno. Prije privremenog odobravanja, stručna tijela moraju provjeriti udovoljavanje zahtjevima norme EN ISO/IEC 17020:2004. Provjera mora biti odobrena u prvoj godini nove djelatnosti.

1.8.7 Postupak za procijenu usklađenosti i periodične provjere

NAPOMENA: U ovom dijelu, "nadležna tijela" su tijela naznačena u 6.2.2.9 koja izdaju potvrde o UN posudama pod tlakom, u 6.2.3.6 koja odobravaju posude pod tlakom koje nisu UN i u posebnim zahtjevima TA4 i TT9 iz 6.8.4.

1.8.7.1 Opći zahtjevi

1.8.7.1.1 Postupak u dijelu 1.8.7 mora biti zahtjevan u skladu s tablicom u 6.2.3.6 kada se odobrava posuda pod tlakom koja nije UN i u skladu s TA4 i TT9 iz 6.8.4 kada se odobrava cisterna, baterijsko vozilo i MEGC.

Postupak u dijelu 1.8.7 može biti zahtjevan u skladu s tablicom u 6.2.2.9 kada se izdaje potvrda za UN posudi pod tlakom.

1.8.7.1.2 Svaki zahtjev za

- (a) tipno odobrenje u skladu s 1.8.7.2; ili
- (b) nadzor izrade u skladu s 1.8.7.3 i početnu provjeru i ispitivanje u skladu s 1.8.7.4; ili
- (c) periodične provjere i druge provjere u skladu s 1.8.7.5

mora biti podnesen od podnositelja zahtjeva kod jednog stručnog tijela, predstavnika ili tijela za provjeru prema svom izboru.

1.8.7.1.3 Zahtjev mora uključiti:

- (a) ime i adresu podnositelja zahtjeva;
- (b) za procijenu usklađenosti kada Podnositelj zahtjeva nije proizvođač, ime i adresu proizvođača;
- (c) pisanu izjavu da zahtjev nije podnesen nekom drugom stručnom tijelu, njenom predstavniku ili tijelu za provjeru;
- (d) važeću tehničku dokumentaciju određenu u 1.8.7.7;
- (e) izjava o dopuštanju stručnog tijela, njegovog predstavnika ili tijela za provjeru provjere, mjesta izrade, provjere, ispitivanja i mjesta skladištenja s svim neophodnim informacijama.

1.8.7.1.4 Kada podnositelj zahtjeva može dokazati udovoljavanje stručnom tijelu ili njegovom predstavniku provjeru usklađenosti s 1.8.7.6 podnositelj zahtjeva može obaviti dio ili svu provjeru i ispitivanja određenih u 6.2.2.9 ili 6.2.3.6.

1.8.7.2 Tipno odobrenje

1.8.7.2.1 Podnositelj zahtjeva mora:

- (a) u slučaju posuda pod tlakom, predvidjeti mjesto za provjeru i raspolaganje nadležnom tijelu uzorke proizvoda. Nadležno tijelo može zatražiti više uzoraka ako do zahtjevaju ispitni programi;
- (b) u slučaju cisterne, baterijskog vozila ili MEGC, dati na raspolaganje prototip za tipno ispitivanje.

1.8.7.2.2 Nadležno tijelo mora:

- (a) provjeriti tehničku dokumentaciju određenu u 1.8.7.7.1, utvrditi da li je oblik proizvoda u skladu s važećim zahtjevima ADR-a, i da li je prototip ili više prototipa izrađeni u sukladnosti s tehničkom dokumentacijom i s dostavljenim uzorkom proizvoda;
- (b) obaviti ispitivanja i ispitivanja određena u ADR-u, odrediti uvjete uporabe i punjenja, i postupke usvojene od proizvođača o daljnjem udovoljavanju zahtjevima;

- (c) provjeriti potvrde izdane od proizvođača materijala prema važećim zahtjevima ADR;
- (d) ako je primjenjivo, odobriti postupak za stalno sklapanje dijelova ili provjeru prethodno odobriti i utvrditi djelatnika tvrtke za stalnu provjeru dijelova i ne razarajuća ispitivanja sa kvalifikacijom ili odobrenjem;
- (e) dogovoriti s podnositeljem zahtjeva mjesto i postupak ispitivanja provjera i neophodnih ispitivanja koje će se obaviti.

Nadležno tijelo mora izdati tipsko izvješće o ispitivanjima podnositelju zahtjeva.

1.8.7.2.3 Kada tip zadovolji sve primjenjive zahtjeve, stručno tijelo, njegov predstavnik ili tijelo za provjeru, mora izdati tipno odobrenje.

Ova potvrda mora sadržavati:

- (a) ime i adresu izdavatelja;
- (b) ime i adresu proizvođača;
- (c) pozivanje na verziju ADR-a i norme korištene za tipsku provjeru;
- (d) zahtjeve iz kojih proizlazi provjera;
- (e) neophodne podatke za označavanje tipa i varijanti, kako određuju vrijedeće norme; i
- (f) pozivanje na izvješće o tipskoj provjeri.

Popis važećih dijelova tehničke dokumentacije mora biti priložen potvrdi (vidi 1.8.7.7.1).

1.8.7.3 Nadzor izrade

1.8.7.3.1 Proizvodni postupak mora biti predmetom nadzora nadležnog tijela te se osigurati da je proizvod izrađen u skladu s odredbama tipnog odobrenja.

1.8.7.3.2 Podnositelj zahtjeva mora provesti sve neophodne mjere kako bi osigurao da je proizvodni postupak sukladan s primjenjivim zahtjevima ADR-a i tipnog odobrenja, potvrde i njegovih priloga.

1.8.7.3.3 Nadležno tijelo mora:

- (a) utvrditi usklađenost s tehničkom dokumentacijom određenom u 1.8.7.7.2;
- (b) provjeriti proizvodni postupak proizvoda sa zahtjevima i dokumentacijom koja se primjenjuje;
- (c) provjeriti upotabu materijala i provjeriti potvrde o materijalu u svezi posebnosti;
- (d) kada je primjenjivo, provjeriti osobe tvrtke za stalnu provjeru dijelova i nerazarajuća ispitivanja sa kvalifikacijom ili odobrenjima;

- (e) dogovoriti s podnositeljem zahtjeva mjesto ispitivanja i neophodna ispitivanja koja će se obaviti; i
- (f) napraviti zapisnik o rezultatima nadzora.

1.8.7.4 Početna provjera i ispitivanja

1.8.7.4.1 Podnositelj zahtjeva mora:

- (a) postaviti oznake određene u ADR-u; i
- (b) dostaviti nadležnom tijelu tehničku dokumentaciju određenu u 1.8.7.7.

1.8.7.4.2 Nadležno tijelo mora:

- (a) obaviti neophodne provjere i ispitivanja u utvrdilo da li se proizvod izrađuje u skladu s tipnim odobrenjem i važećim zahtjevima;
- (b) provjeriti potvrde dostavljene proizvođaču uslužne opreme ako postoji;
- (c) izdati izvješće o početnoj provjeri i ispitivanju podnositelju zahtjeva s obzirom na detalje ispitivanja i obaviti ovjere i ovjeriti tehničku dokumentaciju; i
- (d) ovjeriti pisanu potvrdu o usklađenosti izrade i postaviti svoj registarski znak kada izrada zadovolji odredbe.

Potvrda i izvješće može imati broj istog tipa (skupine potvrda ili izvješće).

1.8.7.4.3 Potvrda mora sadržavati najmanje:

- (a) ime i adresu nadležnog tijela;
- (b) ime i adresu proizvođača i ime i adresu podnositelja zahtjeva, ako nije proizvođač;
- (c) pozivanje na verziju ADR-a i norme korištene za početnu provjeru i ispitivanja;
- (d) rezultate provjera i ispitivanja;
- (e) podatke za identifikaciju pregledanog proizvoda, a najmanje serijski broj ili ako se ne radi o ulošcima cilindra skupni broj; i
- (f) broj tipnog odobrenja.

1.8.7.5 Periodične i druge provjere

Nadležno tijelo mora:

- (a) obaviti identifikaciju i utvrditi usklađenost s dokumentacijom;
- (b) obaviti provjere i ispitivanja u skladu sa zahtjevima;
- (c) izdati izvještaje o rezultatima provjera i ispitivanja, koji se može odnositi na dio; i
- (d) osigurati da zahtjevana oznaka je primjenjena.

1.8.7.6 Nadzor podnositelja zahtjeva putem provjere usluga

1.8.7.6.1 Podnositelj zahtjeva mora se:

- (a) uključiti putem provjere usluge s kvalitetnim sustavom provjere i ispitivanja dokumentacije u 1.8.7.7.5 kao predmetom nadzora;
- (b) u potpunosti se obvezati poštivati kvalitetu sustava kako je odobren i osigurati sva udovoljavanja i učinkovitost;
- (c) imenovati predavače i stručne djelatnike za provjeru usluga; i
- (d) postaviti registracijsku oznaku o provjeri na prikladnom mjestu.

1.8.7.6.2 Inspekcijsko tijelo mora obaviti početnu kontrola. Ako zadovolji provjeru tijelo mora izdati odobrenje za period ne dulji od tri godine. Sljedećim zahtjevima mora biti udovoljeno:

- (a) ova kontrola mora potvrditi da su provjere i ispitivanja obavljena na proizvodu u skladu s zahtjevima ADR-a;
- (b) inspekcijsko tijelo može odobriti putem provjere usluga podnositelja zahtjeva i postavljanje registracijske oznake inspekcijskog tijela na svaki odobreni proizvod;
- (c) odobravanje može biti obnovljeno poslije a zadovoljavajuće kontrole u zadnjoj godini prije isteka. Novi period važenja mora počinjati s datumom isteka odobrenja; i
- (d) kontrole inspekcijskog tijela moraju biti stručne obavljene u svezi procijene usklađenosti proizvoda pokrivena kvalitetom sustava.

1.8.7.6.3 Inspekcijsko tijelo mora obaviti periodične kontrole tijekom valjanosti odobrenja kako bi podnositelj zahtjeva očuvao i primjenjivao kvalitetu sustava. Sljedećim zahtjevima mora biti udovoljeno:

- (a) najmanje dvije kontrole moraju biti obavljene u 12 mjesečnom periodu;
- (b) inspekcijsko tijelo može odrediti dodatne preglede, osposobljavanja, tehničke promjene, unaprijeđenje kvalitete sustava, ograničiti ili zabraniti provjere i ispitivanja koje je obavio podnositelj zahtjeva;
- (c) inspekcijsko tijelo mora ocijeniti sve promjene u kvaliteti sustava i odlučiti da li ta promjena kvalitete sustava zadovoljava zahtjevima početne kontrole ili da li je u skladu s zahtjevima;
- (d) kontrole inspekcijskog tijela moraju biti stručno obavljene prema procijeni usklađenosti proizvoda pokrivena kvalitetom sustava; i
- (e) inspekcijsko tijelo mora dostaviti podnositelju zahtjeva obavijest o posjetu ili kontrolno izvješće i, ako je ispitivanje obavljeno, ispitno izvješće.

1.8.7.6.4 U slučaju ne usklađenost s važećim zahtjevima inspekcijsko tijelo mora osigurati korektivne mjere. Ako korektivne mjere nisu obavljene u očekivano vrijeme, inspekcijsko tijelo mora oduzeti ili obustaviti dopuštenje za djelatnost. Obavijest o oduzimanju ili obustavi mora biti poslana stručnom tijelu. Izvješće mora biti dostavljeno podnositelju zahtjeva s detaljnim razlozima odluke inspekcijskog tijela.

1.8.7.7 Dokumentacija

Tehnička dokumentacija mora pomoći pri procijeni usklađenosti unutar važećih zahtjeva.

1.8.7.7.1 Dokumentacija za tipno odobrenje

Podnositelj zahtjeva mora dostaviti prikladno:

- (a) popis normi korištenih za oblik proizvoda i izradu;
- (b) opis tipa uključujući sve varijante;
- (c) upute u skladu s važećim navodima u stupcima tablice A poglavlja 3.2 ili popis opasnih tvari koje će se prevoziti navedenim proizvodom;
- (d) osnovni nacrt ili nacрте;
- (e) detaljne nacрте, uključujući mjere korištene za proračune, proizvoda, uslužne opreme, strukturne opreme, oznaka i/ili listica neophodnih za utvrđivanje usklađenosti;
- (f) proračune, rezultate i zaključke;
- (g) popis uslužne opreme s važećim tehničkim podacima i podacima o sigurnosnim uređajima uključujući proračun u odnosu na zapreminu;
- (h) popis materijal zahtjevanih prema normama za izradu svakog dijela, pod-dijela, obloge, uslužne i strukturalne opreme i podatke o materijalu ili podatke o usklađenosti s ADR-om;
- (i) potvrdu o kvalifikaciji za stalno nadgledanje postupka;
- (j) opis obrade toplinskim postupkom(cima); i
- (k) postupak, opisi i podaci o svim važećim ispitivanjima navedenim u normama ili ADR-u za tipno odobrenje i za izradu.

1.8.7.7.2 Dokumentacija za nadzor izrade

Podnositelj zahtjeva mora predočiti prikladno:

- (a) dokumentaciju prema popisu u 1.8.7.7.1;
- (b) proizvodni postupak uključujući ispitni postupak;
- (c) proizvodne podatke;
- (d) odobrene kvalifikacije djelatnika za stalni nadzor;
- (e) odobrene kvalifikacije djelatnika za nerazarajuća ispitivanja;
- (f) izvješća za razarajuća i nerazarajuća ispitivanja;
- (g) podatke o toplinskim obradama; i

(h) podatke o umjeravanjima.

1.8.7.7.3 *Dokumentacija za početnu provjeru i ispitivanja*

Podnositelj zahtjeva mora predložiti prikladnu:

- (a) dokumentaciju navedenu u 1.8.7.7.1 i 1.8.7.7.2;
- (b) potvrdu o materijalu proizvoda i svih dijelova;
- (c) izjava o usklađenosti i potvrde o materijalima za uslužnu opremu; i
- (d) izjavu o usklađenosti uključujući opis proizvoda i sve varijante na koje se odnosi tipno odobrenje.

1.8.7.7.4 *Dokumentacija za periodične provjere i druge provjere*

Podnositelj zahtjeva mora predložiti prikladno:

- (a) za posude pod tlakom, dokumentaciju navedenu prema posebnim zahtjevima kada proizvodne i periodične provjere i ispitivanja određuju norme;
- (b) za cisterne;
 - (i) podatke o cisterni; i
 - (ii) jednu ili više dokumentacija navedenih u 1.8.7.7.1 do 1.8.7.7.3.

1.8.7.7.5 *Dokumentacija za procjenu putem provjere usluga*

Podnositelj zahtjeva za procjenu putem provjere usluga mora predložiti dokumentaciju o sustavu kvalitete i to:

- (a) organizacijsku strukturu i odgovornosti;
- (b) o važećim provjerama i ispitivanjima, nadzoru kvalitete, osiguranju kvalitete i radnim postupcima s uputama i djelatnostima sustava koje će biti korištene;
- (c) o podacima o kvaliteti, prema izvješću o provjeri, podacima o ispitivanjima, umjeravanjima i potvrdama;
- (d) o menadžmentu s obzirom na osiguranje učinkovitosti kvalitete sustava nastala kontrolama u skladu s 1.8.7.6;
- (e) o postupku s obzirom na korisnika i ispunjenim zahtjevima;
- (f) o postupku nadzora dokumentacije i ispravaka;
- (g) o postupak za prodaju proizvoda koji ne udovoljavaju; i
- (h) o programu osposobljavanja i kvalifikacijskom postupku za nadležnosti djelatnika.

1.8.7.8 *Izrada, odobravanje, inspekcija i provjera proizvoda u skladu s normama*

Zahtjevi 1.8.7.7 are moraju se uzeti u obzir u potpunosti ako se sljedeće norme, važeće i primjenjive:

Primjenjivo na podpoglavlja	Pozivanje na	Naziv dokumenta
1.8.7.7.1 do 1.8.7.7.4	EN 12972:2007	Cisterne za prijevoz opasnih tvari - Ispitivanja, provjere i označavanje metalnih cisterni

POGLAVLJE 1.9

PRIJEVOZNA OGRANIČENJA KOJA SU NAMETNULA NADLEŽNA TIJELA

- 1.9.1 U skladu sa člankom 4. stavak 1. u ADR-u, unošenje opasnih tvari na teritorij ugovornih strana može biti predmetom propisa ili zabrana nametnutih zbog sigurnosnih razloga u prijevozu. Propisi ili zabrane moraju biti objavljeni u odgovarajućemu obliku.
- 1.9.2 Prema odredbama u 1.9.3, ugovorna strana može primjenjivati određene dodatne odredbe koje nisu uključene u ADR -u na vozila koja sudjeluju u međunarodnome prijevozu opasnih tvari u cestovnome prijevozu na svoj teritorij ako odredbe nisu u sukobu s istovjetnom primjenom na vozila koja sudjeluju u domaćemu prijevozu opasnih tvari cestom na teritoriju te ugovorne strane.
- 1.9.3 Dodatne odredbe koje pripadaju djelokrugu pod točkom 1.9.2, kako slijedi:
- (a) dodatni sigurnosni zahtjevi ili ograničenja u svezi vozila koja koriste određene objekte npr. mostove ili tunele, vozila koja koriste kombinirane načine prijevoza npr. skele ili vlakove, ili vozila koja ulaze ili napuštaju luke ili druge prijevozne terminale;
 - (b) zahtjevi za vozila koja slijede propisani itinerar da se izbjegnu komercijalna ili stambena područja, područja osjetljiva u pogledu okoliša, industrijske zone u kojima su opasna postrojenja ili ceste koje predstavljaju fizičku opasnost;
 - (c) sigurnosni zahtjevi u svezi određivanja itinerara ili parkiranja vozila kojima se prevozi opasne tvari na temelju ekstremnih klimatskih uvjeta, potresa, nesreća, industrijskih akcija, građanskih nemira ili vojnih sukoba;
 - (d) ograničenja u svezi kretanja prijevoza opasnih tvari u određene dane u tjednu ili godini.
- 1.9.4 Nadležna tijela ugovorne strane koja na svome teritoriju primjenjuju moguće dodatne odredbe u sklopu točke 1.9.3 (a) i (d), moraju obavijestiti Tajništvo Gospodarske komisije UN za Europu o dodatnim odredbama na koje Tajništvo mora skrenuti pozornost ugovornih strana.

1.9.5 Ograničenja u tunelima

NAPOMENA: Odredbe u svezi s ograničenjima prolaza vozilima kroz cestovne tunele su osim toga uključene u Poglavlje 8.6.

1.9.5.1 Opće odredbe

Kada se primjenjuju ograničenja za prolaz vozilima koja prevoze opasne tvari kroz tunele, nadležno tijelo mora označiti cestovne tunele s jednim od tunelskih kategorija definiranih u 1.9.5.2.2. To mora biti određeno obzirom na posebnosti tunela, procjene rizika uključujući dostupne i prikladne alternativne itinerare i načine obzirom na prometni menadžment. Svaki tunel može biti označen s više od jedne tunelske kategorije, npr. ovisno o satovima u danu ili danu u tjednu itd.

1.9.5.2 Kategorizacija

1.9.5.2.1 Kategorizacija mora biti temeljena na tri glavne opasnosti koje u tunelu mogu prouzročiti veliki broj žrtava ili ozbiljne posljedice, kao i oštećenja samog tunela od:

- (a) eksplozija;
- (b) stvaranja otrovnih plinova ili isparavanja otrovnih tekućina;
- (c) požara.

1.9.5.2.2 Pet tunelskih kategorija su sljedeće:

Tunelska kategorija A:

Nema ograničenja za prijevoz opasnih tvari;

Tunelska kategorija B:

Ograničenje za opasne tvari koje mogu dovesti do vrlo velike eksplozije;

Sljedeće opasne tvari se odnose na taj kriterij¹:

Klasa 1:	Kompatibilne skupine A i L;
Klasa 3:	Klasifikacijske oznake D (UN br. 1204, 2059, 3064, 3343, 3357 i 3379);
Klasa 4.1:	Klasifikacijske oznake D i DT; i Samoreaktivne tvari, tip B (UN br. 3221, 3222, 3231 i 3232);
Klasa 5.2:	Organski peroksidi, tip B (UN br. 3101, 3102, 3111 i 3112).
Kada je ukupna neto eksplozivna masa po prijevoznoj jedinici veća od 1000 kg:	
Klasa 1:	Podskupina 1.1, 1.2 i 1.5 (osim kompatibilne skupine A i L).
Kada se prevozi u cisternama:	
Klasa 2:	Klasifikacijske oznake F, TF i TFC;
Klasa 4.2:	Pakirna skupina I;
Klasa 4.3:	Pakirna skupina I;
Klasa 5.1:	Pakirna skupina I.

Tunelska kategorija C:

Ograničenje za opasne tvari koje mogu dovesti do vrlo velike eksplozije, velike eksplozije ili velikog djelovanja otrova;

Sljedeće opasne tvari se odnose na taj kriterij¹:

- opasne tvari ograničene tunelskom kategorijom B, i

¹ Procjena na osnovi stvarne opasnosti svojstava tvari, vrste širenja utjecaja i količine tereta.

- sljedeće opasne tvari:

Klasa 1:	Podskupina 1.1, 1.2 i 1.5 (osim kompatibilne skupine A i L); i podskupina 1.3 (kompatibilne skupine H i J);
Klasa 7:	UN br. 2977 i 2978.
Kada je ukupna neto eksplozivna masa po prijevoznoj jedinici veća od 5000 kg:	
Klasa 1:	Podskupina 1.3 (kompatibilne skupine C i G).
Kada se prevozi u cisternama:	
Klasa 2:	Klasifikacijske oznake 2A, 2O, 3A i 3O, i klasifikacijske oznake koje sadrže samo slovo T ili slovnu skupinu TC, TO i TOC;
Klasa 3:	Pakirna skupina I klasifikacijskih oznaka FC, FT1, FT2 i FTC;
Klasa 6.1:	Pakirna skupina I
Klasa 8:	Pakirna skupina I klasifikacijske oznake CT1, CFT i COT.

Tunelska kategorija D:

Ograničenje za opasne tvari koje mogu dovesti do vrlo velike eksplozije, velike eksplozije, velikog djelovanja otrova ili velikog požara;

Sljedeće opasne tvari se odnose na taj kriterij¹:

- opasne tvari ograničene tunelskom kategorijom C, i
- sljedeće opasne tvari:

Klasa 1:	Podskupina 1.3 (kompatibilne skupine C i G);
Klasa 2:	Klasifikacijske oznake F, FC, T, TF, TC, TO, TFC i TOC;
Klasa 4.1:	Samoreaktivne tvari, tipova C, D, E i F; i UN Br. 2956, 3241, 3242 i 3251;
Klasa 5.2:	Organski peroksidi, tipova C, D, E i F;
Klasa 6.1:	Pakirna skupina I klasifikacijskih oznaka TF1 i TFC; i otrovnih na udisanje (UN br. 3381 do 3390);
Klasa 8:	Pakirna skupina I klasifikacijske oznake CT1, CFT i COT;
Klasa 9:	Klasifikacijske oznake M9 i M10.
Kada se prevozi u rasutom stanju ili u cisternama:	
Klasa 3:	
Klasa 4.2:	Pakirna skupina II;
Klasa 4.3:	Pakirna skupina II;
Klasa 6.1:	Pakirna skupina II; i Pakirna skupina III za klasifikacijsku oznaku TF2;
Klasa 8:	Pakirna skupina I za klasifikacijske oznake CF1, CFT i CW1; i Pakirna skupina II za klasifikacijske oznake CF1 i CFT
Klasa 9:	Klasifikacijske oznake M2 i M3.

¹ Procjena na osnovi stvarne opasnosti svojstava tvari, vrste širenja utjecaja i količine tereta.

Tunelska kategorija E:

Ograničenje za sve opasne tvari osim UN br. 2919, 3291, 3331, 3359 i 3373.

NAPOMENA: Za opasne tvari navedene pod UN br. 2919 i 3331, ograničenja za provoz kroz tunele mora, također, biti dio posebnih sporazuma odobrenih od nadležnih tijela temeljem 1.7.4.2.

1.9.5.3 Odredbe za cestovne znakove i notifikacija ograničenja

- 1.9.5.3.1 Ugovorne strane moraju ukazati na tunelsku zabranu i alternativni itinerar putem razumljivih znakova i oznaka.
- 1.9.5.3.2 U tu svrhu mogu se upotrijebiti znakovi C, 3h i D, 10a, 10b i 10c i oznake u skladu s Bečkom konvencijom o cestovne znakovima i oznakama (Beč, 1968) i Europskom sporazumu o izmjenama i dopunama konvencije o cestovnim znakovima i oznakama (Ženeva, 1971) kako se navodi u Rezoluciji o cestovnim znakovima i oznakama (R.E.2) UNECE Tajništva za unutarnji prijevoz predsjednika radne skupine za cestovni prijevoz, kao dopuni.
- 1.9.5.3.3 U pravilu, međunarodno razumljivi znakovi, sustav znakova i oznaka dopuštenim Bečkom konvencijom moraju biti temelj za upotrebu crteža i boja karakterističnih za svaku vrstu ovih znakova te se mora što je više moguće upotrijebiti razumljivi grafički simboli. Ugovornim stranama je dopuštena izmjena znaka i simbola, ali se pri tome ne smije dovesti u pitanje njihovo osnovno značenje.
- 1.9.5.3.4 Prometni znakovi i oznake, namijenjeni zabrani prijevoza vozilima koja prevoze opasne tvari kroz cestovni tunel, moraju biti postavljeni na prilazima mjestima gdje je izbor alternativnih itinerara moguć.
- 1.9.5.3.5 Kad je prolaz kroz tunel ograničen ili se prilazi dopuštenim alternativnim itinerarima znakovi moraju biti označeni dodatnim tablama kako slijedi:
- Nema znaka: nema ograničenja
- Znak s dodatnom tablom na kojoj je slovo B: odnosi se na vozila koja prevoze opasne tvari kojima nije dopušten prolaz kroz tunele kategorije B;
- Znak s dodatnom tablom na kojoj je slovo C: odnosi se na vozila koja prevoze opasne tvari kojima nije dopušten prolaz kroz tunele kategorije C;
- Znak s dodatnom tablom na kojoj je slovo D: odnosi se na vozila koja prevoze opasne tvari kojima nije dopušten prolaz kroz tunele kategorije D;
- Znak s dodatnom tablom na kojoj je slovo E: odnosi se na vozila koja prevoze opasne tvari kojima nije dopušten prolaz kroz kategorije E.
- 1.9.5.3.6 Ograničenja u tunelima ne smiju se primjeniti kada se opasne tvari prevoze sukladno izuzećima navedenim u podpoglavlju 1.1.3 ADR-a.
- 1.9.5.3.7 Ograničenja moraju biti objavljena u službenom glasilu i dostupna javnosti. **Ugovorne strane moraju obavijestiti tajništvo UNECE o ograničenjima i tajništvo mora te podatke objznani na svojim web stranicama.**
- 1.9.5.3.8 Kada ugovorne strane primjenjuju posebne mjere kojima smanjuju rizik i na neka druga vozila koja koriste tunele, kao što su najava prije ulaska ili prolaza konvoja s pratnjom, te mjere moraju biti isto tako objavljene u službenom glasilu i dostupne javnosti.

POGLAVLJE 1.10

SIGURNOSNE ODREDBE

NAPOMENA: *U svrhu poglavlja, sigurnost znači mjere ili mjere opreza koje se moraju poduzeti da se krađe ili zloporabe opasnih tvari koje mogu ugroziti osobe, imovinu ili okoliš svedu na minimum..*

1.10.1 Opće odredbe

- 1.10.1.1 Osobe koje sudjeluju u prijevozu opasnih tvari moraju uzeti u obzir uvjete sigurnosti, navedene u ovom poglavlju, razmjerne njihovim odgovornostima.
- 1.10.1.2 Opasne tvari smiju se ponuditi za prijevoz samo prijevoznicima koji su odgovarajuće poslovno registrirani.
- 1.10.1.3 Područja u sklopu terminala za privremeno skladištenje, mjesta za privremeno skladištenje, parkirališta vozila, područja sidrišta i ranžirnih kolodvora koji se koriste za privremeno skladištenje za vrijeme prijevoza opasnih tvari, moraju se propisno osigurati, dobro osvijetliti, kad je moguće i potrebno, bez pristupa stanovništva.
- 1.10.1.4 Svaki član posade vozila u kojemu se prevoze opasne tvari, za vrijeme prijevoza mora imati kod sebe ispravu za identifikaciju s fotografijom.
- 1.10.1.5 Sigurnosnim nadzorima, u skladu sa 1.8.1 i 7.5.1.1, moraju biti obuhvaćene odgovarajuće sigurnosne mjere.
- 1.10.1.6 Nadležna tijela moraju imati ažurne registre vrijedećih isprava o obuci vozača propisanih u 8.2.1, koje su izdale ili priznale ovlaštene organizacije.

1.10.2 Sigurnosna osposobljavanja

- 1.10.2.1 Obuka i obnavljanje znanja, navedeni u poglavlju 1.3, također moraju uključivati elemente svijesti o sigurnosti. Osposobljavanja za obnavljanje sigurnosnih znanja, ne mora biti samo u svezi s promjenom propisa.
- 1.10.2.2 Obuka u pogledu sigurnosne svijesti mora biti usredotočena na vrstu rizika sigurnosti, prepoznajući opasnosti u svezi sigurnosti, način kako postupati i smanjiti rizike i aktivnosti koji se moraju poduzeti u slučaju sigurnosnih prekršaja. Mora biti uključena svijest o sigurnosnim planovima (ako je potrebno), razmjerna odgovornostima i obvezama pojedinaca i njihovim ulogama u provedbi sigurnosnih planova.

1.10.3 Odredbe za visokorizične opasne tvari

- 1.10.3.1 *Visokorizične opasne tvari* su tvari za koju postoji velika mogućnost zloporabe u terorističkim napadima koji mogu prouzročiti ozbiljne posljedice, primjerice masovna razaranja. Popis visokorizičnih opasnih tvari naveden je u tablici 1.10.5.
- 1.10.3.2 **Sigurnosni planovi**
 - 1.10.3.2.1 Prijevoznici, pošiljatelji i ostali sudionici navedeni u 1.4.2 i 1.4.3, koji sudjeluju u prijevozu visokorizičnih opasnih tvari (vidi tablicu 1.10.5), moraju usvojiti, provoditi i pridržavati se sigurnosnoga plana kojim su obuhvaćeni barem elementi razvrstani u 1.10.3.2.2.

1.10.3.2.2 U sigurnosni plan moraju biti uključeni najmanje sljedeći elementi:

- (a) posebna raspodjela odgovornosti za sigurnost kompetentnih i kvalificiranih osoba, uz odgovarajuće ovlasti za obavljanje obveza;
- (b) registar opasnih tvari ili vrsta navedenih opasnih tvari;
- (c) pregled aktualnih djelovanja i procjena sigurnosnoga rizika, uključujući moguće zastoje nužne za prijevozne aktivnosti, držanje opasnih tvari na vozilu, cisterni ili kontejneru prije, tijekom i nakon prijevoza i privremeno međuskладиštenje opasnih tvari tijekom intermodalnoga prijevoza ili pretovara;
- (d) jasna izjava o poduzetim mjerama za smanjenje sigurnosnih rizika u skladu s odgovornostima i obvezama sudionika, uključujući:
 - osposobljavanje;
 - sigurnosna načela (npr. reakcija na uvjete veće prijetnje, verifikacija novih zaposlenika/zaposlenja itd.);
 - radnu praksu (npr. odabir /korištenje poznatih itinerara, pristup opasnim tvarima tijekom privremenoga međuskладиštenja (navedeno pod (c), blizina osjetljive infrastrukture itd.);
 - opremu i resurse koji se moraju koristiti da se smanje sigurnosni rizici;
- (e) učinkoviti i suvremeni postupci za izvješćivanje i postupak kod sigurnosnih prijetnja, sigurnosnih prekršaja ili sigurnosnih nesreća;
- (f) postupci za ocjenu i ispitivanje sigurnosnih planova i postupak u povremenomu pregleda i ažuriranja planova;
- (g) mjere za osiguravanje fizičke sigurnosti prometnih podataka sadržanih u sigurnosnome planu; i
- (h) mjere osiguranja da prosljeđivanje obavijesti koje se odnose na prijevozni postupak, uključen u sigurnosni plan, budu ograničene samo na one koji moraju dobiti te obavijesti. U mjere ne smije biti uključena odredba o podacima koji se zahtijevaju drugdje u ADR-u.

NAPOMENA: *Prijevoznici, pošiljatelji i primatelji moraju surađivati međusobno s nadležnim tijelima zbog razmjene podataka o prijetnji, primjenjivanju odgovarajućih sigurnosnih mjera i kako bi mogli reagirati u svezi sigurnosnih nesreća*

1.10.3.3

Uređaji, oprema ili odredbe za sprječavanje krađe vozila u kojemu se prevoze visokorizične opasne tvari (vidi tablicu 1.10.5), ili isti teret, moraju se koristiti i poduzimati mjere da se osigura da su u radnomu stanju i učinkoviti sve vrijeme prijevoza. Primjenom zaštitnih mjera, ne smije biti ugroženo djelovanje u slučaju izvanrednih uvjeta.

NAPOMENA: *Ako je to potrebno, i ako je već postavljena, mora se koristiti prijevozna telemetrija ili drugi načini praćenja ili uređaji za praćenje kretanja opasnih tvari visokoga rizika (vidi tablicu 1.10.5).*

1.10.4 U skladu sa zahtjevima 1.1.3.6, zahtjeve 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 i 8.1.2.1 (d) ne treba primjeniti ako količine prevožene u pakovanjima na prijevoznoj jedinici ne prelaze one navedene u 1.1.3.6.3, osim za UN br. 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 i 0500 (vidi prvi navod u 1.1.3.6.2). Osim toga, uvjeti u 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 i 8.1.2.1 (d), ne vrijede ako količine koje se prevoze u cisternama ili u rasutom stanju u prijevoznoj jedinici ne prelaze one navedene u 1.1.3.6.3.

1.10.5 Visokorizične opasne tvari su tvari navedene u tablici dolje kada se prevoze u količinama iznad onih navedenih u tablici.

Tablica 1.10.5: Popis visokorizičnih opasnih tvari

Klasa	Oznaka	Tvari ili predmeti	Količina		
			Cisterna (l) ^c	Rasuta roba (kg) ^d	Pakovanja (kg)
1	1.1	eksplozivi	a	a	0
	1.2	eksplozivi	a	a	0
	1.3	eksplozivi skupine sukladnosti c	a	a	0
	1.5	eksplozivi	0	a	0
	1.4	Eksplozivi UN Br. 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 440, 0441, 0455, 0456 i 0500	a	a	0
2		zapaljivi plinovi (klasifikacije koja uključuje samo slovo F)	3000	a	b
		otrovni plinovi (klasifikacije koje uključuju slova T, TF, TC, TO, TFC ili TOC), bez aerosola	0	a	0
3		zapaljive tekućine pakirne skupine I i II	3000	a	b
		desenzibilizirani eksplozivi	0	a	0
4.1		desenzibilizirani eksplozivi	a	a	0
4.2		tvari pakirne skupine I	3000	a	b
4.3		tvari pakirne skupine I	3000	a	b
5.1		oksidirajuće tekućine pakirne skupine I	3000	a	b
		perklorati, amonijevi nitrati, amonijevi nitrati fertil i amonijevi nitrati emulzije ili otopine ili gelovi	3000	3000	b
6.1		otrovne tvari pakirne skupine I	0	a	0
6.2		infektivne tvari kategorije A (UN br. 2814 i 2900)	a	0	0
7		radioaktivni materijal	3000 A ₁ (posebni oblik) ili 3000 A ₂ , prema primjeni u pakovanjima tip B ili tip C		
8		korozivne tvari pakirne skupine I	3000	a	b

^a Nije bitno.

^b Odredbe u 1.10.3 ne vrijede bez obzira na količinu.

^c Vrijednost navedena u ovom stupcu je primjenjiva samo ako je odobren prijevoz u cisterni, u skladu s poglavljem 3.2, tablica A, stupac (10) ili (12). Za tvari koje nisu odobrene za prijevoz u cisterni, uputa u ovom stupcu nije važeća.

^d Vrijednost navedena u ovom stupcu je primjenjiva samo ako je odobren prijevoz u rasutom stanju, u skladu s poglavljem 3.2, tablica A, stupac (10) ili (17). Za tvari koje nisu odobrene za prijevoz u rasutom stanju, uputa u ovom stupcu nije važeća.

1.10.6 Uz zahtjeve za radioaktivni materijal u ovom poglavlju mora biti udovoljeno i zahtjevima navedenim u Sporazumu o fizičkoj zaštiti nuklearnih materijala i IAEA INFCIRC/225 (Rev.4) ako su primjenjivi.
